XXXI.4.C

Franciscus Laurus patruus auctoris 43.

Jo. Paulus frater p. 71.

Avunculus pater Cosmi Balestri p 71

Christophorus Patruus auctoris p 73
Viarius Mamertinus idem p 77 dicit
se extremum esse suorum.

Dialogum scripsisse de de viris litera-
rum gloria praestantibus dicit p. 103 et
saepe alibi p. 235.

Fuisse Romae videtur vid. p 111

alias epistolas citat. v p 206. et alibi:

IO. BAPTISTAE LAVRI PERVSINI EPISTOLARVM CENTVRIA SELECTA

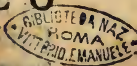
Nunc primum edita.

ROMAE, Apud Andream Phæum. MDCXXI
SVPERIORVM PERMISSV.

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. D.

D. LVDOVICO LVDOVISIO

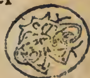
S.R.E. CARD. CAMERARIO, ARCHIEPIS. BONONIENSI

Io: Baptista Laurus Perusinus S.P.D.

ERIVS omninò, quàm mea erga amplitudinem Tuam singularis postulare videbatur obseruantia, Centurio hic prodit in conspectum Tuum, Princeps doctissime idemque humanissime. Quamobrem enim ille exundantium æstus gaudiorum, qui nu-

✠ 2 per

per vniuerſos Ordines peruaſerat, ob delatum Vobis Chriſtianæ Reipub. Principatum, non ſegnitiem noſtram excuſſit, gratulandi ſedulitatem non expreſſit? cum præſertim Peruſini Oratores communis Patriæ affectum apud GREGORII XV. celſitudinem & Tuam vultu ac verbis ſubindè animarent: quibus & ego immiſtus potui non admodum eſſe ſollicitus in deprecanda temeritatis nota, ſi animi etiam mei geſtientem exultationem Tibi coram, hoc oblato munuſculo, teſtatam eſſe voluiſſem. Et feſtinatio quidem pretium addidiſſet gratulationi, quam nunc meritò ſubfrigidam caſtiget tarditas, & iubeat ſuperſedere

re

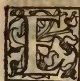
re officio, cuius numeros in tempore non expleuit. Ceterum quid ſi conſultò ac meditatè tanto poſt interuallo à nobis Centurio extruditur, ſeque Tibi cum litterarijs decurijs, remiſſo tantiſper gratulantium concurſu, dicatum venit? quippe certus haud nunc obrui, opprimique in conferto & nobili cœtu publicè acclamantium, qui vulgarium hominum priuatas voces paullò antè prohibebat internoſci. Igitur non latuerit hoc qualecumque fidei ac venerationis argumentum, quod tam generoſo litterarum Patrono clientuli pietas & lætitia ſuperfluens debere diutius non poteſt. Vexillum iam è Quirinali Athenæo optimis di-

ſciplinis auſpicatiſſimum extuliſti: en accurrunt vndique doctiſſimorum Virorum cohortes. Quid ni verò & Alam ſuam Doctor meus explicet, in qua tam multa huius æui celeberrima capita authorantur, quæ LVDOVISIORVM gloriæ eximium ſtudium, operamque deferant, & cumulatiſſimè prædicando aut ſcribendo præſtent? Horum non ab re duplicem συλλαβον confecimus, vt agnoſcas, ecquot mortales Tui nominis ac famæ præcones laudatiſſimos vbique terrarum habiturus ſis; qui præclarè mereri de homine, qui eos ita ſuccenturiauit, Tuo ex more in animum induxeris: Prin-

ceps

ceps profectò illa Cælitum indulgentia, quæ Tibi hactenus affluxit, eò in dies dignior futurus, quo erga litterarum candidatos, Tuam ipsius in clientelam confugientes, fueris affectu pronior, gratia liberalior. Vale Romæ. Kalendis Quinctilibus MDCXXI.

LECTORI MEO S.

Rat hic formis excusus Liber, iam in lucem emittendus, solo ac nudo Principis, cui dicaueram, inscriptus Nomine. Addita mox est Epistola, vt aliqua officii specie obuelaretur ambitio, quæ munus extorserat à tantulo ad tantum: haud amplius tecum Lector beneuole, facturus litteram, satis præfatus in Priore Centuria, ab hinc triennium typis data. Cum ab intimis amicorum seriò sum admonitus, vt referrem in Catalogum CLARORVM VIRORVM nomina, saltē aliquot, cum complura legentibus hoc Volumen occurrissent, cui propter horum excellentiam SELECTAE CENTVRIAE titulum inditum opinabantur; ne quid videlicet, tanquam gemmis, in aceruum Epistolarum collatis, natiui splendoris deperiret. Nam Dactylothecas ingressis voluptatem afferat longè maiorem Vnionum certis in loculamentis dispositio;

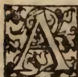
quàm

quàm si sparsos, iacentesque gemmarii, aut vascularii inclusoris neglexisset industria Quid quæris? visi sunt vera dicere; egòque statim consilium secutus, quod tantoperè ad dignitatem meam, cui talium notitia aliquod famæ obtruderet lenocinium, pertinere existimabam. quamquam illud plurimum remorabatur; quòd honorificas alicubi appellationes fœnori potius dedisse videri posse, quàm amori. Feci tamen, sed longè aliter ac nuper Vir doctus, & Insubriæ suæ decus, qui grandibus honorũ titulis aliorũ pariter modestiã onerauit & meam. Certè Vuannemakerus speciosiore ratione amicis imposuit, qui Triumphum quendam Litteratorum exhibuit. Quarè cùm ob id nudis nominibus contenti fuimus; tum, ne, adiectis Elogiis, Dialogos nostros post exiliores, pauperioresque emitteremus, quorum Priorem de Viris huius Aeui Illustribus, ad explorandum tui similium iudicium, Lector elegans & erudite, propediem in lucem dabimus. Faue interim & huic

scri-

ſcriptioni, & gratiam inire à poſteris vtcumque cupientem, relicta Hiſtoriarum conſcribendarum aliis prouincia, aliqua amoris teſſera non indonatum dimitte; hoc eſt, vt amicè legas, & candidè cenſeas, Vale.

A

Albericus Cybò Malaſpina Princeps Maſſæ.

Alexāder Burgius Epiſcopus.

Alexander Eſtenſis Card.

ALEXANDER Ludouiſius Card. Archiepiſ. Bononienſis, qui nunc GREGORIVS XV.

Alexander Magius Vtr. Signat. Refer.

Andreas Eudæmon-Ioannes ex Soc. Ieſ.

Angelus Cæſius Ep. Tuder.

Angelus Iuſtinianus ex Soc. Ieſ.

Antonius Caëtanus Card Archipræſul Capuanus.

Antonius Quarengus Vtr. Sign. Ref.

Archangelus Gianius Seru.

Aubertus Miræus.

Auguſtinus Maſcardus.

Aurelius Raphaëlius Procur. Gener. Seruit.

B

Balthaſſar Anſidæus Biblioth. Vaticanæ Cuſtos.

Balthaſſar Bolognettus Præfectus Xenodochij S. Spiritus in Vrbe, Generalis Seruitarum.

Bonifacius Vannozzius Proton. Apoſt.

C

Cæſar Baronius Card.

Cæſar Gherardius Peruſinus Cardinalis.

Carolus Stengelius.

Chriſtophorus Gramhergerus ex Soc. Ieſ.

Chriſtophorus Laurus.

Claudius Suſanna Abbas.

Clemens viij. Aldobrandin.

Coſmus ij. Magnus Dux Etruriæ.

Cōſtātius Paulucius Abbas.

Entius

E

ENtius Bentiuolus Marchio.

F

Fabius Acorambonus Rotæ Decanus.
Fabius Leonida.
Fabricius Verallus Cardinalis.
Famianus Strada è Soc.Ies.
Federicus Borromæus Car. din. Archiepisc. Mediolanensis.
Felix Centinus Cardinalis Asculanus, Episc. Maceratea.
Ferdinandus Card. Infans Hispaniarum.
Ferdinandus Gonzaga Mãtua Dux, olim Cardinalis.
Fortunatus Scacchius Augustinianus.
Franciscus Bartholinus.
Franciscus Boncompagnus Cardinalis.
Franciscus Coppetta.
Franciscus Sacratus Cardinalis.
Franciscus Vbaldus Romana Rotæ Auditor.
Fuluius Corneus Perusin Cardin. Episc. Portuensis.
Fuluius Ceraeus Dux.

G

GAspar Geuartius.
Gaspar Pallonius Pauli V. Secretar. intimus.
Galeatius Sanuitalis Archiep. Cam. Apost. Cler.
Gibertus Pius.
Gregorius XIII. Boncompagnus.
Gregorius Narus Apost. Cameræ Cler.
Guido Bentiuolus Card.
Gulielmus Settonius.

H

HEnricus Spondanus.
Hercules Rangonius.
Hieronymus Aguccbius Cardinalis.
Hieronymus Aleander Iunior.
Hieronymus Columna Abbas.
Hieronymus Hastæus Episc. Verulanus.
Hieronymus de Oddis Vtr. Sign. Ref.
Homerus Turtura.
Horatius Grassius ex Soc. Ies.
Humoristarum Academiæ Romæ.
Hippolytus Corneus Episc. Perusinus.
Hippolytus Feltrius à Ruuere Marchio.

Hip-

Mar-

M

MArcellus Crescentius Card.
Margharita Sarrochia.
Marius Farnesius.
Marcus Antonius Cappellus Minorides.
Marcus Antonius Gozadinus Cardinalis.
Marsilius Peruzius Archiep. Theatinus.
Matthæus Ferchius Minorides.
Matthæus Ricius ex Soc. Ies.
Matthæus Roscius.
Matthias Romanorum Imperator.
Metellus Bichus Card. Archiep. Senensis.
Mutius Riccerius Collegij Cardinalium à Secretis.

N

NAthan Chytræus.
Nicolaus Alamannus Bibliothecæ Vaticanæ custos.

O

ODoardus Santarellus Vtr. Sign. Ref.

P

PAntherius Pantheria Eques Nouocomensis.
Paulus Benius.
Paulus V. Burghesius.
Paulus Iosephus Meronus.
Paulus Mancinus.
Paulus Sabellus Princeps Albani, Ferdinandi Imp. apud Pontificem Orator.
Petrus Aldobrandinus Cardinalis Camer. Archiep. Rauenn.
Petrus Denores.
Petrus Heredia.
Petrus Paulus Crescentius Card. Ep. Vrbeuetanus
Philippus iij. Rex Hispaniarum.
Philippus Faber Minorid.
Philippus Massinius.
Philippus Philonardus Cardinalis.
Philippus Vuannemakerus.
Pius V. Ghislerius.

Q

QVirinus Cnoglerus Austrius.

R

RObertus Bellarminus Card.
Rodulphus Calidonius.
Romulus Paradisus.

S

SFortia Oddus.
Secundus Lancellottus Mon. Oliuetanus.

T

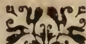
Tarquinius Gallutius ex Soc. Ies.
Thomas Dempsterus.
Tiberius Fontius.

V

Vincentius Graminius.
Vincentius Herculanus Episc. Perusinus.
Vincentius Suardus Episc. Mantuanus.
Virgilius Ceparius ex Soc. Ies.
Virgilius Florentius Perus. Episc. Nucerinus.
Vlpius Vlpianus Episc. Nouarien. & Comes, Gregorij XV. Datarius.

Z

Zacharias Bouerius.

AD VIRVM CLARISS. Io: Baptistam Laurum Perusinum.

VT nitido ac facili formetur Epistola ductu;
Id, LAVRE, vno omnes ore animòque probant.
Qui faceret; rarus fuit vsque & vbique. Sed hoc Tu,
Tu prima hoc inter nomina laudis habes.

Gauco Gaukema Frisius
Canonicus Aquisgranensis.

De

De Eiusdem
V. C. IO: BAPTISTAE LAVRI EPISTOLI
HENRICI GHISELLII
I. V. D. ANTVERPIENSIS
Epigramma.

QVisquis es, Aonia multùm sudata palæstra,
Diuitis ingenij qui monumenta legis;
En tibi congestos Suadæ melioris honores,
Scriptàque longæua non moritura die.
Hic fluit arguto sublimis EPISTOLA ductu,
Vsque Periclæo non minor eloquio:
Inuidus Arpinas dolet hic sua nomina vinci,
Proijcit & palmas Corduba mœsta suas.
Nec mirum; nam Palladijs assueta triumphis,
Semper adest LAVRO Laurus amica suo.

AD EVNDEM

CVm tua LAVRE, lego: viuas audire loquelas
Ipse mihi videor; cernere sæpè Viros,
Queis scribis; calamòque tuo sic exprimis absens,
Naturæ vt reddas, quod fuit Artis opus.
Mente auida hinc inhiat quisq; ad tua mellea scripta,
Ac simul vt legit, pollice vtroque fauet.
Ingenij, genijque tui miratur acumen,
Et graue scribendi suspicit AVLA genus.
Sic tu LAVRE, vires: per Solis vtrosque penates
Tendis, & extendis bracchia lata solo:
Aeternus scriptis, quæ viua vagantur vbique,
Flexanimæ Pithûs flatu animata tuæ.

Cultus & æterni adfectus ergò
Henricus Bonerus Belga.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. Patri Magistro Sacri Palatij Apostolici.

P.Episcopus de Curte Vicesg.

EX Mandato Reuerendiss.P.Sac.Pal.Apost.Mag.F.Hyacinthi Petronij Ord. Præd. perlegi Clariss. Viri Io. Baptistæ Lauri Perusini Epistolarum Centuriam Selectam, in qua nihil Fidei contrarium, omnia pietati cohærere testor: quo circa editionem hanc & Christianæ & litterariæ Reip. vtilem censeo, vt Lectorum animi morum integritatem, ingenia candorem styli hauriant.

Ita testor

Ego Bernardus Gulielmus I. C. & professor Romanus.

Imprimatur.

Fr. Ignatius Ciantes Romanus, Reuerendissimi P.F. Hyacinthi Petronij Romani Mag.Sac. Palatij Apost.Socius, Ordinis Prædicatorum.

IO. BAPTISTAE LAVRI PERVSINI EPISTOLARVM CENTVRIA SELECTA.

EPISTOLA I. *Romam.*

V.C. Ioanni Barclaio Io. Baptista Laurus S. D.

EL merum ac nectar suauissimum, mi Barclai, Barberini Principis, vtriusque nostrum amantissimi, Sacra Odarũ Poësis, quas, veluti amuleta, mecum circumfero, et, vt in quemque incido Musæ Lyricæ, haud fuco ebriæ, candidatum, lectito, recito, & ad modum fortis & masculæ olim musicæ re-

canto. Quàm enim leniter, seueritate admixta, in sacro argumento exultat, attollitur, triumphat? in quo verò plurimum regnat oratio, mitiores affectus mirificè attentat, vbique relinquit aculeos, et, vt egregium Horatianæ dinoseos exemplum referat, legentium animos, in quamcumque velit partem, inflectit, adoritur, expugnat. Vulgatum est, quæpiam flumina auri venis ac ramentis affluere, et herbis vicinioribus atque arbustis glebæ decus preciosioris affatim communicare. Non aliter hinc pietatem haurias, facundiam, omnesque defœcatioris spiritus delicias. Vel quas D. D. D. Magdalenam, Laurentium ac Ludouicum copiosè dilaudantes, perlegimus, adeò cum Lampridij, Ariæ, ceterorumque Odis non confero, vt præ his distædeat illas in manus sumere & excurrere oscitanter. nec Pindaricas ipsas tanti faciam, vbi pro Græco pallio Latinam togam induerint. Eant modò, qui profano in triclinio Etruscas lautitias malunt, & sordere sacratiores latinas, si istis opponantur, temerè contendunt. Haud profectò deerit amplius Poëtis nostris, Syonem pro Citherone incolentibus, vnde suis Musis indolem, latera & neruos quærant. Inhio ad emunctissimi iudicij tui libram, doctissime Barclai, qui Viro eruditissimo ad

edendos in publicum hoſce partus, auctor atque impulſor eris: ac, ſponſoribus nobis, deiera Orbi placituros, quando Etruſcis ſui iam placent minus minuſque. Benè vale. Peruſiæ Kal. Aprilis.

Peruſiam.

Io: Baptiſtæ Lauro V.C. Ioannes Barclaius S.D.

ACcepi litteras, quas ad me dediſti, mi Laure, vt ſtylo, leporibuſque prorſus tuas, ita eximio argumento ſuauiſſimas mihi. Laudas Illuſtriſſimi Principis, Cardinalis Barberini, Poëſim: ſed quamquam varia Encomia congeris, cenſeo hæc ipſa tuo ſenſu eſſe minora. Nam quis ſatis extulerit cumulatas in vnum Authorem, aut ſcriptionem dotes, quas in plurimis diuiſas tamen miramur? Quidam ſunt, quos caſta latinitas, alij, quos ſententiæ ex Philoſophiæ abdito commendent. Eſt, qui plauſum inuentione meruerit. multi quoque aut æquabilitate ſua, aut facilitate, aut denique numeris placuerunt. At ex his omnibus nihil præcipuè vnum in magno Barberino laudaueris, quia omnia pari ſplendore feriunt legentium aciem, vnoque obtutu contemplationem, inter tot bona, ſui incertam tenent. Cum apud

me quærerem, vnde gemmea illa & virilis scribendi felicitas, statim occurrit, plurimos ex Poëtis homines esse vmbratiles & negotiorum ciuilium imperitos; plurimos vanos, & qui, cum robustam aliquam, veramque sententiam carminibus inserunt, non sibi magis credant, quàm vbi de Parnassijs Somnijs agunt & Choro Musarum. Sed Illustrissimus Barberinus tot annis in publica luce versatus, summisque admotus negotijs, vt res ipsas deprehendit, quales sunt in hominum vita, in animis Principum, in populi vsu, ita verba seligere aptissimè potest, quibus illæ exprimantur, & veluti legentium oculis ipsæ se offerant. Quid quod vbi stylum sumpsit in manus, nihil prius, quod scribat, occurrit, quàm rerum seriarum, virtutumque imagines, quibus imbutus est animus, & quæ ipsa consuetudine ad contemplationem illicò redeunt? Hinc illa sententiarum vis & insectatio vitiorum; hinc laudes Pietatis, Numinis cultus, Sanctorum hominum Encomia, & omninò præcepta, quibus hic egregia fama viuas, & forte post fata meliori. Age ergo, mi Laure; perge mirari dignissimos tanto parente fœtus. Desine verò sperare, posse illum precibus suorum flecti, vt hæc summæ mentis pignora edat in lucem. Citius à Sibylla impetres, ne folijs

man-

mandet Oracula. Nimirum assuetus magnitudini suæ, hæc ipsa, ad quæ obstupescimus, ideò vulgaria putat, quia sibi assidua & quotidiana sunt. Sed aliam viam inibo, qua te publicumque demerear. Finge, illum esse Apollinem; ero ego Mercurius; subtrahamque pulcherrimo furto ab eius penatibus, quamque harum scriptionum offendero. Iam enim, ne quid dissimulem, sic fallere incepi, & hactenus rectè processit. Si mihi ideò irascetur; at Reipublicæ precibus, quam sic iuuero, reconciliationem inueniam. Tu secretus, mi Laure, apud te rem contine, & promissum meum expecta. Vale. ex Vrbe Prid. Non. Aprilis.

II. *Viterbium.*

LaurentioMagalotto Prolegato.
Io: Baptista Laurus S. D.

TErnas quidem ad te scripsi litteras, nuspiã mei Nominis inducta tessera. putas incogitantiæ lapsum, non est, Illustris. Magalotte; volens peccaui, peccatum si sit, id nolle amplius vsurpare, quod meum nè sit, iurè addubitare cœperim. Neque in præsens appinxissem, nisi obiurgasses ipse: qui tamen, cum ductus, formam, ac symmetriam, qua fingere elementa soleo, iuxta mecum

nosces, inspecta Epistola, minus fuisses anceps, à cuiate esset profecta, à Picentenè, an à Signino, Tropiense, Spoletino. in tot nimirum LAVROS, inditum mihi Christiano natali die sortitos Nomen, Perusinus alienigenas Romæ incurri. Quarè qui, publicatis antea Libris, placere mihi non nihil videbar posse, posteritatis tabulis nomine vtcumque consignato: nunc cum tam multi se se aperiant cognomines mei; planè mihimet displiceo: ac quando editæ Lucubrationes non adeò vtiliter cessere, vigiliarum piget (obirascantur Musæ licet) quibus nihil denique aliud refero acceptum, quàm ingenium sæpius interuersum, oculorum vim non modicè exesam & valetudinem haud firmam satis. Legeram ridens, vt in Comœdijs, non rarò germanos Fratres, Imperatores Seruulosque, nominibus atque adspectu geminos & duplices factos. verum peracta Fabula, personas abiecisse, &, è fictis Dynastis in lauerniones, siqui id prius vitæ genus auspicati erant, remigrasse. At nos quotquot Io: Baptistæ Lauri sumus, qui ignoratione mutua, quasi Geryones, hic congeminauimus, si ad vnam Patriam non confugiamus, quo funiculo miniatulo, quibus pinnulis, quo torulo aureo inter nos dignoscemur? Sed vt de Imagine ambigui non simus, & suimet

speculum

ſpeculum alter in altero cõtemplari non habeat: ecquæ demum ratio inibitur Nominum diſcriminandorum, alios ad hunc modum ludificãtium? Indignaberis, certo ſcio, vbi intelligas, quantum mihi nuper moleſtiæ ac propemodum ignominiæ huiuſmodi conflarit appellatio. Fulginas quidam & cognomen meum, proſeminatis inter ſe litibus, diutius pugnauerant, & Iudex tandem, depoſitis apud graphiarium ſacculis, pro Fulginate in hunc pronunciarat. qui, ni ad certam diem argentum omne, quo de fuerat controuerſia, homini repræſentaſſet, à Viatoribus comprehenderetur atque in carcerẽ truderetur Comperendinationibus ſublatis, bis ego, vadati loco, ſcripta dica, in Ius vocor. Ac niſi apud Prætorem, actuarioſque de calumniæ improbitate acriter conqueſtus forem, me pæne tabulari ſententia, rei totius ignarum, legulei turbatores iugulaſſent. Mitto queri de litteris, quas alius atque alius intercepit. Noſti Aloyſium, qui cum in Patriam reuertiſſet, haberetque hic apud Roberti menſarios plurimum pecuniarum, quibus cuſtodiendum dederat, cuperetque deleri nonnulla nomina, & ſimul Annales Cæſ. Baronij & Hen. Spondani Epitomas coëmi: miſſa ſyngrapha, conficere me rationes iubet atque exigere. id quod egregiè, antecaptis lit-

teris, præstitit Laurus à N. vsusque est pro suis, quos nummos dolo malo ad se auerterat. Eos verò haud sanè (Superis gratia) solui de meo. propterea quod hominis imperitior scribendi, quàm mea sit, manus, incessus ac vultus paullò post impostorē prodiderunt. cum Aloysius præter opinionem ad Vrbem reuolasset, & æs suum à me & à nummulario poposcisset. Hæc vocabulorum ludibria tibi fortasse risum, mihi bilem & stomachum mouent. Ac veluti pœnituit Sosiam Plautinum, qui voci suæ volucri alas non interuellerit: non secus tædet me, quod laruatis nominibus vim vllo pacto inferre non liceat, mihique meum detrahere non possim: quemadmodum facilè possim à cognominibus meis oculos & dentes exculpere, aures & nasum detruncare. Id, ni Christiana vetet pietas in illos moliar; vt, cum nequeant Nomine, vtcūque interpolati, à nobis distinguantur. Vale Romæ Lupercalibus.

III. *Bassanum.*

Ben. Iustiniano Card. Epis. Sabin. Io: Baptista Laurus S. D.

ET litteras amantissimè scriptas, & insigne tui erga me amoris argumentum, Anulos

Anulos duos, Fuccius mihi tuo nomine reddidit. Tutè scis Princeps amplissime, quo & ego identidem erubesco, quàm nihil apud te tale vnquam fuerim prommeritus, neque proficisci quidquam à me potuerit (totum licet Helicona in tuis pangendis laudibus exhausissem) quod tam largiter munificentiæ tuæ fontes mihi patefaceret. Etsi imitari Alexandrum Macedonem tu melius potuisti; quàm ipse liberalitatem tantam possem experiri. Fero tamen non inuitus iniectam mihi beatam sarcinam, & eodem in articulo circumfero. Neque aureos circulos, inclusis gemmulis spectabiles, facio tanti, quantum animo insedit illud, quod inde datur eruere. Angues geminos Vnio expressos habet, mutuo nexu obuolutos, quorum caudæ ad Caducei alatum capulum reuocantur. Virga ea Mercurij est, eloquentiæ index, aliud symbolum non elicio. Sed ne illa rebus futilibus deseruiat, curæque sit, volubili lingua verborum plurimum sine fructu consarcinare, Anulus alter demortui nudam caluariam ostentat & faciem exoculatam, nudatis tibijs, vtrinque albo distinctis, obuallatam. Vt, quoniam meorum funeribus tam crebro tamque immaniter quasi iaculis percellor, ita vt ad mei generis incitas videar redactus, meus aliud nihil sermo sonet

sonet aut calamus pingat, quamuis omino-sum istuc sit, præter Mortuos. Lethum autem ab obliuione dictum ijs relinquam, qui vltronea obliuione vita excedentes ab animo delent: ipse voluptati ducam, obeuntium decantatam fabulam & imminentem nobis quotidie vitæ catastrophen audire: tum veteris præconis consuetudinem damnem, defunctorum recordationem prohibentis: laudem eos, qui vel humati Epicuri Imaginem cùm in tabulis, tum in poculis & Anulis habuere. Quamobrem quas inauditæ humanitati tuæ pro singulari munere gratias agam, prorsus ignoro. Silenus ad Regem Midam deductus, præclara sententia, qua mortalitatis ipsum admonuit, laqueos redemit. Ego pro vocali, vt sic dicam, donario isto, & indiculis rem omnium fructuosissimam testantibus, tibi Princeps humanissime, arctissimè deuincior. Igitur nec solui quæram volens tuæ liberalitatis mancipium: quemadmodum concordes illi Angues in monstrifica Virga solui non possunt, ac in gemino circulo geminum beneficium memoria colam sempiterna. Vale. Ex Vrbe xiij. Septemb.

IIII. *In Vaticanum.*

Io:Baptista Laurus S.D. Hyacintho Petronio Apostolici Palatij Magistro.

GRegorium Donatum, in censoria ista prouincia, cui vigilantissimè præestis, sodalem tuum, tam repentè ex acerrimo cõualuisse morbo, sanè quam ex animo lætatus sum, & diuinitus oblatam sanctissimi Pontificis PII Quinti ope, præter Medicorũ spem, medelam, eidem nunc vehementer gratulor. Beatissimum verò Patrem, dignum iampridem, cui Cælestes honores decernantur, sæuientis mali vindicem ac depulsorem cùm vos par est omni encomiorum genere afficere; tum me decet ipsum, quæ mea meorumque in amplissimum Præsidem à teneris pietas fuit, non huius modò largitorem muneris prædicatione agnoscere; verum etiam illud apud vos, eiusdem familiæ Antesignanos, minus reticere, quod superioribus annis in Patria contigit, ad maximi Antistitis sanctitatem contestandam vulgandamque. Retulit quidem Io. Antonius Gabutius, qui totius vitæ seriem Libris sex, longè elegãtissimis, complexus est, Pij Imagines in medijs flam-

flammarum bacchationibus non exustas, nõ sublæsas. quod autem dicturus ego sum, diuinitatis indicium præbet tanto maius, quãtò hostis atrocior fuit, quantumque vires. Ignis Cacodæmones superant, qui hoc vtantur aut ad expiandas animas purgatorio, aut ad affligendas æternùm cruciabili.

Erat Perusiæ, ad maius Forum, infesta Spectris Domus, haud longulè ab eo fornice, qui supremi Vrbani Magistratus amplissimas coniungit & suffulcit ædes. In illa sæpius catenarum tractus, clamores, eiulatus exaudiebantur, & translata huc illuc atriensis & coquinaria supellex, quà risum eliciebat, quà pueros ancillasque tumultibus delassabat. Die quodam cum is, qui conduxerat, prodijsset in venationes, familiaque rus ablegaa, serò admodum reuertisset; frustra domus ianuam, inserta claui, nititur patefacere. accersit, qui adulterinam & robustiorem adhibeant, ferreo lituo circumuoluant, impellant calcibus, arietent denique. Vbi nihil proficere se se animaduertunt, scalas applicant, & per fenestras in Aedes sibi parant aditum. Continuò illatis luminibus ad ostiũ accurrunt, & aliquam furum fallaciam, nudis conspectis parietibus, suspicantur. Cernunt inuersa omnia, coniectaque ad oppessulandas fores scamna, lectos, triclinia, & quid-

quidquid domi inerat scriniorum, peristromatum, vasculorum. Adeò nec signis tabulisque pepercerant, in quibus erant Pontificum, Cardinalium, Iureconsultorum: Diuorum etiam, nequid Lemuribus sanctum intactumque putes. In magno tamen Imaginum aceruo, quæ tumultuariò conciderant, vnam & alteram ludẽtes Laruæ, quæ sic omnia commiscuerant, & ad postes compegerant, attingere non fuerunt ausæ. Tabularum altera è pariete pendentium, Virginis Dei Matris effigiem præferebat, Pij Quinti altera. Quæ res omnibus, ea Spectrorum ludibria non sine risu spectantibus, maximam admirationem attulit, de Beatissimo Pontifice, quem sic Dæmones exhorruissent, mira concipientibus. Vides igitur Pater Reuerendissime, quàm merito iure eius Viri memoria nobis perpetuò colenda sit, & patrocinium suppliciter atque assiduè implorandum, qui viuens mirificè mortalibus profuit, & nunc in Dei sinu conquiescens, Beatarum Mentium choro adiunctus, plura in nos liberalius potest, quò obæratos sibi, iuuare efficacius se posse intelligit. Is vtrumque nostrum, mi Petronj, æternùm seruet in clientela, & velit Gregorium tuum valetudinis restitutæ dono frui quàm diutissimè. In Vrbe Nonis Sextilibus.

Io:

V. *Perusiam.*

Io: Baptista Laurus S.D. Mauritio Riccio Proëpiscopo Perusino.

MAlè factum, Præsul amabilissime, quòd publicatis intra paucos dies nonaginta Centuriæ exemplaribus, nunc cum nostri arbitrij amplius non est, vt in omnibus aliquid refingamus, de excitādis iterum Librorum excusoribus cogitandum censes; suadesque mihi pluribus, id vt præstem, elucubrandi atque emendandi tædio propè iam enecto, ac nihil auersanti magis, quàm crebras illas, quas obire necesse fuit, excursiones, hinc Perusiam, istinc Tuder; quo eo me consilio tandem recepi, vt ad profectionem comparem, postridie Kalendarum Nouembrium rediturus Romam. Ferendum autē videretur, si gloriolæ quoquomodo foret de integro velificandum. Sed cum alæ recensendæ sint militum, quasi laterculi, & vni sit feralis littera præfigenda: id mihi, vt fatear, curam non paruam inijcit, ac puerperum de vitalibus in vniuersum futuris fœtubus æquissima pulsat dubitatio. Quidam in permutādis nominibus, superstitioso ritu,

Chry-

Chrysostomi tempestate (nostra aiunt obsoleuisse) cereas multas accendebant faculas, nomen cuique adscribentes: ac demum eius, quæ ceteris superuixerat, arripientes, extinctis reliquis, illud Puero imponebant. Enimuerò ego victuris quasi Epistolis quibusque lumen, quod haud facilè restingueretur, accenderam, hoc est, amicorum existimationi & nonnullorum argumentorum celebritati inniti iusseram, nomenque singulis perpetuò mansurum indideram, in litteraria legione contra obliuionis copias pugnaturis. Sed vosmet, qui furcinulam emunctoriam, cum edere parabamus, attuleratis, & fungos, si qui concreuerant, ex arte oppresseratis; eandem iterum educitis, & ellychnium Hieronymianum difflare contenditis. En ipsi vltrò paremus iam, ac si ab infelici ligno Senem illum non detrahimus, Apotheosim tamen non decernimus. Nimirum ab eo, quod Pontificum decreta non probarunt, religiosè abstineam: ab his sinceræ veritatis cancellis in omnibus, quæcumque legam, scribam, audiam, oculos, aures, articulos non declinem. Induam quidem, si res postulet, nugacem laruam & varias affectuum alternem facies: in proscenio, vt sic dicam, pietatis idem sim; vultum eundem in omnem fabulæ partem circumfe-

cumferam, alienam personam nunquam induam. nullus animo incidat cænodoxiæ pruritus, nulla mentem vellicet, infelicium laniena ingeniorum, φιλαυτία. Scilicet qui germanam imbibimus in Augusta Patria, Pietatis ac Disciplinarum florentissima Officina, Religionem, à nefaria Iside non pascimur. Veritati castè integrèque litamus, iisque donaria cumulatè appendimus, quos Christianæ Reipublicæ veræ nouimus præesse, in Cæleste contubernium sanctissimè transcriptos. Facesset à nobis flagitiosa pietas, ne per speciem imponat & faciat aliquandò parum pios. Scriptiunculam igitur prætergrediatur Lector meus, aut, si delibet in transcursu, præuolet, neque candori nostro candidum ipse calculum inuideat. Ei ego orationi vim omnem ablatam volo: à me seriò vapulet, cui neutiquam accedam testis: audiar potius narrator subfrigidus, dormitans interpres, indiligens ferruminator. Aliorum voculas nihil moror. si fortè præter consuetudinem verba per iugulum redeuntia demirentur, Christianum hoc exigit studium: pulchrum est, eximium est, vituperari non debet. porrò Cælitum beneuolentiam tam bona ratio vel abundè pensat, vel ad fœnus prouocat. Id tu assiduè Vir integerrime, cogitas, prædicas, exemplo doces

ces: ex cuius suauissimo congressu voluptatem atque vtilitatem tantam sentio nunc recogitando, quantam nuper coram sensisse visus sum fruendo. Vale. Tudere V. Kal. Nouembris CIↃ IↃCXIIX.

VI. *Romæ.*

Alexandro de Angelis Soc. Ies. Theologo.

Io: Baptista Laurus S.D.

Libet exclamare, ò Scorpij hospitalem domũ! in qua duo Cometæ splendidè conuiuiũ inierunt. atque vt cenaturis Siderea aliqua fax è lychnuco præfulgeret, percussa à Mercurio silice, hæc, ad quam cateruatim homines spectandam confluunt, alijs Cæli Ignibus lucidior effulsit. Ego quoque ad eam contemplandam multa de nocte, pellito vestitus epitogio, cum Boreas acriter spiret, è lectulo consurgo, & ex Aedium nostrarum editissima Turricula, comam longè eiaculãtem, contentis oculis clarè perspicio. In codice autem exceptorio Cælestis eius tractus faciem Ichnographicam describo, Tuboque adhibito Optico, pulcherrimum Cometem, inter Solis ac Lunæ diuersoria haud dubiè collucentem, veneror. De cuius

tamen Parentibus, à Mercurionè verè, an à Marte procreatus sit, hodie à prandio cū ad te præstantissime Alexander, accessero, cupio audire sententiam tuam: nec de futurorum nexu euentuum tacueris: non enim Cælum sileri amat, quod tot facibus quasi linguis, apertius nunc, quàm antea proloquitur. Ex Aedibus. iij. Kal. Decembris. MDCXIIX.

VII. *Rauennam.*

Pyrrho Colutio Doct. Med. Io: Baptista Laurus S.D.

INcredibili omnium approbatione, perscriptus de duobus Cometis Liber ad nos tuus exceptus est. Credas iurato mihi, nullus maiore cum plausu teritur manibus eruditorum. nec tam conuersi horum sunt in Cælum oculi, vt inspiciant, quàm calami cuspis, vt describat. Ac quemadmodum est iam vulgi fabula Cometes; sic ingenij tui monumentum hominum non vulgarium amor & deliciæ. ex eo mihi, velut ex satu dentium armati, Amicorum plurimi enati sunt. Quamobrem pro feraci carissimorum capitum annona, proque honorifica nostri appellatione, plus tibi debeo, quàm vt siue re, siue verbis soluendo sim. Ceterum sicut nihil con-

conſpectis Ignibus litauit verius ac popularius, quàm compoſita in admirationem tantæ rei cogitatio; ita ego gratiæ impar reponendæ, in eo acquieſcam libens, ſi laudibus doctrinæ tuæ diuitias extulero, amoris magnitudine tibi non conceſſero.

Diſſertationẽ italicè cõſcriptã Excellẽtiſs. Lotharij de Comitibus, Polæ Ducis, in poſtremũ Phœnomenon habeo præ manibus. qui ex hemicyclis promiſcuè ſeſſitantiũ Philoſophorũ ſe proripiens, Cæli editiorẽ ſcenã petit, ſupraque ſtellarum ἔμφασιν, nouum inſtituit Choragium: tum Hiſtoriarum exempla colligit, in quibus vario emblemate multiplex Cometarum facies, incerta temporum συνῳδία ſe ſpectandam præbuit. Verum cordati Principis Diſputatio præconio eo maiore efferenda eſt: quo ominoſa Principibus horum Ignium ἐπιφάνεια tantum abeſt, vt hunc noſtrum perterruerit; vt ipſe planiſſimè docuerit, eam nullo pacto videri extimeſcendam. Priuſquàm Hier. Epiſcopo Verulano reddam, qui Cardinali & nobis commodauit, tibi exemplum curabo; vt vna cum Secundo Lancellotto frui poſſis. Vterque feliciter valete, & me amate. Romæ iiij. Kal. Februarij CIƆIƆCXIX.

VIII. *Romam.*

Io:Baptista Laurus.S.D. Albertino Lælio suo.

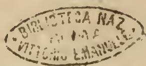
BReuiores omninò, quàm voluisses, litteras festinatio Tabellarij nobis extorquet. Cum enim statuissem complura conferre in vnum, quæ tibi, Epistolarem prouinciam nūc primum in ista Aula suscipienti, prodesse possent; temporis excludor angustijs, submonitus nimirum, cum iam ille ad vos excursurus, ephippiatum Equum, propè conscenderet. Sed scilicet exilem scriptionem, & neglectim fusam culpes malo, quàm in totum segnem, & voto tuo malignè responsuram. Tempestiuius & vberius sarciemus alias: quæque tibi fortasse non satis grauis admonitor subiecero, scito mihi vni iampridem in memoriæ angulo seposita, in quiduis potius, quàm vt alicui proderentur, excogitata. Ergo habes cōfusanea, quid ni & leuia? præcepta sunt tamen, quæ vtcumque sata, in frugem non malam aliquandò valeant excrescere.

Iam fidei haudquaquam meminerim, quam fluxam nunquam gesseris, & arcanis Principum persanctè adhibendam, nul-

lo ori admoto Anulo, olim me præsente multis prædicaueris; nuper à Cisalpino quodã, vt scribis, requisieris; qui eam non perinde defuncti Domini seruasse Manibus ferebatur. Quo verò hunc ergastulo, quibus Gyaris dignum ducas, si transmutata, quòd dicitur, testula, viuo illudat, & præcipuum rerum agendarum telum in eius perniciem ac necem vertat, cuius vel suæ vitæ periculo redimenda fuerat salus? Igitur nullius iusiurandum apud te tanti sit, vel si Iouem in hoc accersat lapidem, quo facilius secreti quidpiam à te exculpat; vt gratificandi studio adductus, cuipiam minimum insusurres.

De vero Epistolarũ habitu, ac dicendi charactere, quẽ assiduo scribendi vsu, & Phaleræi in primis monitis, accuratè excussis, tibi opinor, cõparaueris, nihil etiam me tibi præcipere necesse est. hoc tantum: haud probari mihi anxiam, superstitiosamque in dicendi formis curam, præsertim vbi res agatur seria. Profectò in verborum flosculis, atque amœnitatibus curiosum non esse, sed fuisse, decet: ac tum demum gratiam habet in arte negligentia, si succedat immodicæ diligentiæ; ita vt paullò remissius studium deprehendatur, non omissum.

Vti Atticismo, ac Laconismo apud plerosque hoc æuo vsitatum & laudabile. Quarè,

quod fieri in Comœdijs solet, præfationes superuacuas vitabis: rerum exitus ita proposueris, vt, quæ præcesserint, ex his conijciantur. Si res postulet, vt scriptionis alicuius repetatur argumentum, fiat id dextera & commoda breuiloquentia. In negotijs tam non magnis, piaculum puta, sublatis antennis, Asianum profiteri.

Quia sæpenumerò sub manum nasci consilium oportet; da operam, vt affectus animi æquitatis fræno strenuè coërceas, habeasque in tua potestate; ne tibi obstrepant, impedimentouè sint, quo minus, quid in quaque re faciendum sit, dispicias. Tumultuantes enim deijciunt mentem, & iudicium adimunt vel senibus exercitatissimis ac prudentissimis; nedum natu minoribus, inter perturbatos Aulæ fluctus Rationis nauim ægrè molientibus. Quid quod Minerua boni Consilij è Iouis cerebro prodijsse fertur. videlicet ex optima Mente haurias, quo sapientissimè cuique consultum eas. hoc pacto omnia, quæ in summa animi tranquillitate tecum excusseris, suisque momentis ponderaris, Reipublicæ vtiliter cesserint, tibique ac Principi æquè fuerint honorifica.

Cum in negotio seriò, & crebrius versaberis, recurres subindè ad calamum, ne quid effluat, & aut agenti coram, aut mittenti in lit-

litteras ſua ſpontè occurrat . quantum autem fieri queat, ipſiſſimis Principis verbis negotij facies repræſentanda.

Abditos eiuſdem ſenſus, & ſi quid occultius coquat,dum in familiari congreſſu Epiſtolarum argumentis onerabere, ita exquirere tibi licitum, vt obſequij ac ſolertiæ gloria, tum maturiore ſcribendi peritia inclareſcas.

Eueniet, vt importunis quibusdam litterarum flagitatoribus (nec enim deerunt, quorum moribus prodeſſe malis, quàm iudicio obtemperare) Princeps petitam rem incolumi officio denegare non poſſit aut audeat, alioqui abſurdam & ſe dignam parum: in ea ſic Epiſtolæ genium attemperabis,vt à comitate ad ſupplicis votum non grauatè flectas; rurſus ab eodem reſilias; & ita ſenſim elabaris, vt cordatè inuoluas, & ei, qui popoſcerat (ſi impudens fortaſſe ſoluat,reſignetque) verborum tenus,affectu ſublucente, feciſſe ſatis videare: neque illi tamen, ad quem inuitò ſcribendum fuit,vim intuliſſe.

Quod ſanè albarium opus, vbi ab hiſce officij,fideique violatoribus te ipſum vindicaris,fac peſſimè oderis. quin pro poteſtate aliquid imperaturus, & controuerſijs,vacillantibusque cauſſis ſcripto edito admoturus pedum, modumque impoſiturus; caue cu-

iuſquam gratia promas veluti Oracula , vt duabus ſellis,quod aiunt, ſedere dicaris voluiſſe.

Priuatum tempus nunquam non religioſè adſcripſeris ; nec dierum modò, in quibus alias aliorum acceperis , notatio adijcienda ; verum etiam quibus veredarijs , quibus tabellariorum magiſtris creditæ, per quos redditæ, per quos remiſſæ .

Si,ne intercipiantur , ſubuereare, aut te nimia itinerum,locorumque deterreat intercapedo; ſiue is,cui reddendi onus incumbat, fidei minus exploratæ fuerit ; aut non vna ratio denique tranſmittendi, eaque certior expeditiorque : tunc Epiſtolarum exempla tria, quatuor rectè conficientur .

Domeſticam ſcriptionem, aut ad amicorum eximium ſi quandò meditere , nequid temerè committas chartis. Memineris,nihil ex rumuſculis ſtatuendum , niſi ad auctorem prouoces : præterea ijsdem relinquendum tempus, qui deferueſcant,ſeneſcantque .

In id, quod è re tua ſit,quodque Principis dignitati,perſonæque, quam ſuſtineat, plurimum conducat,ſedulò intendendus eſt animus . nam pluſquam modica de ijs ſcribere, in quibus induſtria ac vigilantia frigidius ſuas egerunt partes,pars ignauiæ,dementiæque exiſtimatur .

Quod

Quod notatu censeatur dignum, atque expendi ad consilii libellam habeat; id in capita referendum, & forinsecus, auersis litteris in frontispicio est appingendum.

Illæ si complures occupent paginas, & ambas, quod dicitur, manus, pectus atque humeros implere debeant; ne simul ita agglutines, quasi terna, quaterna, aut sena in vnum folia, Bibliopegi modo, compingeres, seorsim quæque, suis præsignata numeris, sunt attexenda.

Veredariis plerumque vtiliter, ac speciosè imponas; si adulterina gemma obsignes epistolas, & manu aliena inscribendas cures.

Harum fasciculos, cum quid non protritum in iis latuerit, cuiusque hebdomados, seruata temporum serie, in arculas & forulos recondes, tuarum autographa maioris ponderis, vt in vsum, si quis exposcat, paratæ continuò sint, diligenter referes in codicem.

Rursum quæ nihil contineant aliud præter ciuilitates, neglexeris impunè; nec laudo, qui religioni sibi ducunt, inutiles conscindere: sed immensam quandam litterarum veluti siluam in cubiculis sibi crescere gloriantur, vel Camelis sarcinam, vel Tineis, atque opicis Muribus pabulum.

Et quia persæpe accidunt tempora, vt

quæ-

quæpiam minus tutò communium characterum schæmate exponātur: inuentæ in hoc sunt Furtiuæ inter scribendum Notæ, de quibus præcipere supersedeo, teque ad cognominem meum Portam, mi Albertine, reiicio, qui toto eo de genere ad huiusmodi mysteria artificiosè, luculenterque aditū patefecit.

Ego Sphyngem, quandò semel absoluenda est Epistola, tuis dumtaxat Aedibus inscribas cupio, quæ tibi non tam laruatas dictiones illas prodat, quàm abstrusa & recondita Principis in vniuersum occultare sapienter doceat.

Atque hæc paucula, quæ nunc tumultuariò hic in aceruum redegi, si maturè perpendas, & fideliter exprimas, (nisi mea me fallit opinio) cùm industrij hominis, sapientisque retulisse laudem, tum participi secretorum Genio optimè videberis litasse. Vale, atque Epiphanium tuum, Senem festiuissimum, vti audio, Illustriss. Hieronymi Columnæ in humanioribus artibus Doctorem ex me, ac Velia amantissimè saluta. Perusiæ. CIϽ IϽXIX.

IX. *In Vaticanum.*

V.C. Abrahamo Bzouio Polono.
Io: Baptista Laurus. S. D.

ERgo incolumi fœdere Gratiarum, quod cum Vigiliarum tuarum amantibus abs te contractum oportuit, litterarium aliquid à quopiam rogatus, negare non potes Vir doctissime. hinc & boni audaciam meam consulueris, quæ benè & feliciter cesserit, si à grauissimis curis tantisper feriatus, cupiditati meæ satisfaciendum putaueris. Inde ab Autumno ineunte Anni, qui se iam conuoluit, Commentarium habeo præ manibus de ANVLO, quò Mariæ Virginis digitum S. Ioseph oppignerauit, & summa religione Perusiæ asseruatur, de quo plerique rerum Scriptores mirè silent. Cogitaui autem maximum operæpretium me facturum, si ad feracem eruditionis tuæ agrum confugerem, ex quo in arentem meum plusculum deriuarē. Obsecro te, Bzoui humanissime, ne pigeat haud dico me, sed nobilissimam Patriam demereri. quæ immortalem cuiuis habitura est gratiam, per quem tanti Donarii cultus & veneratio augeatur: & certè per te plurimum augebitur, si gemmulæ è Palæstina in

hanc

hanc primum Vrbem, deinde Clusium, postremò Perusiam allatæ, tuum ipse calamum, eximius Annalium Ecclesiasticorum nostro æuo Scriptor, fueris admolitus. Vale Romæ ex Aedibus Id. Nouemb.

Viro Illustri Io. Baptistæ Lauro F. Abraham Bzouius S.

NOn minus piæ, quàm eruditæ curiositati, vel cupiditati tuæ de ANVLO Sacrosanctæ Deiparæ, quid in præsens respondeam, præter ista paucula, non habeo. Verisimile mihi est, castissimam Virginem, Iosepho Virginei floris futuro custodi, subarratam Anulo fuisse. Receptus mos obtinuerat, non apud Gentiles modò, verum & apud Hebræos, Pronubales Anulos & dare, & recipere, fidei seruandæ, tanquam certissimum aut signum aut monimentum. Hester à Viro vidua, inter cymelia seruauit. non nemo earum, quæ potestatem sui viro faciebat, Anulum proferebat, atque referebat: quod curiosi rerum Hebræarum obseruarunt: vt propè vero sit, intemeratam Virginum primiceriam Mariam, eandem tesseram circũtulisse, ac posteris reliquisse, hypomnema clarissimũ fidei nunquã violatæ, virginitatis nunquã delibatæ. Quod autem Italiã,

adeò-

adeòque nobiliſſimã Ciuitatẽ,hoc Anulo,veluti pretioſiſſimo donario, Regina Cælorum dignata ſit;fidẽ non abnuo: cum in Italia videam Aedem Lauretanam, Angelicis manibus è Palæſtina delatam, Cunas & Præſepe, in quibus eum,quem Orbis capere non ſuſtinet, collocauerat; capillos, zonam, ſudaria, & id genus pretioſiſſima à Diua Deiparente relicta pignora, ab Oriente Romam, & in alias occiduas Vrbes, piorum ſtudio translata. De veſtro Anulo auget fidem longi temporis acerrima inter bellicoſiſſimos veſtros Peruſinos ac Senẽſes ante CL. annos dimicatio; quam opus fuit SIXTO IV. Pont. Max. dirimere, Anulumque veſtrum Romam deferri iubere, ſeponendum in aliqua Vrbis Baſilica, ad vniuerſi Orbis culturam. Hæc mihi in extemporaneum calamum, venerunt. Ceterum animum magis aduertam, ſiquid aliud de tam incomparabili Cymelio potuero, vel ex prioribus lucubrationibus in memoriam, vel ex accuratiore in poſterum inueſtigatione in lucem producere. Tu porrò eam,quam auguſto ſtylo ornandam, illuſtrandamque ſuſcepiſti Gemmam, Orbi proponere perge. Nam ſapientia inuiſa & theſaurus abſconditus; quæ vtilitas in vtriſque? Vale. Ex meo apud S. Petrum Muſæo. poſtrid. Idus Nouembris.

Pro-

X Romæ.

Prospero Farinaceo Viro Clar. Io: Baptista Laurus S.D.

MIro tui conueniendi desiderio flagraui hodie, Vir eximie, significaturus, quæ tuo rogatu Princeps meus, aut iubente ipso,nos obiuimus.Iã quando corã non licet, ne & hac nocte animi pendeas,loquar tecum absẽs.quare à Ludouico tuo deductus in Musæum,schedulamq; raptim scribo, neque obsignatam super abaco relinquo; narrantem breuiter: Actum perstrenuè cum Duodecemuiris de nouis Decisionibus in lucem proferendis, qui rem in proxima comitia distulere: ego autem à prandio ad Moniales Ambrosianas. Antistita Monasterij pollicita est opem perbenignè; non modò quia animo in te est propensissimo, tuæque familiæ ornamentis,atque incrementis studet plurimum: sed etiam quia eò Cardinalis accedat nutus,cui vel illud debeat, quod præstare se posse propè desperet. Monebit in tempore, quæque in auspicando opere minus dormitabit, te dormire in vtramuis, quod dicitur, iubet.

Addo verbum de doctissimis disputationibus de Hæresi, mihi à te dono missis, hoc

est,

est, gratias ingentes, immortales. Liberalitatem enim, quam innumeris erga me officijs declarasti, & beneuolentiam, qua me iampridem amantissimè es complexus, hoc libentius colam, atque effusius prædicabo; quo ad testificandum obsequium ore & calamo fortassis aptus esse possum, ad referendam vicem non possum. Viue feliciter Vir nostro æuo incomparabilis, & posteris, tuæ præsens posteritati, vigila perenniter. In tuo Musæo, appetente Nocte. Pridie S. Catharinæ.

XI. *Romam.*

Lælio Marretto V.C. Io: Baptista Laurus S. D.

NIhil minus volo, quàm parum comperta per nos tradi formis siue æneis, siue marmoreis. In saxo, in ære si quid inciditur, non facilè aboletur, sæpè & certat cum immortalitate. ambiguè illic scripta conciliant auctori dedecus, & imposturæ inurunt notam. Id ego caui sedulò in omnibus, quæ ad hanc diem expressit calamus, præterquam in Poëticis; quippe talia esse desinant, vbi nullus fucus nudæ veritati lenocinatur. Quocirca candidissimi hominis, & amici existimationi multum prospicientis

officio es functus, abſente me, qui parietinas Franciſcanas in illa Epigraphe ad Forum Boarium, ne collaberentur, neuè iterum Palatini ruderibus ſuper-inciderent, auctoritate tua contra ſuperciliosos quoſdam præfulſiſti. Potes pari ſtudio Epiſtolam Hieronymianam à morſibus calumniantium defendere; licet in ducentis Exemplaribus deſideretur, confoſſa neſcio æquius, an ſcrupuloſius. Enimuerò inibi relata certis Scriptoribus innituntur, qui, quoties iuſſero fidem adſtipulentur, quam ab aliquibus non impetrarunt. In horum ſententiam accurri pedibus & calamo, homo fugitans litium omnis generis, litterarias peroſus maximè, ex quo meis Ciuibus quæpiam malo omine conceptæ lucubrationes improſperè ceſſerunt, & immanes Tragœdias in familias aliquot concitarunt. Quam tibi Abſconditorum Clauim (ſic eſt Libelli titulus) ab Orbe Condito, priuſquam huc ſecederem, ſum pollicitus, mitto per Aurelium, qui harum litterarum quaſi claui, aperiri ſibi exoptat fores ad notitiam tuam. Eas Iuueni lepidiſſimo vltrò reſera, habiturus hoſpitem, cum à noſtra hoſpitali menſa receſſerit, multò feſtiuiſſimum. Bene vale, & tua illa Ciuilis Doctrinæ præclara Apoteleſmata deſcribenda nobis cura. è Tuſculano.

Io:

XII. *Romam.*

Io: Baptista Laurus S. D. Garofano de Garofanis. I. V.C.

DE Statua haud ita pridem propè Antium effossa, & in suburbanum Mœcenatis nostri, vt vna cum alijs excellentium artificum perennet, decentissimè translata, (iubesnè?)dicam planius sententiã meã:quãquã scio refragari permultos, qui eã Gladiatoris potius cuiuspiã esse, quàm Militis, natatu se ie à præsenti naufragio eximere laborantis, acriter contendant. Porrò cùm nuper in nobili comitatu Villam perambularem, & præstantiora illic signa circumspicerem, subito calore hisce carminibus marmoreum illud; non ea sanè Venere, qua Matthæi Roscij nostri elegans Clio refinxisset, expressi.

Cernis, vt audaci membrorum mole feratur,
Quæ sacra Dis pelagi est, saxea forma Viri.
Parma quidẽm breuis obstantes benè disijcit vndas.
Quæ redit in tergum dextra retorta, fugat.
Illa supergressas mira domat arte procellas,
Hæc flexo in pronum vertice, findit aquas:
Sic vouit, quicumque fuit, tumido æquore raptus,
Inque Deûm incolumis sede Natator adest.

Enimuero milites natandi peritos Romani veteres voluerunt, qui non ob aliud Campum Martium Tiberi proximum, ad militaria progymnasmata obeunda, delegerunt; nisi vt in altero decertarent, in altero natandi artem perdiscerent: quæque ignorata Cyri exercitum, mare ingredi compulsum, teste Xenophonte, pessum dedit. E tribus autem natandi generibus, alterum marmoreo Militi à Statuario attributum, facilius erat ante deprehendere; quàm dexterum bracchium (quo carens in littorali Rusculo est repertus) ad gladiatoriam formam, vti cernimus, obarmatum adijceretur. Ex humero enim in læuum inflexo, & cetero corporis habitu, ingruentes aquas, facto impetu, sibi aperientis, Natatorem verius sum arbitratus, quàm Retiarium aliquem, Secutorem, Threcem, Myrmillonem. Vberius tamen ea de re, vbi me hinc subduxero, & ad vos rediero: proferamque è Schedijs nostris de Dijs littoralibus, quibus signũ dicatũ oportuit, non iniucunda. Nunc quidem in Alexandri Estensis, Principis Card. Tiburtino versanti, quid mirum si præter exædificata olim in Antiatum foro Castori & Fortunæ Templa, aliud non occurrit? qui cupiam mihi in Aulæ Euripo propitios multos affulgere Castores, & Fortunæ clementiam conti-

nenter

nenter indulgere. Vale Garotane suauissime, & Illustriss. Gherardium officiosissimè saluta. Tibure XVI. Kal. Septembris.

XIII. *Romæ.*

Io. Baptista Laurus. S. D. Francisco Fuccio. I. V. C.

FEci, quod imperaueras, Fucci amabilissime, & Consolationem qualemcumque ad Aulicum, cuius me ignorare nomen voluisti, meditatus sum: nescio tamen ecquod pharmacum hominis ingenio diluerim. meo certè, quod, Superis gratia, citra perturbationem vllā Principis beneuolētia in paucis alitur, non fuit inutile ea cōquirere, quæ versantibus in fortunæ fritillo, sic Meronus Vrbem appellabat, euenire solent. Ac Medicus nemo melior Merono cum suo in CXLV. Psalmum Commentario extitisset. Videbis, an è re fuerit commentatio nostra. nam aliena mox curabitur, & amicissimi capitis industriam quauis ratione, tibi enixè obæratam, experiere. ita verò sum exorsus.

Versari te in maxima sollicitudine. N. hodie mihi renunciatum est, qui cum antea breues in Aula obire legationes, & ad μυστικώτερα Principis omnia admitti consuesses; nūc,

mutata ipsius voluntate, nulli propemodum rei admouearis, sisque in familia veluti Aulæum quoddam, ac theatralis pompa, omnibus illudentibus, & in te defixis luminibus, palam obmurmurantibus. Interea ignorare te, quidnam piaculi admiseris, ex quo tantum latentis iracundiæ aduersum te Princeps humanissimus conceperit; in cuius tamen vultu subluceat etiamnum comitas; quamquam refrigerato eius beneuolentiæ ardore, quæ se in imperia blanda solet effundere, & ingenuos quosque laqueis liberalibus obuincire. Hoc ego pro ea necessitudine, quæ mihi tecum est, iniquo animo proximè ac tu, aut æquè tuli: cuius probitatem, ac fidem eò suspexi magis; quo tantas tam sani pectoris diuitias perrari sunt, qui in Aulam inuexerint; aut inuectas incolumes diu retinuerint. Equidem cum sæpius in rationes viuendi tuas antea intuerer; laudabam plurimum istam morum integritatem, prudentiam, candorem, quibus dotibus nihil aulicæ labeculæ hactenus inoleuisset, neque te ipsum aliter ab inquinatis quorumdam studijs vindicaueris; quam Fluuij quidam facere perhibentur; qui in Mare erumpentes suas dumtaxat vndas trahunt, nihilque ex eo fœculenti bibunt. Inuidentium hominum flabra, aut ingruentium

pro-

procellarum occursus quì euitare potueras?
At heus tu, oblitusnè es, amice mi; quicumque ad præscriptum aliorum vitam instituerunt, Abacorum Calculis persimiles factos, qui tantidem æstimentur, quanti homini, qui ijsdem in lusorio vtatur iactu, collibuerit? si enim talentum nominat; calculus beatus est, talentum valere pútandus est; si drachmam, aut obolum æreum, vilescit illicò: hoc pacto pretium qualecumque à ludentis arbitrio mutuatur. Vides, opinor, quanti vitæ genus, in quo nunc es, faciendum sit: ad quod demum accommodare se se, quando mancipij aulici vocabulum haud ita contemnitur, prudentis est, atque à contestata sapientium virtute degenerare recusantis. Etenim qui in aleam eiusmodi, nulla necessitate protrudēte, descendit; hunc vel neminem, vel se accusare ipsum oportet, qui consiliis, sibi malè, cessuris temerè adhæserit. Ea nihilominus adhibēda videtur cura, meditatio, diligentia, cum res huc redijt, vt si prorsus non decorè; at quàm minimè indecorè in fabula aulica peragēda aduigilet. Et ingressus Aulæ pelagus, dum nauis in cursu est, debet ventis, qualesquales spirent, sapienter vti; ac strenuum Nauarchum imitari, qui clauum non deserit, quamuis semet seruandi spe, tempestate interclusus, deseratur.

Tutius verò consilium fuerat, in hoc Theatrum minus pedem intulisse;huic nauigationi se non cõmisisse. Ceterum ecquid ego hæc oggannio,perinde atque hoc ipsum,quod tibi propino pharmacum, meo ipsius in stomacho non iampridem fluctuet; eodemque feriendus conuicio non sim, quo in te fortasse parum prouidè sum vsus. Iam propè est, vt vtrique nostrum Medici cuiusdam, Insaniæ curatoris,artificium recantem.

Habebat domi amplissimum cubiculum, aqua fœda, pestilentique circumfluens; in quam Fatuos, alium alio profundius, vt insania vehementiore æstuabant, immissos, piscina vsque adeò graueolente & inedia macerabat; donec in mentis potestatem redigerentur. Ex his quidam paullò sanior effectus, veniam inambulandi per ædes haud grauatè impetrarat. Pro foribus quempiam insidentem Equo, forte obseruarat,qui læua ferebat Accipitrem; & Venaticos Canes, oblongo deuinctos loro, præ se agebat.Euocauit prætereuntem, interrogauitque (oblitus enim omnium erat,quæ,priusquam desiperet, agnouerat) quid gestaret manu, quinam forent, qui se præcederent,& cuia gratia. Vbi cognouit de Aucupio, de Accipitre, de Canibus: adiecit; ecquantum insumeret in iis alendis; tum Auiculæ, quibus

insi-

insidiaretur, quanti æstimarentur. Cum iuuenis nihil celasset de ingenti sumptu, deque lucro perexiguo. Vah, inquit, fatue, quantum potes, te in pedes confer. Nam si Medicus in te noster sic insanientem incidat: continuò in lacum coniiciat, vt vna cum ceteris, & quidem altius demersus, tam insignem amentiam concoquas, atque exsudes. Sanè (si verum fateri volumus) nonnè quotquot libertatē velut sub præconibus abiurauimus, ἀσκληπιοῦ δεῖσθαι egregiè videmur? qui rem preciosissimam, hoc est, tempus ludibrio habemus, meliorem æui partem nobis inutiliter sinimus elabi, & compendii propè nullius caussa, quotidie tantum dispendiorum emimus. Quamquam mea quidem ratio paullò honestior videri solet; qui Aulæ otium non ob aliud consecter; nisi vt, quo extabuissem in patria, tædium discutiam, & quamdiu sub his quasi vitæ stipendiis mereo, vltrò ad hæc castra deficiens, non in totum insipienter desipiam. Quemadmodum qui peruenire aliquò statuit, cum tutius possit terrestri itinere, sæpenumerò non recusat, quo minus, soluta ora, illuc adnauigando adducatur: quod nimirum voluptatis illecebra non careat, quod per vices ac sponte fiat. Vale.

Scriptionem, Fucci, ad hunc modum in-

formaui. Tuum, ac Fabii Leonidæ iudicium expectabo; quibus illa, acerrimè caſtigata, magnam habitura eſt gratiam. Valete Viri candidiſſimi, & Bottini politiſſimam Epiſtolam, toties promiſſam, ad auſterioris noſtræ leniendum tædium, ſuauiſſimè perlegite. Pridie Natalis Ambroſiani.

V. C. Io:Baptiſtæ Lauro Io:Baptiſta Bottinus. S. D.

DEbebam antea plurimum humanitati in me tuæ, & verebar, ne ingratus exiſtimarer, qui voluntate quidē, atque amore tibi reſpondere̅, parem tamen gratiā re ipſa non referrem. Sed tanta nuper facta eſt acceſſio ad æs alienum meum, vt ſi putem poſſe à me vllo vnquam tempore diſſolui, planè ingratus ſim. Nam quod me quoque in tuam Centuriam adſcripſeris, tanti æſtimo, quanti ipſam nominis æternitatem: neque enim dubito, quin Epiſtolæ tuæ futuræ ſint æternæ. Quapropter cum primum audiui ab humaniſſimo, tuique amantiſſimo Franciſco Fuccio, me tanto beneficio à te eſſe affectum, incredibili lætitia ſum perfuſus. cum vero relegi Epiſtolā, iamdiu ad me ſcriptam, iterum mirificè delectatus ſum argumenti feſti-

festiuitate. Cui enim risum non exprimat lepidissima illa Nasorum Historia? Ego autem hoc risi effusius, quod venit in mentem amici cuiusdam non ignobile facinus. Hic æstate superiore cum forte in aduenam incidisset, Vrbem visendi studio perambulantem, cui ingens Nasus mento imminebat, ipse, suo naso manu vix obducto, illi obuiam factus, Heus tu, inquit indignabundus, quid isto naso viam impedis? flecte, sis, paululum ad dexteram. tum aduena grauiter eius audacia & ludibrio commotus: At ego, inquit, pugnis oculos tibi ita conficiã, vt te posthac ne minimus quidem nasus offendat: iamque pallio humeris dimisso, plenus iræ in hostem irruebat; cum homo facetus, recepto statim pede: ego verò, exclamat, pugnis tibi cedo, naso non cedo: simul manu detracta, æquè ingentem nasum denudat. Itaque alterius ira in admirationem, mox in risum versa, ilicò inter duos omnium nasutissimos fœdus ictum est. Hæc eò pertinent, Laure, vt intelligas, omninò falsas esse suspiciones, quas tibi Fuccius iniecit. neque enim ego Catoniano supercilio à iocis abhorreo. Sed homo aulicis artibus egregiè instructus, metuens fortasse, ne tua beneficia me tibi faciant in dies cariorem, dissidiorum caussas serit, & conatur alienare à me voluntatem

tuam

tuam: quod si virum bonum induere velit, profectò fatebitur, me tibi apud ipsum egisse vt debui, maximas gratias. quamquam hoc officium & feci iam ipse tecum coram, & nunc iterum facio per litteras; vt planè perspicias curam mei ornandi tuam mihi fuisse gratissimam, idque loco ingentis muneris à me haberi. quod cum profitear; sequitur illud, vt te existimare velim, me daturum omnem operam, vt meum tibi debitum studium, & obseruantiam nunquam desideres. Vale. Romæ Ex Aedibus XI. Kal. Decemb.

XIIII. *Antriam*

Io: Baptista Laurus S. D. Dionysio Veliæ suo.

TVnè Comœdiam meo nomini inscribas, Velia? eamque illustrem, festiuam, lepidam, te dignam artifice celeberrimo; cuius grauitas iocis & salibus ita adspergitur, atque conditur, vt veræ sapientiæ pallium nunquam dimittat. Mirifice placuit Fabulæ totius οἰκονομία, & vbique τὸ ὁμαλὸν: tum mos integer, temperata dictio, quà tempestiuè ridiculis ludens, quà præceptis populariter informans, rerumque non sine iucunditate perturbatio,

ea-

earundem non ſine admiratione compoſitio. Perpauci autem, me Iudice,ſuperiore ſeculo vixere , qui in artificioſo Poëmate pertexendo induſtriam laudabiliter poſuerunt . Noſtratibus quidem , vt de exteris ſileam, haud infeliciter contigit hoc ſtadium decur rere. Etenim ſicut Sfortiæ Oddi excellens ingeniũ æquauit nemo ; ita nec Chriſtophorus LaurusPatruus meus cõtẽnitur,Frãciſcus Podianus,& Iacobus Chryſaldus admodum laudantur: certè Caporali noſtro, vti conijcio , perlepidi homines , quo plauſibiliora Orbi ſua redderent nugamenta, perbellè impoſuere. Nunc verò altero ineunte ſeculo , maioris Oddi gloriam Galeottus filius, Artium liberalium dotibus inſignis , pulchrè æmulatur. Nec tu cuiquam mi Velia , de loco cedas : noui modeſtiam tuam . parcam loqui de te , metuens videri amori indulſiſſe , aut aſſentatiuncula par referre voluiſſe . Igitur obſtrinxiſti me beneficio non vulgari. Tuam Hebræam Catecheſim fac diutius ne deſiderem. Stephonianis ſcriptis , quæ popoſceras , P. Leonis Sanctij Solarium Gregorianum , & diſertiſſimas Orationes ad Peruſinos noſtros adiunxi duas ; alias Tarquinij Gallutij Viri præſtantiſſimi propediem expecta. Vale. Romæ.

XV. *Romæ.*

Leandro Galganetto. I.V.C. Io:Baptista Laurus S.D.

EST cur amico Numini, quod tibi tam præclarum consilium iniecit, de Institutionibus Lancelotti popularis mei, Pontificia auctoritate muniendis, euulgandisque, ingentes gratias Perusina Ciuitas habeat; quæ id beneficij (modò cuius ipse rei auctor perficiendæ fueris, ea ex voto perficiatur) à Paulo V. relatura sit, quod à Paulo IV. non potuit, & ab interiectis tot Pontificibus frustra expectauit. Mandarat enim Petrus Paulus Carrafa, vbi Paulus IV. renominatus est, Io: Paulo Lancelotto, vt eam prouinciam Institutionum Iuris Canonici conscribendarum susciperet, ad quam Gregorius IX. Bonifacius VIII. & Clemens V. (vt hosce in primis commemorem, qui sanctissimam facultatem ad certam formam redegerunt) animum non adiecerant, quippè ea tempestate adolescere videbatur; alij vel distenti negotijs, vel non diu superstites, non valuere. Rem homo nauiter aggressus est, ac feliciter absoluit, sola Pontificia deficiente Tessera. Quarè eiusdem Patris Beatissimi iussu, duo ex sacro Pontificio Auditorio

adlecti,

adlecti Fabius Acorambonus Decanus, & Iulius Oradinus, cumque his vna Antonius Massa, Lãcelotti librũ diligentissimè excusserunt, & amplissimo testimonio per litteras ad Pontificem primum, deinde coram verbis honorificentissimis approbarunt. Interea dum ille limam ex suo iudicio, qui omnia totius prædicatione Aulæ tardiusculè expediebat, apponere se velle dictitat, ætate ac laboribus oppressus, concessit in fata; nec qui post-secuti Pontifices sunt, intermisso operi manum admouere. Quanquam Pium IV. aiunt non nihil promouisse, curantibus Cicada atque Alciato Cardinalibus, qui tamen omnes postea congelarunt. Vnus Clemens VIII. qui Sanctionum Pontificiarum volumen septimum adornabat, auctoritatem æquè impertisset nostro, cum calculis certorum Patrum dilaudatum, redemisset suum: Sed & hunc fefellit opinio, quì demum palam dicere non dubitauit; litterarias Vigilias minus maturè expendi, absoluique, vbi variè inter se se sentientium consilia scinderentur, & multorum curas fatigaret, negotiorum in dies incidens cumulus, aut veterum necessaria extricatio Igitur fœtum vitalem futurum, Clemens VIII. è vitæ excubijs abductus, non eduxit: quod præstabit, Cælitibus annuentibus, Pau-

lus V.

lus V. per quē Iuris Pontificij sub Paulo IV. inchoata, perfectaquè scriptio, æternam Pontificiæ lucis vsuram acceptura est, quam Pontifices decem, annis plus minus duobus & sexaginta, vel conferre neglexerunt, vel incerta conferendi spe destituti sunt. Vrgebis autem, Vir egregie, vti quàm celerrimè tanti Principis inustum nomine, diuinum opus in lucem proferatur: & vt decimum quintum felicissimæ dominationis Annum, inter cetera posteritatis decora, vict uro in omnem æternitatem libro, insignemreddat Paulus Quintus. Vale. Ex Aedibus Romæ Non. Decembris.

XVI. *Romæ.*

Galeotto Oddo Baliuo Narnieñ. Militiæ S. Stephani Io:Baptista Laurus S.D.

SOlutus hodie mane tam repente in Quirinali Senatus, institutum quoque inter nos sermonem soluit: quem, quia totum diem domi sedere cogor, venturo ad nos pomeridianis horis Oratore Hispaniarum, Epistola sarcire decreui, vt maturius, re intellecta, Decemuiros nostros, & Gymnasij Perusini moderatores submoneas, quid horum

esse

esse muneris, aut hospitum, illic ingenii cultum capientium, tibi videatur. Ergo non ignoras, Io: Pauli Lancelotti Pontificias Institutiones, Paulo IV. iubente, compositas; nunquam tamen huius, aliorumuè, qui postea in illo fastigio collocati sunt, auctoritate in publicam Academiarum lucem emissas. Leander Galganettus I. C. Pistoriensis eas Pauli V. nomine publicari cupit; instatque apud eundem adeò non frigidè, vt ciues ipsi ardentius non possemus. Interea dum frustra olim sub Paulo ac Pio IV. excitatæ machinæ, recoquuntur, ac denuò incus tunditur; nostrarum partium, quicumque ex Academia Perusina prodiuimus, esse existimo, coniunctis precibus editionem à Sanctissimo Domino efflagitare. Et quo petitio maius habeat pondus, maioreque cum dignitate adurgeatur: quemadmodum superstite Lancelotto, tunc ex vniuerso nobilium cœtu, qui Gymnasium nostrum frequentabant, delecti sunt duo, Ptolemæus Senensis & Glussianus Mediolanensis, missique huc ad Pontificem fuerunt cum litteris Hippolyti Cornei Episcopi, & Myrti Episcopi Caiacensis Gubernatoris: ita nunc velim non solum ex illa classe legari duos; sed par etiam Iurecõsultorum; cum præsto futuri è nostris hic sint Comitolus Episcopus, Franciscus Vbaldus,

dus, Hieronymus de Oddis, Antistes Tiphernas, Paulucius, & Illustrissimus Gherardius: Cardinales præterea Aquinas, Iustinianus, Lanthes, Lenius: primores denique in Romana Aula, qui Perusiæ Iuris vtriusque lac suxerunt, quorum amplissimus est numerus: vt sileam protritum illud; Gymnasium nostrum videri Seminarium quoddam Præsulũ, Cardinaliũ, Pontificũ, quibus Perusina Vrbs titulis admodum gloriatur, tametsi alienis; cũ ob fortunæ inclementiam in præsens non queat suis. Tu eiusce rei rationem, Odde, iudicij tui libra examinabis, qui Sfortiæ Patris consultissimi sapientiam refers. Et qui consilijs abundas optimis, Academiæ, ac Magistratui, cuius hic vices apud Pontificem geris, pro re dabis, quàm ego innuerim, meliora. Vale IV. Id. Decembris.

XVII. *In Quirinalem.*

Scipioni Cobellutio
Card. S. Susannæ
Io: Baptista Laurus S. D.

NOstra nimium interest, qui te litteris molestè appellamus, vt Io: Pauli Lancelotti Liber, tuo beneficio, perueniat in manus eruditorum, Pauli V. suffragio, & aucto-

ritate munitus. Et sanè vbi resciui, plurimum è fontibus consiliorum tuorum ad eam rem peti posse, exilui gaudio, & gratulatus sum Manibus popularis mei, simul Vrbi, atque Academiæ nostræ, quibus id aliquandò ornamenti accesserit, quod à Paulo IV. & Pio IV. multis licet tum ex primaria nobilitate adnitentibus in Vrbe Viris, vitio tamen temporum, nec rationibus adeò ad pacem litterariam compositis, impetrari nõ potuit. Nunc autem cum Pontificis singulari sapientia res Christiana mirum in modum floreat: in magna scilicet veterum dissidiorum obliuione, quibus sub illis Pontificibus pleraque Romanæ ditionis concussa sunt; & in viuentium honestissima quadam ambitiuncula, studiosorum conatibus afferre præsidia laborantium, consilium de eo iuris Pontificij vestibulo stabiliendo abijciendum non videtur: ac iure debet in tanto otio bonarum Artium candidatis Paulus V. quod posteritas fauentibus & animis, & linguis exceptura est. Tu verò Vir Clarissime, si sedulò pro nobis prenses, quĩ in laudabili cura consenuimus (ac patere quæso, hos tantulum spatij curis grauioribus, quæ tuam sapientiam assiduè circumuallant, suffurari) cùm à studiosis omnibus inibis summam gratiam, tum Pontifex à Perusina Ciuitate

non Signum modò referet æneum, aut marmoreum, quod antehàc optimè de se meritis Principibus liberaliter indulsit; sed quod iniuria temporum nunquam concidat, & comminuatur, enixè dabit operam; vt in singulorum recessibus animorum, in publicis monumentorum tabulis, in scriptis denique, quæcumque inibi procudantur, beneficij accepti collocata memoria, quantum fieri queat, cum æternitate contendat. Vale Romæ, Idib. Decemb.

XVIII. *Gandauum.*

V.C. Iusto Rycquio Belgæ Gand. Io:Baptista Laurus S.D.

Et vixi in Vrbe iam annos aliquot, &, vt antiquitatis non incuriosus, Romæ Romam sæpius quæsitam, nuspiam inuentam, nunc tandem potiore ipsius parte reperi per te, Rycqui doctissime, in cuius illustrato Capitolio feliciter assurgit, & felicius triumphat admiratio. Benè sit mucroni isti Belgico, qui Gothorum ac Vandalorum iniurias tam ingeniosè vltum ijt, & à quo longè plures expectantur manubiæ, quàm domestici, aut peregrini hostes damna intulere. Gratulatus Illustrissimo Cobellutio sum excel-

excellentis doctrinæ tuæ monimentum, quod amoris atque obſeruantiæ in ipſum, eruditionis ac facundiæ in poſteros edidiſti. Ego iampridem apud Saregos Comites Perusiæ tibi non ignotus, nunc coram Patricio Gandenſe ſeculi ago cauſſam, præſidium à tua florenti ætate litteris, ſenio laborantibus, efflagitantis. Iuua igitur tua induſtria Scipionis Genio litantes Muſas,& crede ad priſtina decora multò honorificentius redituras; quandò votis noſtris ex Senatorio Ordine complures fauent,& in clientela, ſi minus tui ſimiles, hoc eſt, doctiſſimos, famæ ſaltem alicuius candidatos fouent. Vale, amabiliſſime Rycqui, quem ampliſſimæ Ciuitatis modò donatum iure, vt V. C. Franciſcus Bartholinus meus indicauit, Romam ob vetus repræſentatum Capitolium, ſuum iam dici mauult, quàm Gandenſem. Ex Vrbe Prid. Id. Nouemb.

Romam.

Præſtantiſs. V. Io: Baptiſta Lauro Iuſtus Rycquius Gand. S. D.

Itàne verò litteras à meo Lauro, poſt ſilentium tam longum? litteras iucundas, amœnas, elegantes; & quidem mittente

2 amœnil-

amœnissimo atque elegantissimo Viro Francisco Bartholino! O diem niueum! ò horam inexpectatam; amori tamen nostro, quem illibatum tibi hactenus seruo, verè debitam & iustam! Sanè si vel somnio, comperissem te in illa luce hominum, atque gentium hactenus versari, non omisissem, quoties eo scripsissem (scribo autem sæpissimè) quin aut litteris te singularibus appellassem, aut in ijs, quæ ad amicos, amicissimi animi testimonium prodidissem. Nunc quod negligentia mea, siue locorum, in quibus versarere, ignorantia, contigit, vt officia nostra desideràres; conabimur, ne quid in posterum conqueri de cessatione nostra possis. Etsi ne nùnc quidem, cum maximè opus erat, vllam in me querelam effuderis; sed benigna vice ijs me laudibus exornaris, quæ amorem potius Tuum nimis beneuolum atque constantem, quàm irati, aut offensi animi significationem continerent. Dabo igitur operam, vti dixi, vt ἀντίφιλησιν ἐμοῦ posthac diligentius agnoscas; & si quid Musa nostra præstare possit, aut polliceri, quod in spem posteritatis blandiatur, hinc quoque voluntatis nostræ perpetuum testimonium habebis. Quamquàm istorum tædio temporum elanguit animus, illud quoque vitæ genus, temeritate nescio, an judicio delectum, in

quod

quod eæ occupationes inciderunt, quæ omnem ferè veterum studiorum vsum eriperent. Quoad tamen eius fieri licet, horis subsecivis amœnitati litterarum indulgeo, & in posterum lubentius indulgebo, quum benignitate Patronorum ea fortunis nostris accessura ornamenta confidimus, quæ vouere magis hactenus potuimus, quàm habere, vel impetrare. Tu quod in publico illo Orbis Theatro nactus sis spectatorem Virtutum tuarum Illustrissimum Barberinum, felicitati tuæ, quàm possum maximè, gratulor. Is enim vir est, qui prisca illa Senatorij Ordinis decora vel æquat, vel superat; atque adeo de Ingenijs iudicare constantius nouit, quia Ingenijs ipse maximis Virtute propria meruit accenseri. Huic tam eximio fautori tuo, si dignus videor, quem commendes, fortunam meam cum Persarum Regibus non commutem. Antèquam obsignem, est etiam, quod abs te peti velim: id ne frustra repetam, Cl. Bartholino indicaui. Si non incommodum est, amici caussa facies rogatus, quod si Te noui, vel tua sponte præstitisses. Vale V.C. In Agro Vasiano.

XIX. *Tuder.*

Angelo Mariæ Berardo Theol. Seruitæ Io:Bapt. Laurus S. D.

Succenseo, Berarde, Epistolis meis, quæ, præposteros, nactæ Tabellarios, Salernum ad Binũ Ciardolinũ nostrũ nõ perferantur: quem non est, cur accusem; in officio cessare non solet, & carior mihi est, quàm vt viro possim irasci. Semel vltrò ad hunc scripsi: iterùm ac tertiò, te rogante. postremas vna cum Card. Lenij litteris, attulit secum Archiepiscopalis familiæ præfectus, qui à Salernitano Archipræsule, Pontificis iussu in Belgium proficiscente, Salernum ad rationes domesticas procurandas, redire est iussus. Valdè tamen vereor, vt hoc anno Ecclesiastica illa nobis tradatur Vigilia; quod videlicet cuiusdam Principis, qui pro Hieronymiano anteuertit, nimiùm gratiosæ fuisse dicantur litteræ. Vrgebimus nihilominus, nec voto nostro denique non fiet fatis, vel si in sequentem annum, aut ab eo proximum, reijciamur. Sed dum hæc ad te meditor, si quid sit opus, tibi me vt purgem, accersor properè ad Raphaëlium, cui quartum iam mensem non cum Medicis, verius

rius cum Morte lucta est. O immanem herniam! ò malagmata ad vitæ tædium hominem enecãtia! Prodigiosam ὑδροκήλην ferro parant aperire, vt quæ ibi malorum lerna occultetur, erumpat; & corpusculum paulatim exarescens, quod sperant, ad sanitatem reuocetur. Incidit autem (quod Deo acceptum referimus, ac B. Philippo Benitio, cuius tu istic Apotheosim diligenter promoues, & in quam Raphaëlius diu excubauit) in Medicos, & Chirurgos omnium experiẽtissimos; hi tam ex arte malum leuãt, quàm blandissimis verbis leniunt. Eò nunc accurro, vt sectioni intersim. Et quamquam par vulnus animo meo insederit, dum globus ille carneus perfodietur: iuuabit in atroci carnificina æquabilem & constantem amici vultum intueri; quem ita aiunt composuisse, vt si aliena res agenda esset; eaque tantum in parte videatur fore fungeus, cetera ferreus, atque adamantinus. Benè Vale. Romæ XVI. Iulij.

XX. *Romæ.*

Bonifacio Beuilaquæ Cardinali, Episc. Ceruien. Io. B. Laurus S.

Beasti me illis verbis, Cardinalis amplissime, quibus hodie mane in Vaticana

Aula inambulantem, cum ad Pontificiam deducereris ipse, præteriens allocutus es. Ἡ παγὶς,, inquiens, συνετρίβη καὶ ἡμεῖς ἐῤῥύσθημεν. non poteras breuius, argutius, explanatius rem desideratissimam expedire, qui pro cura planè paterna, qua tribules, ac ciues meos, inde ab æquissima Perusina Legatione tua, complecti voluisti, visus es eos laqueos à nobis excussisse, quos astutus auceps triennium totum intenderat. Superis gratiæ, disiecti sunt, obtriti sunt. Iam tutò licet ex auiaria cauea euolare, cum nullæ pedicæ, nullæ viscatæ frondes, nullæ circum insidiæ, delitescant. Sed operæpretium fuerit, ne posthac in nidulos nostros venenum vllum aliundè importetur, amuleto ipsos aliquo lustrare, ac præmunire; quemadmodum in id Palumbes vtuntur lauro, Aquilæ calitricho, Turdi myrto. Cogita, obsecro te, Beuilaqua sapientissime, qua nos ratione hominum eiusmodi furaces manus queamus declinare. Nam qui in tuæ beneficentiæ præsidio fiduciam reposuimus, æquum est inermes à te vno tela expectare, quem vnum maximè à præsidijs omnibus firmissimum, & scimus posse suos defendere propter auctoritatem, & non nolle propter beneuolentiam. Ex Aedibus.

XXI. *In Quirinalem.*

Francisco Cennino Episcopo Amerino Io:B. Laurus S.D.

Hic deinde Pontificis Nuntius apud Hispaniarum Regem creatus est Cardinalis.

HEu quantum tibi à nobis molestiarum exhibetur! quantum oneris tua benignitas quotidiè patitur adiungi sibi! dum fronte adèo perfricta, vota votis, preces precibus cumulamus, & id solum non pergimus efflagitare, quod vsus non postulat, animo non ingeritur, linguæ non occurrit. Quænam mea hæc licentia? quænam tua hæc liberalitati coniuncta modestia? Beneficium præterea auges, spem faciens rei paucos intra dies penitus absoluendæ Nec in mentem venit vllo pacto subuereri, ob id fore te in negotio magis sedulum, vt hac petitionum graui sarcina te tandem leues; (ne ego iterum, ac Raphaelius tuus iam fessum ac respirantem nouis postulationibus opprimamus) iratus quorundam Etruscorum importunitati; qui cum ad Vrbanum Quintum olim Legati accessissent, alter quidem, nulla ægrotantis Principis habita ratione, longissima Senem enecauit Oratione: alter verò festiuè subdidit: vnum illud sodali excidisse: iussum semet, ni suorum peti-

petitionibus annuisset, eandem Orationem ab exordio recantare. quo perlepido dicto delectatus Vrbanus, Legatos voti compotes celeriter dimisit. Non inquam, ista cogitatio imponit mihi. nã tu Cennine humanissime, etiam cum conferre desiisti, gratiarum valdè cupiens es conferendarum, & nullo tædio affici tua facilitas potest, quæ benè mereri de omnibus semper potest: neque facultati comes voluntas deest, cuius fructus antehac percepi summos; in posterum spero longè maiores, Vale in Vrbe Nonis Quinctil.

XXII. *Romæ.*

V. C. Bernardo Gulielmo Io: Baptista Laurus. S. D.

Remitto Puteani nostri Promulsidem & Secundos Missus, mi Gulielme, qui per hos dies fuere mihi pro condituris ijs, quibus, adhibita frigida, furentibus Iulij caloribus obuiam ire consueuimus. Omninò pro delicijs habui, & visus est Vir ille pergere mecum in familiaribus sermonibus, quos nonnullis ab hinc mensibus suauissimè instituit, non sine tui honorifica mentione; quippe cui frequens sis in animo & in calamo, futurus

futurus in oculis multò frequentior, si ab Arce Louanij ad Capitolium, atque Amphiteatrum nostrum demigret, quod tua virtus insigniter illustrat. Equidem notare è cauea possum, tametsi postremus omnium, ceteros ex Orchestra plaudentes tibi, quem & reliqui Ordines veris acclamantionibus con salutant. Tuis ad Clarissimum Puteanum litteris adijciam meas (nam te scripturum Morellus indicauit) nempe habituras à tuis pondus, & abs tę accepturas lucem, qui nos amas in paucis, & in Erycio colendo ita nobiscum certas, vt, cum superare videaris, ne coniunctissimi affectum obruas, vltrò paria facias tamen. Vale. Ex Aedib. Non. Sextil.

Io: Baptistæ Lauro V.C. S. D. Bernardus Gulielmus.

ERycio Puteano vt deberem, effecit vna & altera salutatio, quam binis ad te litteris mihi perhumaniter misit. Nomen meum paucis, & vix in vicinia mea notum, transmissum fuisse in Belgium, inter fortuita numerare possum; sed tam charè, amanterque fuisse exceptum, non possum nisi cuidam Belgicæ humanitatis Genio tribuere. Agnosco in Puteano Lipsi Bonam Mentem, idest,

litteras

litteras & mores. O mixturam mirabilem! doleo tamen, mi Laure, illius raritatem. Quotus enim quisque est, qui doctus simul & probus sit? doctrinam, quasi bonam segetem, malignæ herbæ, idest, parui mores opprimunt, & nescio quomodo florentis ingenij socia est obtrectatio. Quid plura? iam professio litterarum constat ex meris artificijs. Quocirca impensius gratulor tibi & Puteano Bonam mentem, quos styli, & vitæ candor coniungunt. Illi tu (quandò inter vos mutua litterarum missio intercedit) Epistolam hanc perferendam curato: hoc tibi onus imponit humanitas tua, vestra coniunctio, meumque in vos obsequium. Vale. Ex Musæolo.

XXIII. *Castilionem.*

Io:Baptista Laurus S.D.
Scipioni Ptolemæo V. C.

Litteras tuas adeò fauêtes nostris perinde legi, Ptolemæe, ac si Apollo Palatinus transmisisset. Igitur fuere mihi pro confertissimo theatro, quamuis laudes eas non agnouerim, quas in me plena manu congessisti. Verum si egregias animi tui dotes intueare, felicissimamque scribendi vbertatem

tem

tem, qua inter ætatis huius diſertiſſimos triumphas; tu is es, quē minus deceat quēquam ſupra meritum efferre, niſi excuſſum iudicium tuum contra ius, faſque, velis interuertere. Quod piaculum ne candidum hominem incurriſſe clamitem, & vt modeſtiæ tuæ ſapientius ipſe conſulam, quàm tu meæ; illud ſcilicet encomium ea conditione admiſero, non qui in præſens vllo pacto tribui mihi poſſe animaduertam; ſed quia tunc fortaſſe aliqua ex parte debebitur, cum complures Centuriones mei, liuoris legiones feliciter expugnarint, aut infelicius dimicantes clypeum ſaltem, ex Græcorum legibus, non amiſerint. Iam verò Cardinalis meus tuo erga ſe ſtudio, atque obſeruantia mirum in modū oblectatur. E Bartholucio quidem noſtro, qui ſe heſterna die deambulanti obiecerat improuiſus, haud quidquā exquiſiuit prius, quàm quid iſtic rerum ageres; vt valeres: tam beneuolè, tam amanter, vt homini nondum liqueat, vtri gratulari magis habeat, tuæné virtuti, an tanti Principis humanitati. Ego autem in neutro anceps: nam & præſtentiam tuam ab eminētiſſimo quoque ſcio debere magnifieri, & neminem altiſſimo dignitatis faſtigio dignum iudicauerim, à quo tui ſimiles ampliſſimis ſuffragijs non cohoneſtentur. Vale. Tuderę. Kal. Nouembris.

Fe-

XXIV. *Romæ.*

Feliciano de Penna, Procuratori Generali Seruitarum Io: Baptista Laurus S. D.

ET instas vehementer, & tuo tameniure postulas, Pater, vt Aurelio Raphaëlio, heu nuper nostro, concinnem Epitaphium. Porrò ista veniam, & laudem meretur pietas, quæ meum quoque animum stimulat, in hominem, dum vixit, maximè propensum; cuius memoriam par est nos superstites omni conatu propagare. Quarè celeriter excogitaui, quæ possent marmori inscribi, longius vtiquè victura, quàm ipsimet, qui scribimus; memores interim mortalitatis, cui immineat obliuio, nisi benefactis ab ea vindicemur. Reuerendissimo Balthassari Bolognetto, vbi iacturæ admonueris, me me plurimum commẽda.

Atque hæc ad te ex Aedibus, nondum certa luce, dum itinerarias ocreas inducit puer, meritorium Equum insternit alius, ceterique è familia vrgent abitum; sarcinulis vtoûque reconcinnatis, quas oblitus vesperi, modò excussi, vt Scriptionem tibi Hispa-

ſpano-Gallicam conquirerem, & Franciſco Mariæ Patriano meo, vna cum Archangeli Gianij Volumine, à Raphaëlio commodato, ad te perferẽdam darem. Miraberis, ad quot, qualeſque exilium rerum prædictiones, à vulgati Cometæ contemplatione, Gallus dilapſus ſit, quibus nec Chaldæorũ quiuis ſuperſtitioſior, nedum caſtigatior Ptolemæus adſtipuletur. Quamquam in Turcicis, item in Germaniæ tumultibus, ſupra quàm Germanorum cuiquam expediat, diuinus fuit. Sextilem Menſem quod malum exitiabile, quòdue contagium Vrbem peruaſerit, caue, facto ipſe periculo, quemquam doceas; ſed valens, ac firmus, quid eueniat, nos admoneas hinc diſcedentes, & in ſalubriorem plagam hoc æſtatis concedentes. Tametſi ego, quantum obſeruationes Mathematicorum vacillare ſoleant, didici olim ex Comete, qui anno MDXCVI Menſe Iulio conſpectus eſt, & ex alio, decennio exacto, Octobri ineunte, quo quidem tempore non tam creuerat prædicentium inſolentia, quàm imminuta eſt fides. verèque exinde intelleximus, Cælum hiſce Ignibus, per interualla exorientibus, oſtendere nobis dumtaxat voluiſſe, ſe ſterilitatis minimè accuſandũ. poſſe autẽ in dies Stellas parere longè pulchriores, quod in ſui primordio pulcherrimas procreauit.

Hæc

Hæc tu subtilius cum Colutio nostro, quē per te exoratum volo, vt apud Illustriss. Hippolytum Aldobrandinum, multis nominibus suspiciendum, veterem patronum, mei memoriam interdum renouet, & nos serio ipse amet. Vale Pater amabilissime, ac tu præsta tantundem. In Vrbe.

XXV. *Perusiam.*

Federico Rodulpho Comiti à Fyrstembergh. Io. B. Laurus. S.

VAcat audire rerum nouarum aliquid? accipe, Federice Rodulphe nobilissime, quamquam scio indignaberis; & ab intimo animo, quæ tua est excellens pietas, perdolueris. Immanes scopulos & saxa confragosa, Libris editis, Archipirata Spalatensis Christianis proposuit vitanda: cum tamen penes eadem, paullò ante miserum fidei naufragium fecisset: sic denique laruam posuit sceleratus Mysta, & Romanæ sedi bello publicè indicto, in Anglicana castra se recepit. recepit autem? imò audit iam Tribunus & Magister. Vah hominem audacissimum, ac sacerrimū! lapidibus dignū obrui, & comminui; vt si qua alia lues immineat innocuo fidelium gregi, veterum exemplo, expie-

expietur, sistat contagium, nec serpat latius. Pridie huius diei profectus in Vaticanum legi præfixas Valuis Apostolorum, Pauli V. litteras quà paternas, quà minaces, vt ouiculam, si fieri possit, ad caulas reducat, aliòqui diris deuoueat contumacem; simulata mox effigie, ac persona Præsulis detracta, nullis non ludibrijs traducendum, exurendumque. Vides, quàm deploratas dent nobis fabulas quidam verbo Pastorum tenus, re rapacium Luporum imitatores. Iam mirari desiuimus Gallicas desultorias, in quibus exilia, cædes, atque incendia, citra vllam Christianæ rei iacturam, exarsere. Nostræ nec tam prodigiosæ, sed multò atrociores, vulnera vix sanabilia, non sine spectatorum lacrymis, fidei truculenter infligunt. Deum clementissimum rogo, Choragum summum, vt scenam inuertat, & feliciore catastrophe concludat. En in hominem nefarium vibrat gladium Philippus Faber Fauentinus, ac gemino Volumine (vtrumque vidi) fortiter expugnat: Zacharias Bouerius classicum cecinit: & præclaram edidit pugnam Andreas Eudæmon-Ioannes. Vale Comes Illustrissime, nosque tui, & Horatij Mancini Abb. vestræ familiæ addictissimi, studiosos fouere perge. Ex Vrbe. Kal. Iulij.

XXVI. *Consentiam*

Paulo Aemilio Sanctorio Archiepiscopo Consentino S.P.D. Io: Baptista Laurus.

GRauiter me increparem ipsum, Sanctori Vir doctissime, qui tam serò tibi, me, meaque proderem, idque absens, cum in Vrbe coram sæpius potuerim: nisi hunc ex prætermissione officij fructum caperem, quod nunc non tantoperè erubescam; dū homo nō planè angusti animi, etsi litteris parum exculti, me tibi offerre non dubito, quem omnis eruditionis, eloquentiæque exemplar appellare consueui. Nam facit siue ingenitus quidam pudor, siue imbecillitatis conscientia, vt non satis libens quempiam tui similium conueniam. Epistola promptior aliquantò sum, quod hac ratione subchartaceo quasi clypeo, celari videar, veluti qui olim personati obābulabant, paullulū à se ipsis abeuntes, alacrius inibant Scenā; id quod, submota larua, minus fuissent ausi. Ob illud præterea cū his litteris venio non inuitus in conspectum tuum, quòd cum tibi reddentur, proximè aberunt Saturnalia, per quorum occasionem pileato Centurioni meo liceb.t

cebit apud vos liberè nugari, conuiuijs interesse, & te ipso coram latinitatis Imperatore, impunè barbarè, & inconditè loqui, Xenia quoque expectare; nimirum Historiarum partem aliquam, quas diutius debere Vrbi, atque Orbi non potes. Commouere enim iampridem desiderio sui studiosos omnes, quos præteritorum perinde habes cupidos, ac præsentium mirum in modum curiosos. Vale. Romæ Kal. Decemb.

XXVII. *Romam.*

Io: Baptista Laurus S. D. Io: Baptistæ Auogadro. V.C.

Discessi Roma perinuitus, vel ob hoc vnum, quòd suauissimo congressu tuo prius frui non licuerit, quem de litteris Louanium missis certiorem facere volueram, quas in fasciculum suarum, vna cum meis coniecerat Henricus Bonerus, Clarissimi Puteani contubernalis, mihi ab ipso ante mensem de nota meliore commendatus. Iam vt iter ad hanc Vrbem cum Illustrissimo Domino Aulici omnes feliciter explicuerimus, frigoribus hic tamē malè accepti, imò pluuijs, ac niuibus, quæ præter modum Paschatis ferias inquinarunt, mœrori nostro à vestro cle

mentissimo Cælo abiuncti, non facilè mederi possumus, calamum, atque animum ad iucundiora, quæ hinc exulant, referentes. Ego alterum, vel si illa non absint, lōgè alijs queam minus, cogitationibus alienis in litteras mittendis intentus. Nam si nescis, qui Cardinali ab Etruscis erat Epistolis, domesticis, iisdemque grauissimis negotijs impeditus, se ab Vrbe abduci non est passus. Huius vigiliam nos obire iussi. Quarè Patriam hinc oculis dumtaxat vsurpare satis habuerimus, illuc commigrandi cōsilio planè abiecto, nihilque de Dialogo, deque latinis Epistolis excudendis cogitamus, qui in Italicis æstatem comburemus. Hoc vestitas pallio dedimus nuper ad N. Centurionis nostri audaciam excusantes, qui tanti conspectum viri subire non sit veritus. Sed qui nos non amat in Sauonarola, cum interpretis, & quasi ferruminatoris in eo partes egerimus, liberabit nos onere legendi suas, qui nunc obruimur alienis, sic seriò loquar, ne nobis mercenaria præconia, mi Auogadre, obtrudamus. De Graphiscopia consilium probo, cuius scripta quæpiam, ab hinc quadriennium, istic memini me legere, & fortasse tua. Emptores inuenient talium non incuriosos, siuè Perusiæ imprimenda, siue vbiuis curemus. Doleo, quod haud propius absumus, quandò

omnia litteris committenda non ſunt. Cura, mi Io. Baptiſta, valetudinem, & V. C. Bonifacium Vannozzium ex me ſaluere iube. Tuderę Idibus Aprilis.

XXVIII. *Peram*

Io: Baptiſta Laurus. S. D. Coſmo Baleſtrino Dominicano.

LItterȩ tuȩ Kal. Septēb. anni MDCXVI. ſcriptȩ, ad xii. Kalen. Februarii huius vndeuigeſimi mihi fuerunt redditȩ, de quarum breuitate apud tuos meritò conqueſtus ſum; cum infrequens adeò commeantium vltrò, citroque tabellariorum traiectus ſit, & ſcribendi officia inter nos perrarò vſurpemus. Quàm multa, Deus bone, interiacent locorum interualla! hinc illȩ crebrò pereunt: Venetȩ ac Mamertinȩ ſȩpius minus tutȩ. noſtrarū naufragium certè factum oportuit: cum domeſtica omnia ſic à te ignorari videam, vt, diuerſis nunciata temporibus, nunc compendio neceſſe habeam repetere; quod non poſſum citra moleſtiam. Ac fueram dedita opera in poſtremis aliquantò prolixior non modò quia rerum noſtrarum id Ilias exigebat; ſed abs te vt elicerem vberiores; cum liceret ea perſcribere, quȩ de Sodalibus tuis,

Chio reuersis, tibi inter nauigandum contigisse; post cognoui: nosque de Turcicæ regionis moribus facere certiores: tum de conuerso nuper Imperio; de abdicato Sene, quem, aiunt, præstigiis, & incantationibus deditum; deque Filio iam demortui consalutato Imperatore: in primis quantum istic res Christiana per vos cultores adolescat, qui verbum Domini peruigili cura dissеminatis. Sed tu inuisa nimis breuitate scriptionem absoluisti: tantum innuens, bellissimè te habere; recta, & tranquilla omnia istic esse, nostras auidè litteras expectare; nullam abs te scribendi occasionem prætermitti. Ceterum triennium totum, vt de Patre taceam, & de M. Antonio germano tuo, proximè à Venetis reduci, mihi tacuisti. Vix tandem binæ, tertio post anno; quæ illicò Perusiam ad parentes tuos, collectam ex longo sitim explere cupientes, missæ: quos de tua valetudine sollicitos, ingenitus excruciat amor; & exisse seculum arbitrantur, ex quo, insalutatis omnibus, Fulginia demigrasti.

Tibi autem heu quàm tristia ingerantur, si huc mea vnius conferre studeam? quod parcè fecero, ne te mearum calamitatum fluctibus velle videar obruere; è quibus, Superum fauente nutu, demum enataui. Anno superiore tres Herculani Fratres, nobis ve-

teris amicitiæ nexu coniūctissimi, cōtinenter elati, domesticæ cladi præluserunt. hos deflere nondum desieramus, cum Io. Paulus Frater meus, ætate integra (alterum & trigesimum annum vix excurrerat) è medio honorum spatio, ac spe florentissima fortunarum abreptus est, nosque mortalium ærumnosissimos deseruit. Quam tragœdiam Pater tuus, Auunculus meus, mihi Romæ, nihil tale cogitanti, plenissima mitium alloquiorum epistola, coactus obiecit. Inaudieram de Febricula, Florentino in itinere, contracta, quæ & apud Thrasymenum in reditu inualuerat. magnam verò vsque adeò daturam stragem, ne Medici quidem opinabantur. Fortè XIX. Septēb. triennii iā exacti, Viros sex clarissimos, & omni virtutū laude præstantes in amplissimum Collegium adsciuerat Paulus V. è quibus Genuensis non multò post obiit; & quamuis vno ex his, alteroque prius vterer familiariter, omnesque obsequio colerem reuerenter; iustæque ob id suppeterent gaudendi caussæ: gaudium tamen, nescio vndè tam impotenter erumperet, opinione cumulatius affluebat. quarè eam lucem, pænè cibi, potusque expers, voluptate temulentus exegi. Me miserum! octiduo post tragicam fuisse persensi: ac Fratrem, eius diei primordio, purpuratorū inauguratricis, ex humanis euolasse. Vbi ad me redij; cogitaui, non te-

merè animum meum tum præ lætitia exiluiſſe; quod Deus illo temporis punƈto, Beatarum Mentium purpura Fratrem inſigniret, & trabeam immortalitatis immortaliter fruendam traderet : quam hic Purpurati ad paucos dies, aut annos induunt, honoribus breui duraturis, Pontificis quoque morituri, beneficio perfruentes. Triduo poſtquam iaƈturæ ſum admonitus, reuertor in Patriam; hæreoq. vltra ſpatiũ quadrimeſtre; quo tẽpore proh quàm difficile negotium habui, res vt priuatim meas, improuiſo turbine diſieƈtas, ac laceras, componerem? Equidem è rationibus quibuſdam labyrinthæis nunquam me ad plenum explicaſſem; niſi Pater tuus, Vir acutiſſimus, Theſei officio mecum paternè eſſet funƈtus. Itaque redii ad Vrbem paullò quietior, vnicum à Diuina clementia ſubſidium petens, cui hoc, quantumcumque obuenit leuamenti, acceptum fero.

Faƈtus verò ex ea clade noſtræ mortalitatis memor; modò extra Spem, Metumque, rerum humanarum ſatellites, me mihi fortiter vindicaui: neque inter Aulæ nugacia, quidquam de aſſerta libertate, imminuitur, quòd ſubſeruire ea mihi iubeam; quippe quæ otioſo ſapienter homini (abſit verbo inuidia) contra quàm pleriſque euenire ſoleat, voluptati ſint. Veluti enim interſim Fabulæ, rideo ſubindè Mimos, & perſonas, quas con-

ſequa-

sequatur sibilus, & complosio. Ita hic se res nostræ habent: do nestica curat Pater. Sacerdotij Oliuetani rectissimè composita lis est: & studijs, quantum per aulicas occupationes licet, datur opera vt sedula, ita & ad parandam mentis tranquillitatem efficax. Quin ad abstergendum penitus dolorem (didicimus autem leuamentum vnicum à litteris petere) superiorem Annum non illiteratis Vigilijs sic impendimus, vt Epistolarum cohortem ab Augusta nostra emiserimus: In ea de itinere, istuc à te suscepto meminimus dumtaxat: ad te nihil; propterea quod tuis minus nos ipse prouocasses; &, vtrum, quas antea transmiseram, accepisses, ignorabam. Volumen per certum hominem Venetias ad V. C. Lælium Fontium afferri curauimus, qui in fasciculum Oratoris Veneti, apud Turcarum Regem agentis, conijciat; & Galatam Constantinopolitanam tutò ad te perferendum curet. Quamobrem & hanc scriptionem, Fontio tranlmittendam, haud perituram ratus, de industria longior esse statui. Nec tantum iacturam illam, licet omnium grauissimam, satis erit indicasse: vulnus aliud æstate anteacta nos transfodit, & quidem biceps. Christophorus patruus, & Bernardina huius Soror supremum vitæ diem obiere. Atque hæc quartum & octogesimum annum

annum agens, Viro superstite nonagenario. Alter in Calabris, cum eò se recepisset per caussam declinandæ parumper inuidiæ, deposita vltro Vicarij Mamertini persona, graui oborto dissidio inter Hierosolymitanos Equites, quorum gerebat symbolum, & Hispanienses. Ad quos ictus haud imparatum habui pectus, qui didici carere omnibus, extremus scilicet meorum, in hoc natus vnum, vt efferam vniuersos; meque seriò ad migrationem, quæ mortalibus quotidie immineat, comparem. Sed enim mitto flebile argumentum, & desino de infortunijs loqui.

Recentiora portenta ad se vocant, quæ totum terrarum Orbem incerta futuri lance suspenderunt. Postremos vertentis Anni menses Trabs ex igne conflata primum; duo deinde Cometæ insignes fecerunt; quamquam matutinus tantum se nobis liquidò videndum obtulit. Emersere subitò diuina culi simultates, prælia, ægritudines, funera pronunciantes. Iam, ne penitus absit dictis fides, feruet in Germania bellum, insurgunt in Cæsarem ij, quibus famulari obsequio nihil antiquius, nihil sanctius esse debuerat. Pestis, fortè vltura perduelles, apud Bohemos grassari cœpit; in pagis aliquot Heluetiorum Christiana res labefactatur. In magnates quoque non nullos, qui ad amplissimos hono-

honores cùm errore hominum, tum commendatione fumosarum Imaginum obrepserant, sæuæ felicitatis exempla, lanista Nemesi, proferuntur. cum interea Seianus ille Gallicus, deterrere posset eos, quibus foret pecunia potior, quàm fides. Quod si par non obijciatur reflantis fortunæ mucro: infulis, ac verbenis tribuendum est: tametsi alterius inauguratrices manus, ab operatu adhuc calentes, audierimus constrictas vinculis, & Satrapem ipsum veloci essedo Oenipontem abductum. Idcirco maioris Exarchi iussu festinat hinc in Noricos, quo & ego inuitor, Vir è Duodecemuirali Collegio delectus. Quarè dum in Germanijs è Bellonæ Fano arma furialia educuntur, & odiorum incendia exaggerantur; in Gallijs hilarè cantat Hymenæus, & Nuptiales in Sabaudiam adportat faces. Propediem & hic excitabuntur Burghesianæ, initaque societate, Aquila, Draco, atque Vrsa inter sese amicissimè coibunt. Aderit Nupta ex Etruria; speramus omnia plena plausus, & tripudiorũ. Legati Heluetiorum heri perbenignè ab Vrbe dimissi. in Regno Neapolitano tumultuatum est in Gironium; sed citra sanguinem compressus rumor. Turcicæ quædam classes à Prorege speciosa fraude captæ, direptæque: sumpta ab his mutuò instrumenta, atque ornamen-
ta.

ta. Nauarchos enim, turbamque nauticam barbaro ritu, Petrus obarmauit. nostri exertis brãcchijs, cõtento arcu, appensa ad latus pharetra, abraso mento; turbinato pileo, linis circumplicatis obuoluto, incedebant. Quid multa? fefellit ex sententia delatos improuidè per nostra maria, mendax habitus & sermo. Tormentis vicissim naues se salutant: dum plerique hostium, qui è puppi desiluerant, aquatum tendunt, Prorex fit propior, amicè excipitur: interea cædes cooritur, & magna in imparatos, nihilque tale metuentes, editur strages. Maxima pecuniarum vi potiuntur Neapolitani; magnum Turcarum numerum obtruncant, longè plures captiuos ducunt, in his Virginem formosissimam, quam in Gynecæum Turcici Imperatoris, adhibita custodia, abducebant. Sed quid istinc proximè est allatum de fœdere cum Rege Persarum icto? Permulta apud vos sint, de quibus nos queas facere certiores, si animum intendas; nec tribus dumtaxat versiculis semper velis nos dimittere. Ego nihil præterea adiungam; quod ita implerim quaternas paginas, vix vt nomini subscribendo vacet locus. Vale Frater amabilissime, & Ischiadem illam tuam, qua te laborare etiamnum scribis, alicui Turcarum liberaliter imperti: ad tuos, cum

pri-

primum liceat, reuertare, meique inter orandum, sacrificandumque assiduè memineris. Ex Vrbe Roma quinta Febr. MDCXIX.

XXIX. *Romæ.*

Io: Baptista Laurus S.D. Gregorio Cybo V.C.

Hoc est, mi Gregori, verè esse aulicum; rationes viuendi suas alieno arbitratu moderari, ab alterius præscripto hilum non recedere. Quàm sanctè deierraueram, postquam hodie mane cum Cardinali tuo eram locutus, mansurum me domi, & aduentum tuum à prandio præstolaturum, cui grandia illa latentium Disciplinarum volumina ostendere habebam: in his Fortunati Scacchi Augustiniani Sacrorum (vt nũc quidem titulũ fecit, neque dũ edidit) Eleochrysmatum Libros quinque, quos ad me misit, eosque, rara eruditionis fruge respersos, ad miraculum vsque suspexi: inspecturus postea vna tecum alios aliorum, si venissem in Vaticanum, quod constitueram. Cum ecce tibi horis pomeridianis Vincentius Suardus, Mãtuanus Episcopus, imminet, Cardinalis vocat, adest Currus, in Hortos Ianiculenses imus, vbi diem fermè solidum condidimus.

Do-

Domum repeto, Iacobi Vectiani Nuptiale Carmen, ab eius populari accipio, quod secum Vir humanissimus attulerat, cupiens nobiscum congredi; quem ego si allocutus essem, ereptam suauitatis tuæ consuetudinem aliqua sarcire potuissem: sed frustra ille ad nos venit, & te carui: ac ne planè totus displiceam mihi, schedulam à me habe, quandò me non potuisti ipsum; quæ te in noctem saluere iubeat, me tibi purget; & hoc vnum de Harpocrate illo innuat: perpulchrè Theatrum, quod dicitur, mihi reserasse, mox clausisse. pro quo precor homini iratas Gratias, qui tam ingratè suos sibi ludibrio habendos putat. Sed hoc malè habet: illud me magnoperè delectat, quod à Hieronymo Besora Barcinonense, Hieronymi Bossij Ticinensis missus est legendus Epistolarum liber; in quibus multa de te mentio, & me non semel honorificentissimè appellat. Enimuerò tu, ac Massinius, mei nimium amantes, dum Ticini versabamini, Bossio imposuistis. Doleo, quod Philippo superstite ignorauerim: expostulassem cum illo hanc iniuriam. Te obiurgare non ausim aulicus aulicum. Claudium Susannam, hominem candidissimum, volo etiã atque etiam à me saluere. Ex Aedibus Nonis Quinctilis.

Ma-

XXX. *Romam.*

Maphæo Barberino Cardinali. Io: Baptista Laurus S. D.

QVæ ego officia, dum istic sum, minus sæpè vsurpare soleo, quòd fucum nescio quem in aula versantibus subolleant, ea si nunc negligam, qui ab Vrbe abfim,& plusculum existimer absuturus, nimis absurdè faciam; præsertim intercurrentibus Sacrosanctæ τῆς τοῦ θεοῦ ἀναστάσεως ferijs, quas felices, ac faustas precari Principibus prisca consuetudo iubet. Quam rem me quoque in primis apud te Patronum amabilissimum religiosè ob re decet, cuius eruditionem,& amplissimam fortunam, cum pari humanitate coniunctam, exerta,& clara voce iurè vbique prædico. Accedit,quod nisi meus calamus in eo vtcumque incalescat; videatur frigore,ac niuibus planè obriguisse, quibus per hosce dies propè hic obruti sumus, vbi suum Aeolus statuisse domicilium per Hiemem creditur, quæ incrudescit adhuc, &,nulla Veris habita ratione, Aestati vix de loco cessura est. Ne quæso,Princeps,interim patere, nostri memoriã apud te exolescere, dum hic hæremus, & Epistolis præter opinio-

nionem addicti alienis (qui in has prius vernacula Lampade excubabat, Cardinale non inuito, rationibus istic quibusdam expediendis præest) perraro ad te damus nostras: cui tamen, absque litterarum officio sit, nihil scio esse exploratius, quàm hunc animum tui oppidò obseruantissimum, meque excellentissimarum dotium tuarum, vel citra purpuram, verissimum præconem. Vale, Tuderte. xxiij. Aprilis.

Tuder.

M. Cardinalis Barberinus. S. D. Io. Baptista Lauro.

IN tuis officiosissimis litteris impressam conspicio beneuolentiam non vulgarem, qua me prosequeris, cuius imagine nihil gratius oculis animi contemplari possem. Hac igitur mirum in modum oblectatus, me tibi plurimum debere fateor, cum nullam temporis opportunitatem præterlabi sinas, arctius in dies me deuinciendi; tibique inuicem ab omnium gratiarum largitore Deo, pari precor affectu, non solum hos solemnes dies, sed plurimos annos felicissimos, Pro comperto habeas, in te redamando, cui cedam, esse neminem: flagitat id à me tuus

erga

erga me flagrans amor, morum suauitas, & eruditio: & si detur occasio, quam vehementer opto, meam hanc tibi propensam voluntatem, libentius re, quàm verbis, testificabor. Vale. Dat. Romæ vi. nonas Maij.

XXXI. *Romæ.*

Ioanni Angelo Duci ab Altaemps Io: Baptista Laurus. S.D.

NObilissimum Satyrographorum Persium, vberrimo ac doctissimo Casauboni Commentario illustratũ, remitto, Dux Clarissime; cuius lectioni nunquam interruptæ, postremos hosce Tiburtini secessus dies tanto cum fructu, atque vtilitate impendi, vt euaserim inde multò alacrior, & ad virtutis studium inflammatior, planè vbique melior, coaceruatis ad sapientissimi Poëtæ monita, ab Isaaco aureis Chrysostomi, Nazianzeni, Basilij, Hieronymi, aliorumque eius notæ Scriptorum sententijs. Vt taceam priorem, ac posteriorem Platonis Alcibiadem luculenter expressum, & Stoici personam semel, atque iterum apposite exhibitam. Nam vbi de legitimo diuitiarum vsu verba fecit, de rectè propitiando Numine, votisque concipiendis, supra Eutyphronis, ac

Tyrij diatribas, se ipsum omnibus partibus meo iudicio, superauit: neque Christianus doctor vtilius potuit præcipere, neque eruditus interpres religiosius explanare, modò paucula abradantur, castigatis piorum auribus obstrepentia. cum tamen pudorem virgineum in toto opere agnouerim, & vtrumque morum permodestum censorem, ac verecundum egisse animaduerterim. Alterius verò prolixitas à legendo me non terruit, existimantem quodque longissimũ, iuxta Aristophanem, esse optimum, pulcherrimumque. Quid plura? factus per te sum Persio amicior, cuius dictis etiam sciam Diuum Hieronymum, tutelarem meum, perlibenter vsum. Huius patrocinium vtrique nostrum perenne voueo, teque, Princeps humanissime, multa cum gratiarum actione valere feliciter iubeo. Ex Aedibus.

XXXII. *Sangenesium.*

Gaspari Murtolæ. V. C. Io: Baptista Laurus. S. D.

ET vultum mihi, & animum suauissima hilaritate, mi Gaspar, tua adspersit Epistola, qua officij, si minus prætermissi; dilati saltem, vti vis, excusationem obis, & in exsuccam

ſuccam Dynaſtiam iſtam,in qua videris propemodum conſenuiſſe, vocibus perlepidè tragicis incandeſcis.Sed nec Eques Auriſpa, Sororis tuæ vir, in reddendo Poëmate peccauit quidquam. Credas,amaſſe me tarditatem, ſi qua fuit, qui dari mihi ſpatium volebam legendi prius Bereſithiaden Gallico latinam, quàm Etruſcam tuam delibarem. Quia verò homini aulico deeſſe occupationes non ignoras,feci longius interuallum, & plures ego in euoluendo Libro contriui menſes,quàm qui confecerat,verteratque.Commodum igitur è Theatro Gallico defeſſis viribus exeuntem, feſtiuiſſimè excepit Etruſcum tuum; in quo docta, varia, ſelecta deprehendi; dum Coſmotheoriam, atque impreſſa homini diagrammata,Virtutes,Arteſque omnis generis, capaciſſimo ingenio tuo inditas, proſequeris. Quarè ſi liberalitati tuæ referre parem gratias, ab ipſomet Poëmate petendæ illæ ſint, quibus tam merito abundat plurimum; quàm verè res, cuius argumentum ſpeciosè tractat,ab ornatu nomen duxit. Adijcerem verbum de Piſcatorijs Odulis: verum qui ſic ſplendidè partes conflantes Orbem in vniuerſum expreſſiſti numeris, non abſimili genio his coalita modulatus es. Velim tandem, ſicuti propitium Apollinem in dicendo habuiſti, propitia

item Iunone in regendo vterere. Nam quem (malum) mihi famelicum magistratum narras præpinguis Prætor? eò tu scilicet vbertatem importas potius; nec est mirum, si annonarium Præsidem oppidis sterilibus diutius præesse Princeps noster iubet. Opulentiora prensant tibi tua promerita, quibus aderit bona Iuno, hoc est, aurea. Vale, ac Musas vernaculas tuas identidem nobis concilia. Ex Vrbe, Postrid. Kal. Iunij.

Sed non te celauerim, Murtula, quid hodie gaudij Hannibali attulerim. Heri vesperi Musæolum ab inanibus schedijs purganti, eaque conscindenti, concremanti, occurrit præter opinionem Epistola, à Cæcilia Poloniæ Regis Sorore, ad Olympiam Poëtriam (Margheritæ Sanrochiæ, quinquennio autè vita functæ, prætulisses) Equitis Hannibalis Cari, Poëtæ celeberrimi neptem, & Aurispæ nostri matrem, scripta. Nam quo anno Ferrariense Bellum penè exarsit, cum ego à Lauretana Virgine digressus, ad spectatissimam feminam hospes diuertissem, ea reddita est, & autographam, exemplari relicto (curioso quippè adolescenti illa non grauatè indulsit) mihi retinui. Velim tu quoque legas, ac nobis pro exemplo assem pares. Vale iterum.

Cæcilia

Cæcilia Dei gratia nata Regina Sueciæ, Gothiæ, Vandaliæque, Marchionissa Badeñ. Comitissa in Spanhaim, Domina in Rodemachern &c. Soror Serenissimi Regis Poloniæ.

Olympiæ Caræ Sorori suauissimæ.

POstquam Anconam appulimus, magna humanitatis, & beneuolentiæ officia à generoso Domino, Christophoro Zuccarino Equite, nobis sunt declarata, quæ nos vehementer inflammarunt, vel ceperunt potius, vt te tam prudenti, & in omni vitæ genere circumspectissimo Viro nuptam, maximoperè videre cuperemus, vel ob id maximè, quod talem Virum non nisi prudentissima, & rerum maximarum vsu scientissima femina gaudere arbitraremur. Quæ res magnam à Diua Virgine Lauretana, ad te scribẽdi nobis præbuerunt ansam; vbi aduentum tuum cum aliquantisper expectauerimus, idque frustra; rogamus vt, vel iam omni cunctatione abiecta, aduoles, & conspectu nos tuo diutius ne priues. Fortasse non pœnitebit te, me cognouisse. Vale, & de me optima quæque tibi pollicere. iterum Vale, 31. Martij MDXCVIII.

Tibi ex animo benè fauens

Cæcilia.

XXXIII. *Romæ.*

Virginio Cæsarino. V. C. Io:Baptista Laurus S.D.

TEstes habeo Viros grauissimos, Tuarumque Virtutum verissimos præcones, PP. Famianum Stradam, & Dominicum Francuccium, quanta per hos dies cupiditate flagrauerim ad te adeundi, & hoc, quidquid est Versiculorum, Tibi offerendi. Sed dum expecto, vt ex diuturno morbo reualescas, vel aliquæ saltem induciæ fiant; quo tibi molestiæ minus obijceret aduentus meus: frustra video esse votum; pertinax morbus non remittit, & me tamen plus æquo meticulosum Viri illi, Tui obseruantissimi, nostri peramantes, subaccusant. Ad quos ego: Accedamnè importunus salutator, ac tantum inesse virium Carminibus putem meis, vt audita dumtaxat, aduersam valetudinem ab ægro corpusculo propulsare queant? quemadmodum Achilles Lyra perterrefaciebat Hectorem, & Regius Psaltes, ne sacrum exemplum sileatur apud eum, qui spectatissimæ religionis sit, à Rege suo intemperias fidibus profligabat. Non ea est Camenularum mearum ἐνέργεια, Vos uos, inquam, Poeticæ

ticæ eloquentiæ Duces, id præſtare decet, quorum voluntatem par facultas, facultatem par exitus conſequatur. Quid quæris? acquieuerunt ſcilicet, ac multò libentius; vbi recepi, miſſurum me vicariam epiſtolam cum Libello. Ea porrò aditum haud ita difficilem habitura eſt ad te. quam ſi nunc quidem excludas, & ad colloquium non admittas; piaculum nullum eſt. me, ſi acceſſero, quæ tua eſt comitas, facilitaſque, audeo dicere, non potes. Vale ex Aedibus.

XXXIV. *Peruſiam.*

Io: Baptiſta Laurus Franciſco Signorello. S.D.

CVm forte nuper in Abbatem Signorellum, Patruum tuum, Tibure reuertentē, incidiſſem (perrarò nunc congredimur, abſente hinc Cælio Card. cuius in nobili famulatu princeps ille eſt,) & vt fit, multa de rebus partim Vrbicis, partim noſtratibus (profecto recens ad vos Gubernatore, Iulio Roma) collocuti eſſemus: interrogaui demum, nūquid de Pellini Hiſtoria Peruſina, à Fregio typis data, iſtinc haberet noui. Memineram enim biennio ſuperiore, Volumen primum, Venetijs editum, me videre apud Bibliopo-

Iam Naccarinum; ac Fregium, qui compactum redimebat, dicere, nondum statuisse sese, publicaretnè seorsim volumen quodque, an tria simul (totidem reliquerat Pellinus) quo rerum series vniuersa obijceretur Ciuibus, suauissimæ lectioni, post annos quadraginta inhiantibus. Negauit aliquid compertum sibi, Teque, qui proximè litteras ad se dedisses, nihil indicasse. Subinde ostendit binas tuas ad se, & ad Illustrissimnm à Monteuetere, politissimas herclè, & varijs elegantiæ luminibus resperfas: quas penès me esse voluit, vt, quoniam ipse Tibur recogitabat, significarem tibi, & valde illas ambobus placuisse; eosdemque nihil magis cupere, quàm de tuo in bonis Artibus progressu cre berrimè admoneri. Subijcerem verò de Pellino verbum, & te vtrisque gratificaturum, si quid de Libris eius editis, aut mox edendis perscriberes. Iam calamo semel suscepto hoc addam amplius, tuæque cogitatio humanitatis plurimum hortatur. Velim Francisce, per te fieri certior: peccetnè alicubi, quam hic Inscriptionem appinxi. Qui transmisit, vereor vt satis ex fide. Leges in marmore Fontis Laurentiani, præpilata illa crate ferrea obuallati. Nec Iosephus Nerius non erit consulendus, antiquitatis acutissimus, vt quidem Analectorum concinno ope-

re declarauit, indagator, cui precor proſperam valetudinem, & Tibi Muſarum beneuolentiam. Romæ.

SIXTO PONT.
NIC. PEROTTO
PROPAPA AN-
... VVE. QVAESTO
RE ERE PVBL...
NS INSTAVRA-
TVS. MCCCCLXXV.

Romam.

Io: Baptiſtæ Lauro. Franciſcus Signorellus. S. D.

PRobaſſe te ſcriptiunculas noſtras, quas tibi, ſuperioribus menſibus Hieronymus Abbas Patruus meus oſtēdit, lætor, nec miror tamen. pro tua enim humanitate eſt, qua me vltrò compellas, & ad ſcribendum prouocas, cui ego, non amore tantum, verum & obſeruantia reſpondeo. Et fateor ſanè, vehementer me tactum epiſtola tua, & mirum in modum ad laudis ſtudium inflammatum, ea præcipuè parte, qua ſignificas, Auunculum, & Patruum meos, quorum monita ſemper ſarta tecta eſſe volui, ſummoperè optare, vt ego in

ego in bonis artibus quotidiè proficiam. Sed de his hactenus. Quod verò de Pellini nostri Perusinæ Historiæ Libris scribis, scias, nullum adhuc volumen prodijsse, sed tantum primum biennio superiori, dum tu hic Perusiæ fuisti, apud Bibliopolam Naccarinum visum, quod latet in tenebris. Reliqua, vt Elephantis partum, adhuc expectamus.

Inscriptionem, quam in calce epistolæ appinxisti, Nerio Doctori meo, vt scripsisti, ostendi. Ille quamquam nec illius æui mixobarbara monumenta contemnere soleat: hoc tamen accuratius expendere, operæpretium vix esse credidit. Et tu mihi hanc veniam dabis, mi Laure, si cum viro illo instructissimo, &, vt ipse dicis, antiquitatis peritissimo, me facere dixero. Equidem ex epistolæ tuæ prioribus verbis in hanc suspicionem veneram, quasi tu exigeres, vt illius, meamque sententiam de inscriptione illa perscriberem. ex posterioribus verò conieci, te potius desiderare, vt exemplum istud ad illum lapidem explorarem. Sed ego, vt verum fatear, substiti, & mecum reputare cœpi, num aut flagellatæ annonæ, aut alterius huiusmodi flagitij compertum plebecula ista me habere posset. Scis enim, in eo conspicuo, & celebri loco sontes vinctos de more sisti, in quos turba sæuiens poma mit-

tat

tat, vt identidem exanimes fermè reddat. Et licet mihi horum criminum minimè conscius viderer, attamen ne vndique repentè concursus fieret, si illuc accessissem, abstinendum potius esse duxi. Ceterum seriò, si iusseris, propediem explorandum curabo. Vale Vir eruditissime. Perusiæ.

XXXV. *Romæ.*

Io: Baptista Laurus Vrsino Cardino S.D.

NVlla mihi auis, si cum veteribus desipere velim, nec præpes, nec oscen, nullumque tripudium solistimum auspicatius heri esse potuit: quàm tuus, Vrsine suauissime, occursus. quem propterea vesperi sub horam accumbendi ad me diuertere volueram, quod multa mihi, Bononia reuersus, de Thoma Dempstero, ac de Romulo Paradiso, Viris eruditissimis, obstrepente nemine, expedisses. Quemadmodum verò dixeram, ægrè me laturum, si fidem falleres, ita nunc habeo gratias, quod te frustra expectauerim: perierit mihi licet plurimum Niuium in potu, & ferculis. nam de cetero apparatu adeò tibi non irascor, quem tu quidem absens minus corrupisti; vt diras omnes in Cæsarianum Vrsum iurè detorqueam, qui missus qua-

les-

lescumque, tanquam fœda. Harpya, polluerit, discerpserit, comminuerit. Rem audi, ne non mecum effusissimè rideas; non vt ex eo aliquid mali ominis nobis eruas.

Adductus est haud ita pridem in hanc viciniam Vrsus satis mitis, ac mansuetus, catenula tamen nunquam non reuinctus: qui cũ grex Puerorum lusitat, edulia porrigens, manu permulcens. Heri incipiente Nocte, in exhaurienda Cerasorum corbe, quæ fuerat obiecta, occupatus, se mitiorem solito adolescentulis colludentibus præbebat: cum à nescio quo temerè laxato loro, ceruicem excussit, & in pedes se se attollens, perterruit vniuersos. qui veluti fumantem eius nasum grauiter læsissent, metuere sibi à saginato didicere, vnde & fuga sunt dilapsi. Imminere Animal abeuntibus, petere illi propinquiores domos, saxa, & sudes iaculari, clatrare fores, clamores in tota vicinia commouere. Vrsus hac, illacque protrusus, in nostras Aedes, incautius obseratas, irrumpit; Cellas vinariam, & penuariam atrienses famuli occludunt, culinam haud adeò celeriter potuere. Itaque Coquos negligentes, otiososque opprimit, & coquinaria Tragœdia funestauit. quippè chytropodas, cacabos, ollas igni admotas, in quibus & erant cenaturis nobis comparata, totumque futuræ Cenulæ patri-

mo-

monium, immanissimè subuertit. Atque hic diutulè debacchatus, obito quasi triumpho de Spolijs Epularibus, recedit gloriosus, non expectatis depopulatæ officinæ Dijs vltoribus. Prosiluerant enim iam Coqui, madentes iure, fuligine nigri, semiustos torres, mortarium, tonsillum, furcillas, ceteraque arma in hostem attollentes, vibrantes, congerentes. Verum in tutum prædo secesserat, omnibus plorare, ac valere iussis, quorum castra conuiualia expugnarat.

Id dolens, exacta pænè prima vigilia (nec audebat se in meum conspectum dare) renarrat Puer. ego risu diffluere, te dumtaxat hospitem miserari, cuius mensæ feroculus, & famelicus Vrsus ad hunc modum fuerat insidias molitus: spem modò vnam vltionis superesse; fore videlicet, vt hunc in Vino (trito nostratibus prouerbio) caperemus, quod in argenteo, & vitreo vasculo iam gelasceret; conficiendamque esse aduentoriam Cenulam cum embammatis, atque tragematis. Sed suaserit tibi certè aliquis bonus Genius, ne friuolo ientaculo interfueris, vt hic totam noctem cogereris esurire. Haud sic opinor, res abibit in prandio, cui, propitijs Gratijs, hodie te his inuitatum litteris, nulla mora interposita, adesse iubeo. Excubitores conduxi; nihil est in matutino tricli-

nio

nio metuendum. Tu caue desis; nec mensæ accingar, nisi tecum; nam me incenatum, somnoque parcissimo refectum, facilè potes conijcere, gestare in vtero obmurmurantem famem. Ni venias, conuiuij vtriusque impendium ad assem solues, ac restitues in solidum Vrsinus, quæ abstulerit, non abstulerit petulans Vrsus. Ex Aedibus ante lucem.

XXXVI. *Romæ.*

Io: Baptista Laurus S. D. Rodulpho Buccalino. I. V. C.

QVid ni verò exclamem, Rodulphe, ò fictilem hominem! ò bullam momento temporis nascentem, atque euanescentem! ò procacem Parcarum lusum! quem possem ferre, si in gregarios quosque exercerent; sed in Viros & principes, & cælesti præditos ingenio ambitiosa quadam inuidentia continēter ludunt. Nonnè ita censeam, subtracto nobis per morbi vim nefariam, patrono optimo, amico incomparabili, eloquentissimo iuxta ac doctissimo Alexandro Magio? in quo scilicet Aula respirabat vno, ereptis haud ita pridem, maximo Reipub. litterariæ damno, Alexandro Burghio, & Balthassarre Ansidæo. Me autem præ-

præter publicam studiosorum vicem, par est, vehementius dolere; qui ita priuatis nominibus debebam ipsi, vt non arctioribus cancellis eorum occludi recordatio queat, quàm quantula futura est æui, quod vixero, diuturnitas. Memini adolescens, cum Perusiæ Beuilaquæ Cardinalis Prolegatum ageret, quàm optimè de me, & de reliqua familia fuerit meritus; tum quibus iuuenem con filijs, quibus cohortationibus ad capessendum iter laudis, ac doctrinarum paterno affectu impulerit. Clienculo nimirum Phœnix est visus, ex cuius ore Mercurij catena prodibat; auribus omnium, quos linguæ lenocinio circumduceret, inserta; cuius pectus (è quo, tanquam secretiore Musarum adyto, cogitata sapientissimè proferret) Bibliotheca quædam spirans erat, & obambulans Musæum. Inde etiam audijt perspicax Iustitiæ oculus; quamobrem à Clemente VIII. non vni Vrbi præfectus est, qui & Romam euocauit, atque in Sanctissimum Rerumpublicarum Consilium, vt in Prouincias quasdam curam intenderet, cooptauit. cui pulcherrimo muneri sub eodem Clemente, Leone XI. ac Paulo V. laudabiliter obito, nunc immortuus est: nobis alienissimo tempore, imò nondum suo, qui annum quinquagesimum quintum non excesserat. Sed non

faciam

faciam, vt pluribus exequar iacturam nostram, mœroremque tuum exaugeam, quo spectante (quamquam spes adhuc aliqua sub blãdiebatur, haud ita celeriter auris communibus destitutum iri, qui easdem ambientes precario reflatu salutabat) hominis expleta mortalitas est. porrò hæc expleta potius, quàm vita: cum grata posteritas immortalitatis honorificentissimo suffragio eã exceptura videatur. Hæc suauitate colloquendi tecum, amabilissime Rodulphe, quem sospitem seruet mihi diutissimè præpotens Deus: in quo vno me consolor, & libentissimè acquiesco. Ex Aedibus. Kal. Martij. MDCXIX.

Romam.

Franciscus Suueertius. Gauconi Gaukema Canonico Aquisgranensi. S. D.

AMo tuam satis crebram scriptionem, satis, nimis non dicam; non si in dies me compelles. Suauè semper à Gaukema aliquid, & de reliquis Amicis audire, quos animo huic fideliter habeo insertos: inter quos D. Io: Baptista Laurus Perusinus, cuius Epitaphium pro Lipsio, & Centuriam Episto-

larum

larum accepi. Grata omnia, quia à tali Viro, quem ex animo amo, quia me non visum, neque notum amauit: quod illi significo Elegia nostra. Inuideo vobis (cur mentiar?) quod mihi non calcare ea loca fas: atque vtinam vel furtim liceat! & pænè, dicam cum Lipsio, Geniali aliqua machina eò transferri, & salutare Amicos omnes. Nam hic, præcipuè in Bohemia, & Germania, nubes & tenebræ maximæ. Antuerpia XXV. Februarij M.DC.XIX.

Romam.

D. Io:Baptistæ Lauro Franciscus Suueertius. S. D.

Et Vetus, & tritum est: ignoti nulla cupido.
Sorde superiecta sæpè ita gemma latet.
Inuisus tibi sum, mihi tu. Quænam ratio ergo
Cur tuus, aut contra tu meus esse velis?
Et tamen hoc nuper cupidis euenit vtrumque,
Vt desiderio vellet vterque pari.
Nam simul ac Virtus fama est tua cognita nobis;
Et studium nostri quàm foret acre tuum:
Ilicet accenso mihi dulcem in corde calorem
Exciuit, quæuit omnia vti cupiam.
Et licet hic, BAPTISTA, prior tibi venerit ardor,
Non minor idcircò flamma secu ta mea est.
Quarè in amore duces oculos qui credidit, errat;
Auribus est in te nam meus ortus Amor.
Hunc si porrò tua pergas ex parte fouere,

Qui modò sic natus, fiet adultus Amor.
Suauis Amor, nullisque fauis cessurus Hymetti:
Namque vbi verus Amor, melle redundat Amor.
Illo auctore, animum cum Carmine do, dico, nostræ
Vt testis fidei sit cithara apta fides.
Aut citharæ potius Maia satus ipse repertor,
Promissique tenax magna Hera, sancta Fides.
Numen habent ambo, testem tibi quemlibet opta,
Siue DEO mauis credere, siue DEAE.
Antuerpiæ in Ocello Vrbium. CIƆ IƆCXIX.
XXV. Februarij.

FLORES LIPSII iam quintùm sunt sub prælo. Epitaphium ad Bonciarium scriptum auribus meis inerrat: iterum edi, & viuere dignum, quod per me fiet in FLORIBVS. Tu me semper, semper amaturum ama. Salutem D. Gau*k*ema amico optimo, qui sæpissimè honorificam tui mentionem fecit. Centuriam Epistolarum antea videram, & legeram, mirè placuit. Vale mi Laure.

37 XXXIV. *Antuerpiam.*

Francisco Suueertio suo
Io: Baptista Laurus S. D.

CArmen aureum abs te, aurei pectoris Viro missum, legi, mi Suueerti, & quidem Gau*k*ema, nostri in te affectus prodromo, afferente: Carmen inquã, initæ inter nos amicitiæ pignus, longè iucũdissimum, & dulci amo-

amoris illicio quemque captiuum trahens: quod me continuò fecit suum. Quamobrem verba, quibus tibi gratias agam, non facilè reperio; ac confugerem ad consueta Musarũ officia, nisi nostræ tuis spontè cederent; ob id fortassis nõ illaudabiles, quod Suueertij laudibus volentes suffragantur, cui palmam vel inuitæ, ac victæ deferãt. A me verò quanto breuiore epistola salutaris; tãto pro lixiore beneuolentia te altiùs in animum à nobis receptum fuisse, pro certo velim tibi persuadeas. Benè vale, meque hic ad nutus & imperia tua præstò futurum, vt cœpisti, amare perge. Ex Vrbe Roma, Non. Aprilis.

38 . XXXIX. *Perusiam.*

Io. Baptista Laurus S. D. Cæsari Meniconio Academiæ Insensatorum Principi.

CONflagrationem istam Decemuiralis Sacelli, quæ Cenam genialem veteris, recentisque Magistratus consecuta est, molestissimè audiui, Cæsar; quemadmodum olim Dominicani Templi, apud vos omniũ maximi, & vetustissimi, à Pio II. dedicati, subitam ruinam. Ac Palatina Aedicula vna cum sacro instrumento, facilius queat refici,

norum Imperatorem vixiſſe: quo quidem nuncio magnus mœror bonis omnibus adſperſus eſt, aliud belli incendium in Germania metuentibus. Sed Cælitibus Chriſtianæ Reipub. ſalus cordi erit, qui nos quoque, mi Cæſar, ſeruent incolumes. Romæ,

Eia quid Inſenſati noſtri moliuntur? calletnè de recudēda Franciſci Coppettæ Poëſi elegantiſſima conſilium? non facilè credas, quàm anxiè à doctis exemplaria expetantur. Vrge, quantum potes. Licebit hinc & vos remunerare Academicorū Humoriſtarū doctis lucubrationibus: in his Hieronymi Aleandri Iun. Latinis, Vincentij Gramignæ Etruſcis. Pellini Hiſtoriā Peruſinam, ſi quandò Fregius ediderit, nobis cura: ego Gallicanam V.C. Homeri Turturæ, proximè in lucē datā, paro iam ad Baleſtrinos meos, à quibus poteris petere, & valebis. x. April. 1619.

39. XXXX. *Neapolim*.

Bernardino Stephonio è Soc. Ieſ. Io: Baptiſta Laurus. S.P.D.

MItto, Stephoni ornatiſſime, quod feſtinantibus Muſis, vtinam benè fortunaturis, ſub hos dies effudi Carmen: cui quantum, te abſente, perierit Gratiarum (Mu-

tius Riccerius, Musarum delicium, agebat Tusculi) indicat illud iam, quod languidulum est, insuaue est. celeritas commendauit nonnihil. Quippè tempestiuitate quadam effervescentia aliorum studia, easdem Nuptias efferre gestientium, longè post se reliquit. Consultò autem peruulgatam negleximus horum Poëmatum ὕλην: neque euocauimus Cupidines, Hymenæos, Veneres; Fescenninos multo minus, à quibus in omni scripto persanctè abstinuimus. Nam huic ætati, atque instituto, ad quod viuendi rationes accommodauimus: tum verecundiæ Principum, quibus Epithalamium debebatur, parendum fuit: qui proptereà, opinor, munusculũ aliquantò vberius dilaudarunt, me honorificentius exceperunt. Verum heù nos infelices! dum in calce liberorum prædicimus natalia, propagationes, atque incrementa, percellit nos atrox nuncius de inopinato amicorum quorundam interitu. Iamque vt non in Patria solum desiderare habeam Eugenios, Columbos, Ansidæos; obijt hic nobis, plus quadrimestri morbo enectus, Aurelius Raphaëlius: paullò antè tui amantissimus, Alex. Magius: in Noricis Alphanus, Cælius, Vbaldus: in Bruttijs noster Moriconus. Ceterum ne funebrem epistolæ huius clausulam in totum delen-

dam

dam censeas; quæ turpiter à nuptijs ad Libitinam deflexerit; reuocemus, Stephoni, nobis in memoriam confarreationes illas, & consuetudinem Viris tradendi Virgines vsu æquè, ac mancipio: quod de vitæ quidem vsura perexigua non est dicendum, quæ certo spatio, non perenni, datur mortalibus vtenda. Audin' Lucretium?

Vitaque mancipio nulli datur, omnibus vsu.

Vale. Manliano secessu, quem Mantuanis Musis Dux Ferdinandus Gonzaga, olim Card. adoptauit, ad valetudinem confirmandam, Io: Gualterius Epis. quod tibi à me indicatum voluit, salubriter vtitur. Ex Vrbe.

XLI. *Romam.*

Io: Baptista Laurus S. D. Dominico Francuccio Theologo.

CVm nuper recognoscerem per otium DIALOGVM priorẽ meũ, in quo personas facio colloquentes de Viris, istic litterarum gloria præstantibus; incidi in eum locum, vbi ex occasione inspectæ in Poecili Tabulæ, in qua Diua Magdalena, egregiè depicta, conspiciebatur: Beraldus (hunc & Veliam amicè congredi cõmentus sum) tui ad hunc meminit modum *Hanc mihi antea-*

ctæ vitæ flagitia, & noxas execrantem, excussaque altius, collacrymatione contractas maculas ex animo abstergentem, artificioso Dramate exhibuit Scipio-Dominicus Francuccius, Vir, vbi ab humana, diuinaque sapientiæ fastigio paullum recessit, ad amœna Musarum Viridaria non grauatè deflectens. Et quia complures imminent, non quidem vt edam (nam Dialogos consequentes haud dum confeci, neque absens ab Vrbe queam, qui de viuentibus in Vrbe sermonem institui;& scio,consilium,non improbari) sed vt copiam legendi faciam, quod saluo officio,negare non possum: interim verò periculum fit, ne quis sibi exemplum sumat,quod auertere in mea manu non est:antè quam alicui dem,in mentem venit, de tui ipsius Nomine, ad eam rationem congeminato, te consulere ipsum,Francucci. Cum enim,quod tibi inditum natali die Scipionis nomen fuit, in editis hactenus leuioris operæ, vt sic dicam, scriptis retinueris; reieceris autem Dominicum, vbi Theologica publicaris, quæque istam magis decent, quàm sustines,personam, vt es religiosæ obseruantiæ magnus cultor; occurrit mihi inter scribendum nexus ille nominum,quem aures sanè respuere non sunt visæ. Ne quid nunc tamen, te inconsulto, proferam, pergratum

erit

erit, ſi quàm primum ſententiã ea de re tuã nobis expoſueris. Cupio etiam Epiſtolam Baiano reddas, quam perlectam obſignabis; nec tunc miſi, cum exaraui, quod SILVAE carebam exemplari, quod illi vnum, reliquis extortis, reſeruaram, tametſi mox legit: Te, quæ tua fuit humanitas, commodante; qui amore adductus, noſtra ſemper plus æquo æſtimas; quamquam id nobis haud adeò mirum; cum eximiæ eruditioni tuæ, ne à ſe de ſciſcat, nihil, quod ſit alienum (quippè cui, quod deſit, de ſuo largè tribuat) non eximiũ videri ſoleat. Vale, ac Viris lõgè grauiſſimis Iulio Strozzæ, & Gulielmo Settonio ſalutem à me plurimam nuncia. Tudere. Kal. Aprilis. M. DC. XIX.

XLII. *Romæ.*

Io: Baptiſtæ Lenio Cardinali S. Cæciliæ, Epiſcopo Ferrarienſi Io: Baptiſta Laurus. S.D.

TVa facit ſingularis humanitas, & magnitudo animi, ſummo ſtudio erga me, beneuolentiaque coniuncta, vt ad te non liberius ſolum, verum etiam audacius adeam, & in tuas grauiſſimas curas, proiecta quaſi verecundia, irrumpere non verear. Rei enim ex-

expectatio, cuius spem omnem in ope, ac præsidio tam effusæ beneficentiæ iurè repositam habeo, valdè me sollicitat: haud quia minus id sis piè, strenuè, liberaliterque facturus: sed quia meritum meum nullum est, officia mea in Mœcenatem illum nulla sunt; & quàm tu potes celeriter imponere extremam manum propter auctoritatem, tam ego sustinere non potero tantam gratiam propter imbecillitatem. At enim hoc est demum eius, qui summa valeat pariter, ac velit: clientulos suos omni ornamentorum genere cumulatè augere, magnificè cohonestare. Nimirum vos decet Viros Principes Cælum, à quo, ob maximæ dignitatis fastigium, propius abestis, imitari: à Cælo scilicet gratuita rerum omnium vbertas in Orbem manat, & pro collatis muneribus nullum à mortalibus reposcit fœnus, quia mortalium neminem fore nouit referendo parem. Votis igitur acquiescit gratias vltrò agentium, sibique de immenso beneficio gratulantium. Qua quidem officiosa voluntate plurimum à nobis afficieris, Leni: cui gratias eò vberiores, amplioresque agam; quò tu Cardinalis humanissimus, & ad benè merendum natus, voluptatem, & fructum absoluto ex opere, æquè, opinor, vberem, æquè amplum consecuturus es. Nam tibi,

tibi pro re tanta animum, calamum, vigilias, & lucubrationes omnes voueo; cum præsertim habituræ semper illæ sint verum, atque vnicum in tua sapientia perfugium, in beneficentia solatium, in amplitudine ornamentum. Vale, VIII. Kal. Maij.

XLIII. *Romam.*

Henrico Chifellio. I. V. C. Antuerpiensi Io: Bapt. Laurus. S. D.

NVnquam æquè fui in hoc secessu occupatus. bis in hebdomade, sæpè etiam ter, grãdes Epistolarum acerui sese obijciunt, tam multæ huc Principem sunt consecutæ, tam crebræ commoranti afferuntur, quibus omnibus rescribi oportet, vel si præter comitatem, atque officiosa verba, aliud contineant nihil. Quæ me res tædio enecat, tanto maiore, quòd amicos appellare non vacat, Teque in primis, mi Henrice, qui cum diuturniore silentio sum vsus, quàm coniunctio nostrorum exigebat animorum. Accessit nuper oculorum dolor, & quædam grauedo capitis, cui decem turres quodammodo incumbere videntur. Leuat tamen plurimum, quod propediem, qui hanc nobis tradidit Lampada, dicitur affuturus, cui continuò regeremus. Statui autem totos duos menses reficiendo

animo impendere,&,exeunte Maio, in Agellianum meum proficiſci, vbi venari, ſtudere, otiari liberè dabitur. Senecæ Tragœdias, præter ceteros Scriptores, in id paro: in quibus quia, poſt Medeam, Thebais mirè placet, & moleſtè ſemper tuli ad poſteros integram non perueniſſe; Eam autem cum Tu elegantiſſimè abſolueris,& ad gemmas illas contuleris facundiæ tuæ precioſos Vniones; vehementer cuperem illorum mihi exemplum Carminum tranſmitti. Enimuerò inerrat etiamnum auribus meis Iocaſtæ, atque Oedipi tui lacertoſa oratio, tuorumque quaſi Luſcinia Iamborum. Da quæſo operam, Henrice, ne hæc fruſtra me ſpes habeat. nec me tuam ominoſas Thebas, in quibus haud quidem Oedipum, potius exoculatum Homerum agnoſcam, mihi Helenes poculum propinantem. Vale,& Iacobum Vectianum meo nomine ſaluere iube. Tuderti 3. Non. Maij M. DC. XIX.

Tuder.

Io: Bapt. Lauro Theologo Peruſ. Henricus Chifellius S.P.D.

Ed didit mihi gratiſſimas tuas Felix Contelorius, vtinam te reddidiſſet, cuius

cuius illæ deſiderium acuere, & velut ignem cineri ſuppoſitum, denuò inflammauere. Tertium iam menſem te careo, Vir doctiſſime, caret ipſa Roma, imò Reſpublica litteraria tota. Quicquid enim temporis negotijs illis, quorum te mole premi, & opprimi ſignificas, impendis; Pegaſides ereptum ſibi dolent, & iurè queruntur. Otium ego quidem tibi, & quietem in Tudertini agri amœnitate, procul Romano ſtrepitu, augurabar, & ſcaturiẽtiũ ea murmura fontium, ſalubrem, vt reor, Cæli plagam, pulchram denique ludentis naturæ varietatem, omnia Muſis propitia, & ardentius te ad earum amorem excitatura, iudicabam, ſed heu! contra euenit; ac tibi, vt video, in medio Tibure, an Tudere? Sardinia eſt: credo tamen moleſtum illud ſcriptionis onus alteri iam regeſſeris, quem mox adfuturum ſperabas, & cum Beraldo tuo, ac Velia in gratiam redieris, quorum ego nunc apud te cauſſam ago, atque nimis diu in carcere detentos, in publicum prodire permittas, enixè rogo. Doctiſſimi ſunt eorum ſermones, iucundi, vtiles, nec leuis ad Muſarum delicias incitamenti. Iocaſtæ meæ fletus non tranſmitto: cum enim propediem typis eos mandare cogitem, iucundiore adſpectu leges. Iacobum Vectianum cum primum conuenero, ſalutabo: felicia tibi precor, & regreſ

ſum

ſum tuum auidè præſtolor. Vale Dat. Romæ x. Kal.Iun. 1619.

Tuder.

Io: Baptiſtæ Lauro S.P.D. Iacobus Vectianus.

HEri Chiſellium noſtrum, non videndus, inuiſi, teque ibi reperi, quem nec videre, nec alloqui tamen potui, abs te ſalutatus. Enimuerò etiam hoc deerat, vt deſiderium tui meum, quod ſuſtinere amplius haud queo, pauculis verbis, affectum indicantibus, magis acueres. Igitur aut mihi para longioris epiſtolæ veluti capaciſſimum poculum, quo me proluere poſſim, &, quod ait anus illa Plautina, inuergere in me liquores tuos ſino ductim: aut inſignem amicitiæ noſtræ iniuriam abs te factum iri, iam ante denuncio, ne tibi non prædictum dicas. Neque eſt, cur ad illud confugias captionis genus, quod ſoletis ex hoc Aulicorum genere plerique omnes; in hoc otio plurimum ineſſe negotij. Scimus, & hanc veniam petimuſque, damuſque viciſſim: quandò neque nos, Romæ qui ſumus, ita ceſſamus ab opere, vt nugari, quùm libet, poſſimus, & tamen interdum aliquid conamur, & amico-

rum

rum recordamur. Et cogitabam equidem scribere; cum ecce tua, non epistola, sed salutatio anteuertit. Neque illud obijcias, siluisse me tamen hoc trimestri toto: nam regeram, & fortasse iustius: qui enim diuinare ego potui, vbi nam terrarum fores? nec me putes velitari, vera narro. Cum semel atque iterum ad Cardinalis ædes, Romæ quæ sunt, accessissem, tui inuisendi, alloquendi, tecum garriendi causa, easque reperissem occlusas; ita inde discessi, vt nunquam venerit in mentem istius secessus. Monuit deinde, cum ab eo quæsissem, Ciuis tuus, Auditor meus (mensis nunc est, aut fortasse amplius) te tuum Cardinalem ad Tudertinam istam eius Ecclesiam secutum esse. Atque ego statim mecum: delitescentem hunc, & veluti fugitiuum, deprehendam ipse meis litteris. At dum diem é die traho, meque auocant aut docendi occupationes, aut deambulationes, aut aliorum caussa susceptæ litterarum scriptiones, quibus frequenter distineor; en ipse te indicasti, & amorem in me tuum; quem ego, hominis nempè eruditissimi, disertissimi, omnium, quos nouerim, lepidissimi, ita amplector, vt arctissimè constringam, & cum amore commisceam meo, quo ob tuas animi, & ingenij egregias dotes flagro ardentissimè.

Habes

Habes Epistolam inanium plenam verborum,& ex eo genere vnam,quæ vos crucianc præclara ingenia, meris infartam nugis. At quam deuoras molestiam eorum caussa,quos neque de facie nosti; illos caussa respuas, quem amare, neque nunc, cœpisti? Ego verò non eo solum contentus sum, vt legas: sed rescribas velim,vt indices rursus & amorem tuum, & rectum scribendi modum. Vale. Romæ 3. Kal.Iunij.

Ferrarinum & meo, & Albertini nomine, quem nunc dimitto post longas confabulationes,saluta. Huic quoque, & si ignoto,magnam habeto gratiam: nam nisi me à scriptione auocasset, longiori te onerassem Epistola.

XLIV. *Romam*.

Iacobo Vectiano Io:Baptista Laurus. S. D.

TRimestri hoc toto motoriam ferè egi fabulam, Vectiane,nunc aulicus,nunc rusticus, nunc Vrbanus. Perusiæ vltra mensem fui, quo mihi Epistolas è Taberna litteraria redemptas, cum Puerorum alteri, quē hic reliqueram.transmittendi negotium dedissem:principiò bona quidem misit fide,

mox

mox me inscio, prouincia nulli delegata, ad Nundinas Fulginates profectus est. Itaque heri Tuder redeunti, manipulus litterarum oblatus est. in his & tuæ erant, iij. Kal. Iunij scriptæ, ne quid mecum expostules, quod nihil hactenus responsi acceperis. Nam quod Albertino debere me vis, quod breuiores, quàm in animũ induxeras, exaraueris, adeò homini elegantissimo nullam habeo gratiam, vt, cum istuc rediero, officioso conuicio in eum sim vsurus, qui voluptatem, quam ex tuis epistolis vberrimam haurio, nobis eripuerit; scilicet vt tuo disertissimo sermone citra æmulum frueretur ipse: etsi (secreto hoc audi) veniam do, qui fecissem tantundem. Iam huc reuersus, ex Aulico famulitio omnes reperi discursantes, strepentes, conuasantes. perendie enim profectionem ad Vrbem edixit Princeps. Quarè ad nullas, præter quàm ad tuas, ne perijsse in itinere existimares, rescribere libuit. Doleo, quod non licet fusius ob temporis angustias. Te docerem profectò, haud rectum scribendi modum, quæ tuarum fuerat litterarum clausula; sed candidius agere cum amicis, qui id à te æquius exigant, cuius eloquentiam merè Atticam, vel Hymetti, atque Athenarum incolæ agnoscant, & imi

tari studeant. Verum non ego te simili laudationis referiam sagitta, vt Lyrici verbo vtar. Fungi te hac facundiæ Dictatura, & coram reuincam,& non sine populi suffragio. Interim quàm potes diligenter ac fastidiose; sed quam etiam potes celeriter (vrgeor enim, vt edam) Centuriam Epistolarum nouam velim censeas; quam cum his tibi reddet, iussus reditũ Principis anteuertere Ricciusmeus: erit id mihi maiorẽ in modũ gratum. Vale mi Vectiane,& Albertinum, quem non pigebit propius cognoscere, ex me saluta; te, atque illum iubet Ferrarinus. Ego Reuerendissimum Antonium Quærengum, & Augustinum Mascardum, Viros longè doctissimos, iubeo tum amanter, tum reuerenter. Tudere. XVI. Iunij.

Io: Baptistæ Lauro. S.P.D. Iacobus Vectianus.

IN tuam Epistolarum non quasi peditum Centuriam, sed ob styli sublimitatem, ornatum, candorem veluti lectissimorum Alam equitum, quam vel inuitum gerere coëgisti censuram, libens exercui, Vir erudítis-

ditissime. Recensui igitur & recognoui: & quid putas, Equum aut tibi Ductori, aut tuorum cuiquam ademptum iri? imò verò & tibi, & illis honores, & commoda de publico statuenda censeo. Nec mirere, hoc me officio tam properè, tam celeriter, secus ac me facturum Riccio tuo dixeram, functum fuisse. Nam vbi vnum & alterum, tertium, ac decimum ex tuis militibus, conspicuis insignitos armis, equis nitentibus tam decorè, & sublimè incedentes perspexi, totus in amores exarsi, & vniuscuiusque curiosis oculis perlustrandi desiderio sum captus ardentissimo. Itaque qui præsens præsenti dixeram (& verè) quibus, & quantis hoc præsertim tempore occupationibus distinerer prælegendi, scribendi, ad aliorum nutum, &, quod ægre me semper habuit, ad præscriptum, & quasi designatum orbem carmina texendi: ac petieram viginti saltem dies, minimum quindecim, decem obtinueram; en intra quatriduum hoc sum munere defunctus, benè, an malè, tuum esto iudicium, vbi vnà erimus. Scilicet adeò me cepit tuarum Venus Epistolarum, Lepores, Charites, Cupidines, totum illud Amoris Regnum, in quo te dominari vel à principio cognoui, vt in tuis, quos literis commisisti, sermonibus

audiendisper hos quatuor dies solum detentus fuerim: & , qui alijs, quam obstrinxi fidem, non præstiti, Puero tuo quod eram pollicitus, en vel antè tempus repræsentaui. Atque audi, quid in mentem venerit inter legendum.

Mihi tu alter Apollo visus es, Eloquentiæ quasi alterius Daphnes, amore correptus, ac penè cõfectus. Ipse igitur sequi, illa fugere, at nõ verè, neque adeò celeriter, sed lentè, ac simulatè, vt capi vellet. itaque eã nõ lõgè, nec diu secutus, facilè assecutus es. Quid mirum, ista ingenij celeritate, & quam in complexum se dare tuum voluisse, nemo non nouit? Sed vide amoris igniculos, & potentiam, vbi se in cuiuspiam animum, & præcordia immisit: non eo solum contenta fuit, vt suis te ex nobilissima planta sumptis exornare corollis posses; verum ipsam vsque adeò dilectam, & amatam Arborem in te ipsum transferri, & veluti transformari voluit, teque LAVRVM, nunquam non virentem, nunquam non florentem, appellari. Te propterea Phœbus, non vt æmulum odit, aut insectatur, sed Daphnen in te, te in illa reueretur, ac colit; seque tibi totum infundit cum Musarum choro, & Gratijs. Nam re vera scriptiones tuæ, cuiuscunque tandem illæ generis

neris sint, seu strictiore, seu laxiore numero vinctæ, Pindū redolent, & amœna illa vireta.
Hoc meum de tuis Epistolis, & Carminibus iudicium sincerum, rectum, minimè fucatum, nisi iudicio fallor. Nam vt mihi Amor imponat, caue suspicere, aut pro tua modestia affirmes; cui tantum tribuo, quantum par est; supra fidem, aut veritatem non indulgeo. In clausula Epistolæ quid abs te velim, credo, iam intelligere potes; vt præstes, quod & à multis flagitatum, & abs te promissum non paucis, præsertim Cardinali Barberino, Viro Latinè & Græcè doctissimo, Musarum autem (dicam verè, ac sine fuco) & Apollinis alumno comparando cū paucis, seu vetus seculum videas, seu nostrum. Prælium expetit Centurio tuus & prælum, vincere assuetus, cedere nescius: &, en LAVRO reuinctæ sunt epistolæ tuæ, tanquam Reipublicæ literariæ nuncium adferentes de Victoria reportata, hostibus fusis, & Barbarie profligata. Sine exeant, sine videantur, sine expleant eruditorum vota hominum. De peregrino autem Milite, & veluti manu auxiliaria quid dicam? miratus sum tam similes moribus, robore, animo, inceſſu, habitu coire potuisse diuersarum Milites nationum: sic appello Epistolas tuis adiunctas

Barberini, Barclai, Rotæ, Gulielmi, Tortoletti, Meursij, Chifellij, Puteani, Rycquij, aliorum, seu Italorum seu Transalpinorum disertissimas, & vel per iocum, & lusum doctissimas scriptiones. At vide, mi LAVRE, quam ego proximè ad te misi, vt sub tuo Veteranorum vexillo militiæ tyrocinium poneret, aut tolle de hoc numero, aut quem illi dare commilitonem tunc dignatus es, eidem ita commenda, vt veluti sub latere tectam, ac defensam velit,;dum animum & ipsa sumat, & saltem incipiat audere. Vale, ex Collegio Clementino. Kalend. Iulij.

XLIV. *Romam.*

Io:Baptista Laurus S.D. Torquato Florauantio. I.V.C.

O Me obliuiosum! qui cum heri tecum duas horas apud Remboldum, de rebus, quas istic expediendas tuæ fidei commiseram, essem locutus; dixissemque, traditurum me, antequàm digrederer; Pontificias Lucij II. litteras, è tabularijs Monachorū nostratium Casinensium, ab exceptoribus publi-

publicorum actorum fideliter exscriptas; vt cum vsus posceret, duodecimviralibus Comitijs obijceres: eas tradere non sum recordatus,& nunc demum occurrit,cum Ocriculum perueni, neque transmittendi copia est, fasciculo per imprudentiam in interiore conclaui ædium mearum relicto. Nec me latet, quantæ mihi iacturæ fuerit, si eo diplomate diutius careas. Ob id subito consilio Puerum ad te extrusi: me enim relegere tantum viarum nec permittat Princeps,nec ego libenter faciam meapte natura tardiusculus, ac morosior: qui si in Vrbem reuolem, istinc ægerrimè postea diuellar. Igitur ad læuam Musæolum nostrum ingredienti, pluteus se offeret διπλωματοφόροs, ac dabis veniam, si humanitate tua sum abusus ad meam obliuionem redimendam. hoc pacto itineris reliquum pacatiore animo conficiam, & cum istic iudiciorum Rota impelletur, mitiore circumactu nouus cruciabor Ixion. Vale Torquate integerrime,& in arcem caussæ T. Manlij cognominis tui auspicio strenuè inuade,ac Laureatas litteras quàm primum ad Laurum tuum mitte. Ocriculo raptim à calamo ad ocreas,& calcaria. Postridie Kal. Quintilis.

XLV. *Romam.*

Petro Stephano & Iulio Gallis Fratribus Io: Bapt. Laurus S.D.

OPtimæ spei Iuuenem, qui nec obijci nobis potuit commendatior, in hoc itinere Lauretano, nactus sum. Singulari est probitate, fide, ac pudore; valet ab ingenio, à memoria, graphicè pingit litteras, splendidè loquitur, numerosè & suauiter ad Lyram canit; prorsus vt tetricum quemque cogat frontē exporrigere, amœnitates amplecti; Philologiæ verò sedulā nauit operā, sic vt tā egregiè Lauro vestro vsui futurus videatur, quàm Tiro, & Laurea Tullio. Iam hoc, quidquid est officij, Auunculo ipsius, quarumdam Monialium à sacris & confessionibus, facere non possum, quin præstem. Propterea habebitis hic libellum supplicem ad illustrissimum Patruum vestrum, amplissimi Senatus Coriphæum. Cupio, quantum queat fieri per vtrumque, opis tantū in egenas conferatis; eamque non quidem apud me, qui alijs nominibus ambobus sum obstrictus; sed apud huius Vrbis Magnates aliquot, probos Viros, ineatis gratiam. Valete. Anconæ.

Anto-

Antonio Mariæ Gallo Cardinali Episcopo Ostiensi.

PRemi Moniales hasce magna rei frumentariæ caritate, non semel tibi Illustrissime Domine, indicatum; nec depellendæ inopiæ potiorem vllam hoc tempore fore rationem censent, quàm si ea pecuniæ adhibeatur summa, quæ vni, aut alteri Puellarum, in ipsarum contubernium cooptandarum, dotis nomine tradi consueuit. Proinde ab istius sacri Consilij beneficentia enixè petunt, id vt sibi cùm tua, tum aliorum Illustrissimorum Patrum voluntate facere liceat: seseque Deum Opt. Max. pro incolumitate omnium assiduis precibus fatigaturas pollicentur.

XLVI. *Perusiam.*

Fuluio Paulucio Pauli V. à cubiculo, nunc etiam Gregorij XV. Io: Baptista Laurus S. D.

ERgo tuus imminet ad Vrbem reditus, Pauluci, exeunte iam Autumno, neque te vnquam appellaui litteris, siuè Perusiæ

æsti-

æstiuantem, siue inter Aquarum Nucerinarum potores iucundissimè apricantem: profectum quippè ad Virgilium Florentium nostrum, Nuceriæ Antistitem, hic mihi non semel affirmarunt, qui propediem Cardinalis Beuilaquæ tui aduentum præstolantur. Sed non committam, vt, Romæ cum fueris, coram mihi erubescendum sit. Dicam quàm potero breuiter, quid te velim. Sub hos dies quos Aula Pontificia traduxit Tusculi, ego me Tibur, inde ad Varronis Vicum contuli. Eò cum libellorum aliquid attulissem, & in his Annalium Epitomen, è veteribus Vrbis nostræ tabularijs, non sine magnis sudoribus conflatam; de ANVLO B. Virginis Historiolam in Varroniano secessu, apud Ant. Aegyptium, fideliter, si minus feliciter concinnaui. Sciebam tale quiddam Vincentium Herculanum, nostratem olim Episcopum, me puero, à Contulo seniore exquisiuisse: & Schedia hominis quædam in manus meas forte inciderant, in quibus Tui erat perhonorifica mentio, in cuius nempè suburbano Dialogum exorsus erat. Sed præter autographam Senensium Epistolam, nihil è tumultuaria scriptione nobis petere licuit. (nam in Imaginum cultum, & in res supra naturæ vim, atque ordinem effectas, latissimum parabat excursum: tum de Hugonis

Ita-

Italiæ Comitis rebus gestis , & de Iudæorum Tribubus narrationem pertexuerat) Eam rem tibi indicatam volui, Pauluci, quod & ad dignitatem tuam , & ad fidem meam pertinere videbatur . Quod igitur aut Contulus ipse per se se ; si diutius vixisset , præstare potuisset; aut per te, qui in nostra Ciuitate auctoritate plurimum polles, à Decemuiris impetrasset : ego abs te maiorem inmodum peto . vt quando Sixti IV. atque Innocentij VIII. Litteræ, seu Diplomata quæpiam ; suis locis inserenda sunt ; eorumque exempla è Bibliotheca Vaticana difficillimè eruuntur; tametsi operâ suâ V. C. Nicolaus Alamannus, qui Ansidæo nostro successit Custos ; largissimè detulit: ea cupio istinc mihi cures; siue Constantio Abbati ; Nepoti tuo mandes . Nec , puto ; recusabit ; tanta Viri est in omnes comitas ; & tam singularis erga me beneuolentia . Nam & miro candore conatibus nostris fauet ; qui ea gratia ipsi immortaliter debemus : & publicæ rei deesse non debet : quam & iuuare æquè scribendo potest , cuius ingenium meritò habuerit laudatorem Lipsium. Benè vale, atque horsum regrediens ; vtere propitio Numine . Romæ . MDCXIX.

Io.

Romam.

Io: Baptistæ Lauro Fuluius Paulucius.S.D.

Tibi verò adeò erubescendum non est, quod ad hanc diem scripta distuleris, vt ego potius rubore suffundar prolixa tua humanitate, cum videam ; me neque in secessu à tui memoria secedere ; quemadmodum graphicè, & luculenter conscripta epistola testaris, quæ me Vrbem versús iter arripientem, occupauit, &, vt fit, viæ se iam iam commissurum in aceruo occupationum, quibus sepositis, soli huic curæ studui, vt tibi satis, imò Ciuitati nostræ, facerem. Sed magis hoc optaui, quàm præstiti: licet enim statim à tuis acceptis, sedula, atque perhumana, ad peruolutandas veteres, recentesque Palatij nostri paginas, Cancellarij opera vsus sim ; paucas tantum, quæ tuæ rei facere visæ sunt, excerpsi, easque mitto : Pontificum autem diplomata ad manus adhuc non perueniunt : sed curiosius perquirentur, vt studium exquisitius non sis desideraturus. At Cōtuli schedia frustra exploraui, incuria namque seu illius, seu aliorum perierunt, cum ille *perijt*; & plures dumtaxat

eum

eum de ANVLO opusculũ exorsũ meminerunt: inter quos ego, cuius in Dialogo quodam præcipua, & amica erat mentio. Gratum autem, ac mirum in modum fuit, intelligere, à te prouinciam hanc modò susceptam, tuamque manum insigni huic Anulo admotam; & vt iudicij mei calculum addam, quæso te, sic excole tuum, à natura traditum, animi agrum; & quem Deus feracem optimarum Artium dedit, tu ad laudem illius, supra quam nil nisi Deus est, industriæ aratro scinde, præclarumque hoc pignus à te; cui à Musis (veluti de Hesiodo dicebatur) LAVREVM sceptrum datum est, in lucem protrahatur; apud quem autem sequestrem diues ingenij tui supellex tutius potest deponi? Omnes pro hac suscepta prouincia beneficium capient, ijsque, quibuscum hoc communicaui, etiam nunc iucunda præsumptio est. Alacri igitur animo ad opus emoliendum accingere, atque in hunc Anulum non digitos modò; sed plenam (vt sic dixerim) manum immitte. Verum in laudando Abbate illam contrahe; quæ enim à nimio amore profecta, in calce Epistolæ promis, ille cũ maxima animi contractione legit, velletque vti plenè, ita verè ea esse prolata; sed plenè, verèque vterque te amamus; tu perge amantes redamare. Vale, Perusiæ.

Mar-

XLVII. *In Quirinalem.*

Marco Antonio Burghesio Principi Sulmonensi, Pauli V. ex Fr. Nepoti. Io. Bapt. Laurus. S. D.

GRauiter peccassem, Princeps humanissime, si in tanta gaudiorum, vt sic dixerim, temulentia, quæ omnium animos in tuis Nuptijs nouo more lymphauit, non & ipse Versiculorum aliquid effunderem, vetus familiæ vestræ Cliens, & Cardinalis Auunculi tui patrocinio validè obnoxius. Siluulam igitur, hoc est, tumultuariam scriptionem vt ab occupatissimo, Tuæque amplitudinis studiosissimo profectam, tam non debes improbare; quàm ea, quæ efferuescentis lætitiæ ebrietas peperit, despicienda non sunt, adeò & auribus auidè combibenda. Deum Optimum oro, vt auspicatissimis primitijs Cõiugium istuc quàmprimum benè fortunet; alijsque gaudendi caussis nos in dies hilariores facti, voluptatem omnium cùm apud sapientissimum Pontificem, pro cuius longæuitate vota facimus, tũ apud posteros, quasi voce publica, testatissimam, celeberrimamque reddere possimus. Vale. Romæ Idibus Augusti M.DC.XIX.

Alexan-

XLVIII. *Braccianum.*

Alexandro Vrsino Cardinali, nunc Flaminiæ Legato Io: Baptista Laurus S. P. D.

QVærenti iampridem, ecquis mihi aditum ad amplitudinem tuam, Princeps, aperiret; quando Legio illa Epistolarum mearum, per Comitem Bigazzinum, me inscio, tibi reddita, idonea satis non est visa: commodum obtulit se se Nuptiale Carmen, quod Excellentissimæ Sororis tuæ, ac Principis Sulmonensis sanctissimo Coniugio nuperrimè dicaui. Quod quidem ab Amanuensi paullò elegantius descriptum, cum hic Maior Aula, fauentibus & animis, & linguis, ob argumēti nimirum præstantiam, exceperit: non sum veritus, idem formis æneis expressum, ad te Cardinalis illustrissime, transmittere. ratus videlicet minus tibi iniucundum fore, quia & de tuis ageret, & hominis vobis addictissimi obsequium, religiosamque curam apprimè declararet. Cuius nempè si tibi, Princeps, quoquomodo habendam aliquandò rationem duxeris, non in postrema felicitatis meæ parte ponam: à qua vbi non absit candidi Principis patrocinium; continuò aderit circumfluentium

bono-

bonorum catena felix, qua æternùm familiæ vestræ obstringar, mãcipium vltrò oblatum, ac re ipsa omnium, quotquot hactenus noueris, fidelissimus Cliens. Vale. Ex Vrbe.

Romam.

Io: Baptistæ Lauro V. C. Marcus Antonius Rota. S. D.

SVbrusticè fecisse videar, quod auditione pridem cognitũ; Epistolarum Centuria; Sãnelij ac Morãzani testimonio nuper dilaudatũ, mox obuium, adeò & vltrò te te dantẽ nondum adierim, ac salutauerim. Deberi à me diutius Virtuti, moribusque tuis hoc quicquid est, officij, iam vetat conscia facti mens, & comes erroris pudor: tum verò etiam prohibet SILVA, hic recens edita, in Nuptias Burghesianas; cuius lectio vel ignotos (modò ne sint Musarum, hoc est, Humanitatis expertes) ad Auctoris amorem, & æstimationem inuitet, excitet, impellat. Næ perpulchra isthæc demerendi animos, assequendæ dignationis ratio, optata plerisque alijs, tibi Laure, tam expedita, quàm præsens Apollo est, & Charites; quàm pronus genius, promptum ingenium est ad bonitatem, ad comitatem, ad artes omnes beneuo-

neuolentiæ, pretijque conciliatrices. Sic itum à te ad egregiam famam, & bonam Virorum Principum gratiam. Sic in Vrbe, Orbis Theatro, Vnus è paucis, hoc est, melioribus, eruditioribus numeraris. Talem & ego, quod olim animo feci, stylo nunc tandem amatum, cultum venio; tarditatis veniam ita non auersatus, vt confessionē paullò antè non erubui. Tuæ humanitatis fuerit non excludere, quamquam vnum de plurimis; sed excipere, meritum hoc saltem nomine: quòd in Te honorando, quid publico sermoni, quid priuatis testimonijs, breuiter, quid Virtuti, doctrinæque debeatur, non nihil videri possim intellexisse. Ceterum operam, & obsequium tibi meum, qua qua in re, vbi vbi vsus erit, ex imo pectore defero. Vale, ac Io:Matthæo Moranzano, mihi semper æstimando, plurimam salutem. Viterbij, Die XX. Augusti M. DC. X I X.

XLIX. *Viterbium.*

Io. Baptista Laurus S. D. Marco Antonio Rotæ V. C.

HAbueram antea Moranzano, ac Sannellio magnas gratias, quòd te mihi Virum tam candidum, & tot virtutibus flo-

rentem, vberi prædicatione absentem primò, mox præsenti præsentem conciliassent: (etsi enim breuis admodũ fuit congressus noster; istius tamen pectoris diuitias, quasi per transennam, sed non oscitanter, adspexi) nunc verò acceptis à te litteris, adeò rethoricè scriptis, nihilque prorsus næui, præter meas laudes, habentibus; profiteor illis me debere maximas: qui icti inter nos fœderis auctores, me Viri optimi, elegantissimique beneuolentia, Te ingenui hominis obsequio auctum voluerint. Nam quid præterea tibi de me polliceri queam, nisi si quid audeat in tui laudem meus, inter Aulæ fucos minimè fucatus calamus? quos certè plurimum erga nos suboluit tuus. qua vna re impedior, quo minus Epistolam, felicissimo orationis fluxu absolutam, circumferam, atque ostentem, mirè cupidus ab omni ambitionis suspicione abesse, quemadmodum ab ijs studijs longè absum, per quæ in primis comparatur. Porrò ne doctioribus amicis legendi voluptatem inuiderem; constitueram, nudo tuo dumtaxat seruato nomine, meum confodere. Verum post animaduerti, nisi illic eadem opera iuguletur Centurio, eradicetur Silua, & carissimorum capitum iucunda commemoratio, quibus omnibus facilè prodar, obliteretur; id, scriptio-

tione salua, non licere: quam sic laceram, atque interpolatam, veluti Aeneas Deiphobum, vix ipse agnosses parens. Quarè mihi seponam, & Gratijs, quæ tibi scripturienti adfuere: ad quas vtique confugiam, vbi frigidius amare incipias, tanquam initæ amicitiæ testes; vbi penitus gelascas, violatæ vindices. Vale & à Moranzano vicissim salue, qui vna mecum ex animo iubet Sannellium. Romæ XXV. Augusti M.DC. XIX.

Romam.

Io: Baptistæ Lauro V.C. M. Antonius Rota S.D.

QVæ mihi aliundè spes erat facilitatis tuæ; fiduciam nunc eius habeo, & arrham, tuam ipsius Epistolam viij. Kal. Sempt. Non enim solum ad litterarium colloquium prouocatus admittis; sed vltrò allicis, atque adeò trahis in sinum. Istuc verò est (aut ego fallor) Longimani Regis munificentiam æmulari, & instar septem gemini Fluuij sitientem Aegyptum irrigare vbertim, & ad ebrietatem perluere. Tu tamen paullò lentiùs vide; vt ne quid imponat liberale de me iudicium; neu plus nimio fortasse impari offeras. Nosti communem in-

dando cautionem, vbi subest: in accipiendo suspicio: parua in re vt fidem explores: benè si responderit, credere pergas maiora: si non, tuo quàm minimo impendio desinas. Ego quidem polliceri ausim conatus, & nisus quosque omnes industriæ, curæ, solicitudinis ad tuendum, retinendum, &, quo ad eius fieri possit, promouendum affectum istum in me tuum largiorem. Sed quid si meri conatus? nec pro voto, pro debito assequi dabitur? satis, inquis, eo casu duxerim debentem, volentem animum. Ain tu? accipio conditionem. Eccum vtrumque. Nihil iam est officij, quod vel partibus inferior omnibus reformidem à tam munifico datore, debitionem videlicet pro solutione, pro effectu voluntatem accepturo. Vnum est, siue alterum, Laure, quod minus arridet in litteris tuis, de fuco calami, deque hæsitatione amoris mei. Breue sic habeto, & credito, veracem illum, constantem hunc; vt animus (à quo, & in quo vterque) simplex est, apertus, minimè varius, immutabilis. Apagè Proteos, & Vertumnos. Odi, odi, & execror semihomines istos, an pseudoviros? si qui vsquam sunt; non minus amicitiæ, quàm ipsiusmet homologiæ osores, pænè dicam euersores. Ea de re amandum Te, colendum suscepi multò libentissimè; certus

niuei

niuei candoris, ac illibati pudoris Tui, vel in medijs Aulæ fucis,& fumis, quorum mihi etiam caussæ procul. Restat; vt pari cum affectu mutua, seriaque inter nos adhibeatur, & exerceatur fides; indeque firmetur, augescat, perennet exortus amor. Quod ego præstare de me possum; de te sperare sic iuuat, vt certum habeam. Sannellius post nuperas Sororis nuptias totus fuit in Vindemijs. Bellè, inquies, ab Hymenæo ad Bacchum. Neutrum tamen sine Pallade Tuque, Moranzanusque mecum putate, & vterque ab vtroque saluete plurimum. Viterbij IV. Kal.Septemb. M. DC. XIX.

L. *Praeneste.*

Francisco Columnæ Principi Prænestino Io. B. Laurus S.D.

IMmemor sim instituti mei, Columna Princeps humanissimè, qui amplissimorum Virorum amicitias, ac Principum doctrina excellentium, planè tui similium, gratiam ambire soleo; si oblatam mihi præter opinionem meam, & si non præter vrbanitatem tuam, tam amicam voluntatem, quam in tuis ad Io:Camillum litteris liquidò perspexi, non exosculer. Debui equidem iampri-

dem Genio Famæ tuæ qualiacumque scriptorum meorum libamenta offerre: quæ,quia potius nugamenta emunćto iudicio tuo visa essent, abiecta à nobis sunt, & sponte latuimus intra proscenium; qui sapientiæ istius Theatrum exhorrueramus. Iam quandò beneuolum caput nihil tale cogitanti, oblatis tibi nostris Versibus,& Epistolis,amouit velum, & in scenam adduxit: en tibi, Princeps, cultum & obsequium à clientulo omnium deditissimo, quantum queas credere, sincerissimum. Neque verò vllam pro humanissima Salutatione, delatoque patrocinio tuo à me gratiam exige, qui Gratijs tuis adeò arctè obstringi in dies cupiam, vt nexu, & mancipio verè fiam, atque habear tuus. Vale Romæ.

LI. *Perusiam.*

Io:Baptista Laurus S.D. Alexandro Balestrino I. V. C.

ITa mihi, quæ cupio, eueniant omnia, vt conditionem illam liberalium Artium profitendarum nemini malim, quàm Valentino obuenire,nec fore puto inanem prensationem: modò qui in arena hoc tempore depugnat, missionem obtineat; quo de valdè

vereor

vereor. amat enim gladiatorem Veronēſem Princeps, vt qui maximè. Et quamquam à ſui Antiſtite ſodalitij, vtpotè alienæ prouinciæ ſuccenturiatus, minacibus litteris Tudere reuocatur: qui tamen pro poteſtate vtrique imperare ſolet, negat migrationem huius ferre ſe poſſe. Quarè non manendi ſolum veniam tribuit volenti; verum etiam vel abnuentem videtur vltrò eſſe coacturus. Omninò ſiquid interuenerit, quò ſufficiendus alius ſit Valentinum noſtrum perbonam ſpem habere iubeo; cui voluntatem erga ſe meam ne dum conatu, re quoque ipſa declararo. Iam hic, ſi neſcis, totum triduum tripudijs, acclamationibus, incendijs nationum vndique gratulantium, vniuerſa Vrbs perſonat. Propterea quod Pontifex Ferdinandum, Philippi III. Hiſpaniarum Regis Filium, in ampliſſimum Cardinalium Senatum cooptauit. Marſilius Peruzius, Archipræſul Theatinus, cum purpurea Infula, ac Galero in Hiſpaniam profecturus eſt, aiuntque, complures è Romana nobilitate ſecum ituros vna. Quid ſi & ego eodem cogitem, amicus Præſuli non inter poſtremos, &, cum tantus non eſſet, perfamiliaris? id conſilij agitat & Cybò. Arbitror, æquè illi ſuum, ac meū mihi Principē eundi poteſtatē facturos. Quidquid decreuerimus, ſtatim

I 4 ſcies.

scies. Sed fortasse rides meam hanc ὀρμὴν, ad itinera hoc anno capessenda. Germanicum superiorum Mensium fuit merum somnium, an Hispaniense eò exiturum sit, post videro. Tu quidem, dum huiusmodi desideria præ me fero, caue Laro seu Fulicæ, inania crepanti, cum fœtus in lucem profert, me conferas: sic vt licere tibi putes dicere, quod prouerbij vices iam obtinuit, Larus, an Laurus parturit? Vale, & Viro præstantissimo Ioanni Thomæ Giliolo, atque amicis communibus plurimam. Romæ iiij. Kal. Augusti M.DC.XIX.

LII. *Vicum Varronis.*

Io:Baptista Laurus S. D. Antonio Aegyptio I.V.C.

QVod tibi ad Varronis Vicum redeunti eram pollicitus: nunc demum per calores, qui, Augusto exeunte, paullulum remiserunt, præstare licet. Ergò ne tu æquo & merito iure verba tibi data expostules, Equum huc ex condicto amandabis, vt quatriduum apud vos sim: & per te non Tiburtinas solum delicias, quibus in præsens Alexander Estensis, Cæsius, Priulus Cardinales fruuntur, regustem; sed etiam

No-

Nomentum, seu quidquid eius cicatricum non longè extat à Curibus, Varronis Domum, quæque Sublacensis tractus antiquitatis retinet vestigia, perlustrem. Iam hinc tu quoque recentia de nobis audies: præter enim Vrbana, ridebis lepidum Picentis factum, qui occlusus carcere tenebatur. Is, cum dies aliquot, obuoluta capiti fascia, simulasset morbum, carcerarium ita flexit precibus, vt ad se identidem colloquio atque adspectu subleuandum amicè diuerteret, fecit ille scilicet humanius, quàm cautius. Quadam enim die dum inter fabulandum valetudinarius repagulo fortè innititur, & velut ex abdito altum screat, dextramque ad pectus, screatibus validè concussum, sæpius refert: orbiculum argenteum, quem astutus summo induerat anulari digito, decidere sibi vltrò patitur, & in varia bracchij agitatione, in angulum custodiæ remotiorem proijcit. quem ratus Custos casu dilapsum, dum pronus, vt accipiat, & congerroni restituat, incumbit: confestim captato tẽpore Picens, impulsa ianua, foras prosilit, ad seque adductam vecte celeriter oppessulat: tum reliquis reseratis latebris, captiuos quosque ceu sublato pileo, ad libertatem vocat. Sed iucundiora in congressum nostrum

reij-

reijcio: nunc iumentarijs hisce litteris iocorum plus satis. Vale, ex Vrbe postridie Kal. Septemb.

LIII. *Lugdunum Batauorum.*

Ioanni Meursio V. Clarissimo
Io: Baptista Laurus S. D.

ME quidem Criticis ad Plautum tuis, & castigato Arnobio, delicijs meis, egregiè fascinasti. Quid ni ego id verbi apud te, quod tu Vir doctissime, in priore Exercitationum parte, ad magnum Scaligerum vsurpasti? Alia tua scripta mihi hactenus videre non contigit, & scio esse plurima. vti ex homine comperi, qui proximè ad nos redux ex Hollandia, hæc & multa retulit de Academia vestra, de studijs tuis, & de affectu in Italos: quæ commemoratio animum impulit, iampridem ad amplissimos litterarum Præsides, Tui similes, sua sponte anhelantem. Et ecce volatum auspicatur, Iunone non auersa, calentibus Nuptijs, & Saliaribus Principum nostratium Cenis hilariter adstrepentibus. Inter quas enatam Poëticam fœturam ad Te mitto, quæ distorta licet, vt celeriter exclusa; recepta tamen

est

est plausibiliter: quia coniugalis quidam Anteambulo, & Venerij vadimonij index erat. Vtinam non abfuerit à versu Venus: At enim vbi tu, Meursi ornatissime, perlegeris, ipsa confestim aderit; cum in tuis & labris, & libris sessitet; quosque ex te hausit spiritus, eosdem in omnia, quæ in manus sumas, immigrare suauiter iubeat. Vale feliciter V. C. Romæ XXVIII. Augusti, die ipso natali meo. M. DC. XIX.

Romam.

Io: Baptistæ Lauro V. Clariss. Ioannes Meursius S. D.

ET litteras tuas libens vidi, Vir præstātissime, & adfectū in me tuū ex illis didici. Fateor ego plurimū me debere tibi ob huma nitatē tantā, & beneuolentiā, quā abundè sic depromis. Debeo autem tanto magis, quanto minus sum promeritus. Munus quoque Libri addis, vt me magis obligares. Quid vis amplius? fateor me debere tantum, quan tum soluere nunquam possim. Scito autem seriò me daturum operam, ne tu plus me amare possis, quàm Te ego, Virtutesque istas tuas animitus colo, veneror que, æternùm sa-

facturus. Te vicissim rogo enixè, quem amandum sponte tua suscepisti, idque ignorantem etiam, eum vt amare deinceps ne desistas. Bene vale Vir Clarissime. Lugduni Batauorum.

LIV. *Ferrariam.*

Carolo Emmanueli Pio Cardinali, nunc Piceni Legato, Io: Baptista Laurus S. D.

Nimium diu, Princeps Cardinalis, nostra hæc aduersum te officij ratio congelauit: qua tandem adductus id ad te mitto, quod citra religionem differre amplius non possum. Parco dicere; Perusia vsque expectandum fuisse exemplar, &, quo huc minus celeriter adferretur, imbres assiduos, meorum absentiam, & occupationes obstitisse. Iuuat culpam agnoscere, nec deprecari; vt libenter ignoscas; meque negligentiæ reum agere, libentius vt absoluas. Erat præterea consilium, dare Litteras sine vllis litteris, quo, me tacente, aliqua pudori meo consuleretur, qui modò hac ipsa errati confessione insigniter vapulat. Simul deterrebat iudicij, ac sapientiæ tuæ magnitudo, cui nihil

non

non sobrium, nihil non emunctum decebat offerri: cum contra in meis Libris pleraque vulgata, ac protrita deprehensurus sis. Ceterum reputans animo, quàm amœna apud Te semper nouerim Gratiarum diuersoria; omni formidine valere iussa, Cauacepio Librũ dedi ad te Princeps humaniss. perferendum; quem in primis rogatum volo, vt expungas nomen, quod contraxi, & accessionem fieri aliquam beneuolentiæ erga veterem clientulum tuæ patiaris, quam etiam in parum aut nihil promerentes cõferre liberaliterq; consuesti. Vale. Romæ.

LV. *Tybur*

Io: Baptista Laurus S. D. Latino Donzellio I. V. C.

Est quod rideas, indigneris, miserescas: fuga, cædes & conuiuium hesternum diem clauserunt, produxere, inchoarunt. Breue faciam: nam renarrare gestientem Rusticus cum Mula clitellata, ad vos festinans, vrget, vt duos vtres fartos Oleo, quod sit defœcatissimum, inde ad nos comportet in Sacros, qui iam imminent, Ieiuniorum dies. Tiburtinum enim pluris æstimo, quàm Soractæum, licet vtrumque optimum, vt

si quod

si quod aliud. Scito autem, primariam illam feminam, cui Vir triobolare Scortum super-induxerat, per speciem obeūdi nouem Vrbis Templa, magna prius argenti, atque auri vi coacta, sub Auroram, via Ostiensi, ad mare processisse, & conscensa triremi, secundis ventis,in Patriā cœpisse adnauigare.

Iam ad ripas Tiberis, contra radices Auentini, Nauicularij duo, qui, ob prædulam nescio quam, in mutuum odium exarserant, Monomachia controuersias finierunt. Quippè strictis ensibus, irruerunt alter in alterum, sibique ex aduerso occursantes, vt erant seminudi, ambo se mucronibus induerunt. Ergo lethaliter confossi, littore in ipso, dubium, an recognita fide, expirarunt. At enim feralem casum leniuit perlepida Epularum catastrophe.

Philosophus quidā,cano mento,atque hircina barba(ad quiduis potius, quàm ad amorē factum existimasses) meretriculā deperibat; quæ amatores alios elegantiores, opulentioresque malens, suspendebat naso sapientiæ, vt putabat, sterquilinium. ijdem, vt riuali ludos facerent, mulieri persuaserant hominem vt adspiceret placabilius,aureosque decem in cenam posceret. Pecuniam haud ille grauatè largitus est.curant amasij

amasij conuiuium, splendidè apparant, adornãtque argenteis in lancibus plures missus. Verum eo consilio, vt cena inita, irrumpant ipsi, & scortatorem illusum, atque incenatum extrudant. Adest ille ad certam horam; iamque accumbit. Vasa argentea, escaria, & potoria adferuntur. vix vesci dapibus cœperant; egregij ganeones superueniunt, Satellitum exemplo, obstrepentes, inclamantes, fores effringentes. De industria pallere meretricula, & barbatum Adonim obsecrare, vti secedat, & alicubi tantisper delitescat; dum furentes, aut ebrios amiculos dimittat. Porrò astutum hominem minus fefellit Muliercula. præsefert vltrò metum, oratque, cereos, vt extinguat, donec illi triclinium intrent, vt & ipsa spatium mox habeat turbatores dimittendi. Aequa res visa est, paretur. Ergò dum quasi tentabundus posticum petere videtur; vasa duo argentea clam surripiens, sub axilla recondit, ac vafer exit foras. Nebulones risu diffluunt, illato lumine, vino, atque epulis largè se se ingurgitant. Postridie decocta temulentia, quanti sibi Epulum constiterit, deprehendunt lamentantes; non ausi hiscere, & Philosophum, fortassis negaturum, in ius vocare. Quamuis, quæ vltronea hominis liberalitas fuit, sæpius rogatus

demum

demum recuperato, quod nnmerauerat, argento, quæ sublegerat, restituerit. Nec profectò imponere Philosophis meretriculas decet: plurimum enim inter hos, atque illas conuenit, si Pythagoræ credimus, qui in Aspasiam Milesiam renatus fertur, & cum Pericle consuetudinem habuit. Verbositati huius Epistolæ veniam dabis mi Donzelli; ac quandò in rebus friuolis olei nimium consumpsi; si memineris curare mihi optimum, ante quàm huc ad Ruuereium tum redeas, studijs seuerioribus, vtroque nostrum magis dignis, affatim impendam Petrus Heredia, qui cum à prandio hæc communicaui, simul Adulationis Imaginem, fusius descriptam, quam loquentem facio, atque audies inter deambulandum (nam hic inuoluo) me tibi sálutem suis verbis adscribere voluit. Vale, ex Vrbe. Caue excidat in reditu, ad Pontem Lucanum, exscribere mihi postrema verba ex publico marmore, que exemplari meo desunt, sic est clausula.

Moesiæ ita præfuit, vt non debuerit in me differri Honor Triumphalium eius ornamentorum . . . .

Innotat

ADVLATIONIS ICON.

INnatàt ergò oculis etiamnum turbida vestris
Caligo? prohibetq; meum deprendere Numen,
Et nomen? quod fumosis mihi robur in Aulis,
Quas acies armare queam, quod militet agmen,
Iuratū dextramque meā, patriumque Tribunal?
Pone supercilium, caramque agnosce Parentem,
O septemgeminæ grex consultissimus Vrbis,
Extrude ignauam noctem, lux impigra mentem
Irriget, & nostrum sollers circumspice mundum.
Me natura sagax, & rerum prouidus vsus
Nascenti peperere Orbi; cum cœpit in vnum
Turba coire rudis, profligatoque ferarum
Agmine, constructis se occlusit mœnibus vltrò,
Meque Deam coluit. per me Pax omnibus, à me
Et cultus, vitæque tenor fluxere trahendæ.
Exuit hinc pecudem, commercia comis iniuit,
Sincerum eliciens arcano è pectore amorem
Fortiter his, duro fuerant qui è stipite nati.
Cernis ab auricula, excutio cū tempus vtrūq;
Quā multæ glomerentur Apes? vt Tibia spargens
Dulce melos, frænet Ceruorum examen, & altè
Sopiat? exornetque Animal versatile pallam,
Nēpe hominis quod imago decet, quodque aëre a-
Vescitur; atq; albū præter, roseūque colores (perto
Induit

Induit omnigenos. quarè inspice sedulus, ecquod
Ingenium, moresque mihi; tum collige, nostro
Quidquid ab exemplo faciundum reris, vt Aulæ
Ancipites venere animos, & vincula nectas.
Vndent ora fauis, cupidas transmissa per aures
Mella Hyblæa fluant, mẽtesque à rupe profectas,
Monstrosoque mari, facili mitescere coges
Alloquio, certoque tibi se fædere iungent.
Scilicet Aonio non absque Amphione muros
Thebarum extructos ætas memorauit Auorum;
Et rigidæ immoto mansissent vertice Quercus,
Ni Geticum sonuisset ebur. Mea frangere Pitho
Corda potest, adamante sata; et cum flexilis in me
Versus amor, sensus animi explorare laborẽ, (lac
Quà vergat, quid pronus amet, quiduè oderit; il-
Se meus insinuet, personamque anxia in omnem
Vertar, & occulto quouis me tramite sistam.
Indoleat, flebo; lætabitur, abdita rumpent
Gaudia; vindicibus gladijs armabitur, ira
Me quoque raptabit, ferroque vltore probabit
Vel sociam Bellona suam; flagrabit amore,
Meque suo Puer Idalius spectabit ab igne
Exustam, laudabo manus, labra, ora, comasque.
Tum siue ipse sui captus dicetur amore,
Ac laudet speciem ipse suam; super Astra feretur
Iudice mè, pulcher; frustra et se cõferet olli (donis.
Phryx iuuenis, Narcissus, Hylas, Hyacinthus, A-
Si meliora probans, se vel sapientibus æquet;
Dixero, Socraticis illum maduisse fluentis,
Et

Et Sophia assuetum dapibus, superasse Mineruã;
Non aliter geritur quodcũque vbicũque, latentis
Vt prensem faciem, memetque per omnia laxem
Exempla. Ingenio sic versicolore notatur
Piscis, arenosæ qui stans in margine ripæ,
Instar lucentis speculi, quo cuncta coruscant,
Effigiem quamcumque bibit. sic vnda quiescens
Nullo infecta luto, rerum simulacra refundit,
Quæ latè inciderint, puppisque Magister aquosæ
Vtitur indicibus ventis, & quemque fauentem
Ad pelagus, cursumq; adhibet, moderatur et alnũ;
Ceu consanguineum reserauerit Aeolus Vtrem.
Artibus his ergò quisquis feliciter vsus,
Qui sapiens lateri Domini regnantis adhæres;
Conscendes animorum arces, Aulæque triũphans
Imperio; titulis, amploque augebere censu,
Et tua venturi surgent ad facta Nepotes.

LVI. *in Collegium Græcorum.*

Andreæ Baiano Theologo Conymbricensi Io: Baptista Laurus. S. D.

O Aulicas compedes hodie mihi permolestas! quas excutere tantisper non licuit, dum operam tibi darem, Persianum nodum in confertο præstantissimorum Virorum theatro, docta oratione explicanti. Mœroris habeo socium Dominicum Francuccium, qui iturus ad

Cl. Cæsarinum, mox ad te recursurus, neutrum potuit, laxato in violentum, atque obscenum imbrem Cælo. Itaqbe in Aede sacra ad Mineruam, mecum substitit, leniuitque diei tædium institutus à nobis de facundia, & eruditione tua sermo. Quamquam autem ille apud te mei vices tum salutantis, tum purgantis gnauiter obibit; decreui tamen tibi aliundè obrepere, nec in totum hac nocte, quod interdiu nequiui, à te abesse. Me scilicet in Siluam abdidi, quam ad te mitto, nescio, an expertem prorsus Venerum & Gratiarum; hoc scio, de industria dicatam Musis, quæ, vt nubentium Principum tripudijs canentes intersunt, ita animorum nexus fauentes curant, meque tibi arctissimo vinculo obstringunt. Vale. in Vrbe.

Ioanni Baptistæ Lauro Theologo Andreas Baianus S. D.

QVid Aulicus ad Rusticum? Egonè ille dignus, quem, non explicantem, sed rusticè abscindentem nodum Persij spectaturus, Aulicas, vt ais, compedes velis excutere? atque eas denique trahens præ studio mei audiendi, vim imbrium incuses importunam, quibus deuia in ædem sacram ad Mineruam recesseris? scilicet ducebas tuas aulicas in aureas tantisper

vertere potuisse compedes, quod in aureas alterius Herculis Gallici catenas incidisses. Benè tecum, & melius mecum actum esse iudico; quod imber mihi ille aureus, tibi verò tunc sanè, pro singulari tua in me humanitate, ferreus, & molestus incubuit; quo minus tantum Te ego auditorem, & tu me tam ineptum Oratorem sustineres. Siluam tandiù mihi optabilem, tuis in litteris promissam, non dum vidi: videram tamen apud Francuccium nostrum, cum recens nata fuit. legi, & relegi, atque eam ἀξρίνην totam censui, & tuo dignam nomine, & ingenio, ac denique Burghesio Principe dignam. Tetigit me tunc etiam canendi nescio quæ prurigo, non Epithalamia, absit, non Cælestes Nodos, non Siluas (quid enim post tantos, ac tales viros mihi ex Castalia hauriendum supererat?) sed Repotia quædam: qui tandem partus elanguit, & abortus est in aduersarijs, alioquin nasciturus integrè, si tunc obstetricem inuenisset. Vale, & in Tuis me accense, ac refoue. Romæ ex Aedibus nostris.

LVII. *Firmum.*

Tiberio Cincio Vtr. Sign. Refer. Præsidi Firmano Io: Baptista Laurus S. D.

REfrixere de Cæsare rumores omnes, quibus Aula admodum suspensa incumbebat, qui & inter se se euentu collidebantur. Compressæ sunt simultates, versa in amorem dissidia, & optimè conuenit inter eos, qui de Imperatoria specula laborabant: mirè anxij, ecquis in ea statuendus esset, ecquis Germanicæ vigiliæ præponendus. Immortales Superis sunt habendæ gratiæ, piacularibus hostijs gratulantibus consalutandus Deus. Ac postridie faciet vna cũ sanctissimo Hierarcha Cardinalium Senatus.

Nam hodierna die complures nuncij, alius post alium, huc maximis itineribus è conuentu Francfurdiensi cõuolarunt à Legatis, litteras afferentes de Ferdinando Austriaco ad Imperij fastigium euecto. Dici non potest, quàm omnium libentibus, & propè ad tripudia compositis animis, ea vox fuerit excepta. tam altè Cæsarianæ studium gloriæ in hominum mentes descenderat: de cuius iampridem in Christianam religionem peruigili cura celebris apud omnes fama

percrebuit. Pontifex cum, peracto ſacro, ſecedere decreſſet in Tuſculanum; eo perlato nuncio, profectionis conſilia diſtulit, & comitia indici in craſtinum imperauit, rem Patribus, ſicuti eſt geſta, renarraturus. Quæ te, Præſes integerrime, ignorare nolui, haud omittens, Farneſium, ac Sfortiam Cardd. in Capranicēſem pagum pridie huius diei com migraſſe. Treſsium propediem abiturum, vt quidem ille ait, Lauretum religionis ergò, alij verius, in Hiſpaniam. Ego quoque ad te, Octobri ineunte, per occaſionem Lauretanæ peregrinationis obeundæ: quam ſanè diù eſt cum cogitat Card. Auunculus tuus, Dominus meus. Ni animum abducat, Gregorium Narum, & Io: Baptiſtam Aſtallium, clariſſimos hoſpites, expectes licet. Aeſium inuitat Lucas Celleſius Prætor, Maceratam Felix Card. Aſculanus. Vale, ac litteras ad Ferdinandum Imperatorem. N. nomine conceptas, quarum exemplum Nino debeo, prius lege, & nos ama, Romæ B. Virginis Natali die M. DC. XIX.

Ferdinando Cæſari ſemper Auguſto.

SI quiſquam eſt, qui diuinæ clementiæ magis ex animo gratias agat, quod tam

multa Germaniæ dissidia læto fine composuerit, quæ & ad Maiestatem vestram in isto fastigio collocandam, arcana quadam ratione conspirare voluerit; hunc vnum sciat Maiestas Vestra esse me, qui erga eandem iampridem tantum amoris, obseruantiæque suscepi; quantum & meæ non semel transmissæ istuc litteræ, & creberrimi hic in Vrbe habiti sermones, palam fecerunt; quique nihil vnquam ardentius cōcupiui, quàm vt, sublatis bellorum incendijs, is triumphali solio imponeretur, qui cùm maiorum suorum amplissimis benefactis, tum sui ipsius promeritis totius, Orbis suffragio dignissimus iudicaretur. Quandò igitur Dei optimi beneficio in ista Imperatoria quasi vigilia Maiestas Vestra constituta est, cuius consilium, ac studium in Christiana Repub. flagrans antehac semper fuit, & deinceps boni omnes flagrantissimum fore confidunt: superest, vt ab eodem Numine summis precibus contendã, vt perpetuum idē esse velit, & Maiestate Vestra aduersus Fidei catholicæ hostes, tanquã firmissimo propugnaculo diutissimè vtatur: mihi verò facultatē præstet, officij, obseruãtiæque erga eandem meæ præcipuo aliquo argumēto declarandæ. Romæ.

Bartho-

LVIII. *Bononiam.*

Bartholomæo Florauantio Vtr. Sign. Refer. Io: Bapt. Laurus. S.

NIhil mihi Thomæ Dempsteri elegantissima Præfatione potuit accidere opportunius, quæ BONONIAE titulum præfert, & laudes ingeniosè, copiosèque narrat. Triduo enim ante egerã pluribus cum Viro primario è familia Iulij Cardinalis Sabelli, cui Bononiensem legationem proximè decreuit Pontifex, de Galliæ Cisalpinæ nomine, deque Rege Celsino, à quo, ceu à Boijs, aut à Bono Rege, Bononia, sic Felsina fuerat transnominata. Cumque non occurreret, vbi adnotassem: accessit in tempore Scotus testis locuples, qui permulta in vnum, è multis petita, quasi gemmas, congessit, ad Vrbem exornandam, cuius ornamenta amplam adeò segetem tot Scriptoribus, quos marginarios consuluit, peperere. Quod autem exquirebas iudicium, quandò tanti mediocritatem nostram facere videris, elicit à me breuibus Thomæ castigata scriptio, quã commendant eruditio multiplex, iucunda varietas, & felix castæ dictionis fluxus. Nam quot, quantaque quatuor paginis complectitur

ditur rara, arguta, atque recondita! quæ vix cuiquam diuturna multorum voluminum lectio queat obijcere. Quamobrem gratulor plurimum Patriæ tuæ, quæ Corrados, Sigonios, & Titios non est cur desideret.

Vnum abs te, Vir humanissime, prius quàm ad nos reuertaris, mihi curatum velim; Caroli Sigonij de Episcopis Bononiensibus librum, cui hic iam tres menses frustra immineo, neque dum alicundè possum eruere. Geminam cum vestrate Historiam de Episcopis Perusinis conscriptam, breui excusam, videbis. Sigonij tamen exemplum aueo, vt conferre liceat. ordinem, & diligentiam, si Cardinalis imperet, in Tudertinis secuturus, quorum Iconas, & Elogia breuiuscula, in maiore Aedium Episcopalium Aula, penicillo expressa, in itinere Perusino, si quandò Tuder diuertisti, facilè adnotasti. M. Antonij Capellij scripta, quæ imperaueras mitto per Hondedæum: ea partim Venetos, partim Colonienses typos subiere, item Matthæi Ferchij Veglensis Apologias. Apocalypsim Bohemicam in tuum reditum refer uo. Amphiaraum aliquem, vt apud Papinium, te auditurum canentem numerosè, & diuinantem, puta. Vale. Ex Vrbe.

Scipioni

LIX. *In Quirinalem.*

Scipioni Burghesio Cardinali S. Chrysogoni, Pauli V. ex sor. Nep. Io: Baptista Laurus S. D.

NVnquam, vt Antisthenis vocem illam probarem, adduci potui; qui, cum in equestri pompa Platonem audisset, dilaudantem Equum; crebro hinnitu excelsos spiritus indicantem, propterea hominem reprehendit, quod instar Equi, fore aliquandò ambitiosulum suspicaretur. Animum enim gloriæ appetentem, modò eam sibi rectè factis, ac liberalibus artibus comparare studeat, tanto æquius magnifaciendum semper existimaui, quantò in illos acrius sum inuectus, qui amant ignoti esse, vt in otio, quod aiunt, tranquillè viuant, hoc est, turpiter in desidia consenescant. Quam equidem vt ab hac ingenij mediocritate pro virili excuterem, vel à prima adolescentia dedi operam: decreuique in eo pergere, quotidie promendo aliquid: cum præuolantem ætatem nulla re videam tenacius inhiberi; quàm si litterarius vtcumque clauus infigatur. Ergò habes vndeuigesimi huius anni litterariâ versuram alteram, quam rogo, Princeps, beneuolè

uolè excipias securus laudum capaciorem abs te modio colligendarũ, si patrociniũ vel leuissimæ lucubrationi non deneges: quàm si grauissimas obijcerem, quas mea tenuitas conferre non potest, & tua amplitudo, & si à summis ingenijs requirat; à nobis certè non paruis conatibus parua molientibus, haud expectat. Quamobrem non semel humanitatem istam experti, Te hoc munusculo appellare non dubitauimus: quippè in spem adducti, fore vt non reijceres. Qui non Artaxerxem modo Persarum Regem in recipienda Aquula imitari consueueris: verum etiam Pij II. comitatem ipse Pauli V. Nepos, ad viuum exprimere tibi proposueris. Cui ad Senenses proficiscenti gregarius custos, emuncta celeriter Vacca, in ligneo vasculo lac potandum deferre non erubuit. Admisit generosus Princeps, & suo & Cardinalium obequitantium ori apponi iussit. Laudauitque hominis angusta in re liberalitatẽ, qui largiter voluit, quiq; ne largius valeret, donariorum penuria meliorum malignè excludebatur. Vale Burghesi illustriss. atque eandem Cælitum indulgentiam te quoque obiturum cogita; quæ tibi alterutrius Hierarchæ infulas, longa serie felicium auspiciorum pollicetur. In Vrbe.

Io.

Romam.

Io: Baptistæ Lauro Bartholomæus Tortolettus S.D.

CVm sæpissimè de tua in me beneuolentia Cauacepius noster ad me retulit, tum quandocumque vsu venit, vt præclara ingenij tui monumenta in publicum edita, ad ipsum perferenda curaueris, & mihi, quod & proximè præstitit, tuo iussu, qui meum iudicium nimium videris æstimare, legenda permisit: quod quam mihi iucundum fuerit, pluribus explicare non est necesse. Etenim & tua scripta mirificam, & satis hominibus perspectam, & laudatam præse ferunt elegantiam, & isthuc voluntatis, & iudicij de me tui testimonium ad meam dignitatem magnoperè arbitror pertinere. Itaque non sum ratus committendum, vt toties prouocatus, diutius sileam, neque tibi gratias agam, quàm maximè fieri potest, liberales, certioremque faciam me tui amantiorem, aut studiosiorem esse neminem: cum meæ beneuolentiæ, & studij caussa à tua virtute profecta sit; ac si mea opera vti opportunum duxeris, me tibi officio nullo tempore defuturum. Quid autem sentiam, non de tuis laboribus

boribus sanè luculentis, id enim satis explicaui, sed de latini sermonis, quem præcipuè colis, peritia, & vsu; dicam meo more liberaliter, nulla me vberiore affici voluptate posse, quàm cum in ea me lingua aut legere, aut scribere aliquid contingit, cui præsertim quidpiã inusitatũ insit nitoris, & gratiæ, quæ omniũ linguarũ, omniũ gentiũ, omniũ seculorũ, meo quidẽ iudicio, facilè obtinet principatum. Quid enim ei desit aut ad exprimendas res efficax, aut ad venustatem concinnum, aut ad maiestatem decorum, & splendidum, in mentem non venit, imò verò abundè omnia, & supra ceteras; nam tametsi communi ferè consensione ea potissimùm inualuit opinio, vt Hebræa, Græcæque linguæ aut locupletiores, aut elegantiores, aut certè significantiores fortasse videantur; tamen nescio qua ratione factum sit, vt nihil amabilius, nihil gratius meis auribus instillari possit, quàm argumentum illud, quod latinis characteribus conditur, seu illa sit consuetudo, aut propensio naturæ quædam, seu quod ratio soni Hebræi, Græcique sermonis à nostro vsu vehementer abhorrens, ad latinam me suauitatem conuertat. Quo magis commoueri me sentio, cum audio quosdam, qui latinas litteras infensi respuunt, & planè improbant

bant, quarum vim, & pulchritudinem non intelligunt; iisque hunc, quem communi consuetudine vsurpamus sermonem, æquiparant, atque etiam, si Superis placet, impudenter anteponunt. Quasi verò, si quid magnifici, ac splendidi in familiari huiusmodi nostro idiomate continetur, non illud è latinis fontibus deriuarint maiores nostri; atque in illa temporum colluuie, qua inuadentibus Italiam Barbaris, vna cum dominatione & potentia, bonæ Artes interiere, in hanc nostratem linguam, quoad per eos fieri potuit, haud totum contulerint. Etenim nihil nostrum habemus, quod laudem mereri possit, omnia extera, aliena, peregrina, ipsa doctrinæ, & sapientiæ arcana, nedum eloquentiæ, ad imbuendos animos, è Græco penu in Latium manarunt; è Latio in nostros vsus translata sunt. Quod si ex hoc maximè inquiant, vt sanè faciunt, huic generi orationis, quæ vulgari vsu recepta est, Philosophiam, nec non reconditarum quarumcumque disciplinarum intima, consignata fuisse mysteria, ac propterea superuacaneum esse latinis litteris operam dare, in quibus addiscendis flos, & ver ætatis frustra deteritur: non inficiar, eam esse conditionem scientiarum grauissimarum, vt exutæ latinitate proprium decus, & maiestatem

tueri

tueri minimè posse videantur, & Reginas plebeio vestitu iudutas, ac sordidas repræsentent: imò verò, neque integrè neque significanter nostram linguam referre posse eiusmodi sententias censeo, quæ in latina suum quasi corpus propriũ habent. Quamobrem si peregrinam, nihilque ad nos pertinentem orationem latinam existimant, neque potius domesticam, & cognatam nobis, sed fato quodam ereptam, quid est, quod ab ea tantoperè abhorrent, cum peregrinas vestes, externos, atque alienos mores Itali homines tanto studio prosequantur, & induant? Etenim ita vsu comparatum est, vt quæ olim natio omnes imperio sine controuersia superauit, ea nunc specie quadam illecta quietis, & lucri, vno seruiendi desiderio flagrare videatur. De Lectione, nisi pertinacius agere velint aduersarij, conuictos medius fidius se esse fatebuntur; de Scriptione fortasse maior quæstio. Nam qui latinè scribant, scribere eosdem aiunt admodum paucis,& gloriam suam angustius coërcere, cum ea cognitio arctis sanè terminis nostra ætate conclusa sit. Aberrant tamen in hac quoque parte toto Cælo, nisi fortè latius patere statuendum sit,quod vnius Italiæ finibus circumscribitur, quàm quod per vniuersas Christiani Orbis prouincias largissi-

giſſimè peruagatur; Scriptoreſque figulis potius, ac tonſoribus, quàm viris doctis,& eruditis ſuam induſtriam præſtare velint.

Ceterum eo vel iniuria temporum, vel ignauia, & ſocordia præſentium hominum deducti ſumus, vt non modò politiores litteræ,ſed ſtudia propemodum omnia, quæ ſapientiam pariunt, conticeſcant, obſoleſcant: Philoſophiam magiſtram vitæ qui attingat, aut nemo reperitur, aut oppidò pauci.Solæ fortaſſe Leges non nihil loci,ac commodi apud nouiſſimum ſeculum videntur inueniſſe: quippè quæ in re familiari tum defendenda, tum amplificanda verſantur vt plurimum:non enim,quæ virtutem inducant, ſed quæ cenſum augeant, eæ artes ſuſpiciuntur. Indignum verò, niſi cum venalibus animis ſentiamus, flagitij genus, mentem inſtruere diſciplinis,quæ nobis ad benè, beateque viuendum, à Deo immortali ſingulari beneficio traditæ ſunt,vt corpus viliſſimo,ac ſordido quæſtu ditetur,& pingueat. Qua ratione autem ſapientes iſti Leges calleant, interpretentur, adminiſtrent, ſine pudore dici vix poteſt; cum abſque litteris plerique, ac latini ſermonis expertes,omnem barbariem in ſubſellia,& fora traducant, & buccis ambitiosè inflatis, ſolos paragraphos ſonent, & digeſta;quæ tamen minimè digeſſerunt, ac

fortasse non degustarunt. Nam si sapientum responsa, & leges illas à summis viris dictatas vidissent,ac memoriæ mandassent, haud profectò in tantam vocum fatuitatem corrumperentur, & nobilissimam facultatem non inquinarent; cum illæ candido, atque eleganti sermone, illustribusque in primis dicendi formulis conscriptæ sint. Satis habent hi,si posteriorum scriptorum riuos attingãt; fontes perhorrescunt; nimirum consilijs vt plurimum ad quæstum magis, quàm ad veritatem accommodatis, nunc demum vniuersa propè Iurisperitia continetur. An verò animas incorruptas,immortales, ad beatitatem diuinitus procreatas, corporibus postponendas,iudicandum est? virtutemque auro posthabendam? Ita sanè contendunt. Litteras præterea aut nullas vulgò attingunt, aut fastidiunt plurimi, atque in eam væcordiam adducuntur, vt litteratos homines explodendos putent, eosque planè ineptos,atque inutiles in Republica prædicent; litteratorum autem conatus, & opera non secus irrideant, ac si essent furentium deliramenta,& somnia ægrotantium. Qua verò de re in Aulis, in Foris, in Ciuili societate, atque amicorum consuetudine inter se hostes isti Musarum, & Mineruæ strenui admodum colloquantur, pudet commemorare. nam cui

cui sententias,è nobilibus disciplinis erutas, liberalis cognitio neutiquam subministrat; ille in obscenos, indignosque sermones degeneret necesse est; aut cum benè loqui nesciat, malè loquatur; ac tum demum summam gloriam sibi adeptus esse videatur, cùm bonorum studia, fortunam, mores maledictis exagitauerit. Viderint cùm ipsi, tum qui alunt eiusmodi dedecora (vtinam non plerumque in suam perniciem). Sed vniuersus terrarum Orbis propè iam consenuit; bis pueri Senes; puerorum autem illud primum ac potissimum elementum est, vt litteras odio habeant. Tibi quidem, Laure, gratulor, qui ab eorum instituto longiùs abes, neque insanas huiusmodi inimicorum voces, Vir fortissime, reformidas. Ego quoque eandem tecum viam inirem, si aut ingenium, aut otiū suppeteret; sed cum meas vigilias attentiùs intueor; animo me oportet planè concidere. Nam nisi ab Aula quietem impetro, desperata res est, nihil perfectum, absolutumque de meo vnquam penu depromere licebit: adeò multa, eaque varia temerè (quod Iuuentutis est vitium) inchoata sunt à me, in vtraque lingua, vtraque oratione tum ligata, tum soluta, præsidia futuri nominis; quod quemadmodum parare possim in tantis virium, ac temporis angustijs, comminisci nequeo

queo. Illud saltem fortuna permitteret, sin minus meliora, at non deteriora vt secernere valerem, atque aliquo delectu testari posteritati, me inertem, ac desidiosam vitam quasi fortuitò non agitasse. Tu, qui ingenio plurimum vales, cumque ad aptè, ornatèque scribendum tuo stylo nihil desit, facilitate nihilominus dicendi iacturam temporis redimis, quemcumque aditum ad summum litterariæ gloriæ fastigium & appetere, & sperare potes. Vale. Ferrariæ x. Kal. Nouemb. An. 1619.

LX. *Ferrariam.*

Bartholomæo Tortoletto Io:Baptista Laurus S. D.

OMninò præter spem tuæ mihi obuenerunt litteræ, disertissimè Tortolette: quæ eò gratiores, quo expectabantur minus putabam enim me Cauacepio excidisse, aut abesse ipsum Ferraria, à quo (sex septem abierunt Menses) tantum accepi binas. in his semel de te mentio, cum permulta de studijs, ac lucubrationibus tuis posset, &, à nobis rogatus, deberet, quæ hic coram receperat. quo tempore Romam à Cardinale vestro ablegatus, Gibertum Pium, cùm suorum splendore natalium, tum Columnensi

nupero

nupero coniugio florentem, immatura morte præreptum offendit, quem crediderat valetudinarium. Homini autem cum negotium dedi, scriptorum meorum, cuiusquemodi misissem, tibi, nostri amantissimo, indicandorum; meum non fuisse consilium, vt ex eo laborem scribendi vllum sumeres, vtique in ista Aula occupatissimus, inde opinor, licebat intelligere; quod ad te per eam occasionem verbum nullum: quem ego Artibus & facundia excultum, quamquam rudi, ac ieiuna Epistola, appellare vltrò non dubitassem. Quamobrem magnas beneuolentiæ in me tuæ gratias ago, qua adductus, litteras ad nos miseris tam vberes, tam elegantes, tam veras denique de re, hac quidem tempestate, ad miraculum, pænè dicam, negligenter habita. Etenim per quàm pauci hic sunt, qui (vt missos faciam eos, qui Philologiæ, & Philosophiæ haud quidem nuncium remisere, nam aliquandò agnouissent, sed sibi in totum interdixere) Tullij, meliorumvè splendidas, & omni Gratiarum penu refertas cenas, desiderent: adeò multi triuiali & famelica oratione contenti, vulgariter ac sordidè conuiuantur. Aduersus quos, sermonis elegantiæ osores, æquissimo iure strinxisti gladium, Tortolette; cui tamen (quandò nullius iam rei vberior est annona, quàm homi-

num, à Musis amœnioribus abhorrentium) nullus adijci ignis satis queat, ad hanc excetram exurendam, nullum fulmen ad hos Salmoneos deterrendos, obterendosque. Non possum obliuisci spinosas quasdam, imò monstri similes litteras, quas legit mihi nuper Vir amicissimus, cumprimis eruditus & eloquens, ad se, vti dicebat, à quopiam ab Insubria exaratas, qui Historiam nescio quam aggressus est scribere. Lapides, ita me Cælites ament, non verba loquebatur: tum periodos sic obuoluebat, & vocibus quibusdam ab Oscis, & Volscis malè corrogatis, interpolabat; vt latinæ orationis faciem non agnosceres, planè asper, horridus, olidus, veluti è pistrino prodijsset, haud certè Plautino, aut Apuleiano (nam hoc ferendum erat) sed ex hircosa aliqua Aboriginum caula, qui rancida omnia fuerant balba de nare locuti. Qui verò salebrosæ Epistolæ lectione meas aures onerauerat, à nobis bona sanè fide expetebat, vt cum illo data litteraria syngrapha, amicitiæ fœdus institueremus. Esse enim apud Magnates suos in summa gratia; nec minoris candidatum Aulæ à nobis, qui in Vrbe viueremus, reijciendum videri. Ad quem ego: Apage, inquam, Spurinam & Labeonem istum: cuius vel remota consuetudine, facultas dicendi hæc, quantula est, ilicò

licò maculas vsque adeò luridas contrahat; vt me deinceps, furenti Aiaci persimilem, intemperijs actum, sis iudicaturus. Porrò Latinæ Linguæ maiestatem ita à puero deuenerari cœpi, vt nullo non thymiamatis honore, nulla nō dignam victima semper existimauerim. Eius simulacrum Plautus, Terentius, Cæsar, Cicero graphicè conformarunt, & ductas vtcumque lineas à Liuio, Curtio & Cornelio, nemo aliqua ratione delendas hactenus putauit. Qui omnes, mixta colorum artificiosa temperatione, hanc apud sanioris iudicij viros expresserũt Helenam; quemadmodum apud Crotoniatas Zeuxis expressit suam. Ab hoc archetypo hodie non deflectũt oculos Barclaius, Sacchinus, Famianus, Gallutius, alij, qui quotidie apud V. C. Paullum Mancinum ad doctissimam Humoristarum Palæstram confluunt. Tu reddis adamussim T ortolette. Testis olim mihi Pompeius tuus, & in parũ dissimili genere, Secularis Clementi viij. oblatus Annus, proximæque ad nos litteræ abundè declararunt. Perge autem Vir eximie, & quæ multa habes iampridem contexta, atque perpolita, quæque in dies procudis, ede nobis; ede Vrbi, quæ tui præsentis orationem hausit sæpius, & nunc anxiè requirit, nec ferre potest absentem. Vale, Romæ Non. Nouemb. M.DC.XIX.

LXI. *Romæ.*

Federico Cæsio Principi S. Angeli Io: Baptista Laurus S.D.

DE Tubo Optico, de nouis Stellis per eum in Cælesti regione deprehensis, deque Maculis Lunaris Orbis iuxta tecum sentio, Princeps doctissime. Aliud turbat, quod antequam experirer, propè neglexeram, expertus modò, satis admirari non queo, cuius tu caussam ex abditissimo tuæ Physiologiæ penu mihi eruas oportet. Haud cuiquã ignotum (ecquis verò rem ignorat insigniter noxiã, industria opinor, ac manu Furiarum in Orbem inuectam?) quæ sit vis pulueris tormentarij. quem è sulphure, nitroque conflatum, cum in pharmacum, quisquis ille fuit, apparasset, prosiliens è percussa silice ignis, morti propius inferendæ idoneum declarauit. Nefarium inuentum vt iam amplius, amissa nouitatis gratia, non suspicimus, ita pessimè execramur. De puluere autem aureo si fortè minus inaudisti, per me intelligas licet, &, vbi ad experientiæ libellam reuocaueris, etiã alios doceas. Ego proximè argenteo cocleari imposui, tum subtus ignem admoui. è vestigio non in-

subli-

ſublime, quod nitratus conſueuit, ſed deorſum facto impetu ſe proripuit, prorſus contra quàm efficax, potens, & in pyramidem euadens elementum ſoleat. quod hic diuerſo vtatur ingenio, ac degeneri combibita indole, quaſi amputatis alis, de more in altum non audeat ſubuolare. Hac in re Princeps acutiſſime arcanas naturæ vires ſcruteris velim: quamobrem in flammam procliuior aurea ſcobs contrario nitatur motu. tametſi dum id neutiquam ſomniculosè cerno, ad ſecretiora me referre ipſum non curo: quodque tam facilè oculis objicitur, qua ratione valeat fieri, altius non inquiro. Temerè quippe dubitem poſſe contingere, quod oculata fides mihi indicat con tigiſſe. E Muſæolo.

LXII. *In Vaticanum.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Angelo Roccæ Epiſ. Tagaſtenſi, Apoſtolici Sacrarij Præfecto.

EST cur tibi gratias agam, Pater religioſiſſime, qui Muſas noſtras iampridem altiſſimo otio incubantes, & marcenti veluti ſomno ebrias, B. Patris veſtri Auguſtini, cuius ego feſtum diem Natalem meum colo,

ſublato

sublato vexillo, inflataq; tuba excusseris, & ad sanitatem redire imperaueris. Nisi si verius Caduceator dici debeas, qui obiratas, & simultatem nobiscum se velle diutius exercere interminantes, præter spem reconciliaris, & in pangenda B. Præsulis sanctimonia, mecum tam amicè conspirare volueris. Enimuerò ex quo ingenuas Virgines iussi Fornacem calcariam extruere; Triumphum Murium & Ranarum canere, & in Abdera Vrbe excindenda fortius insudare, quàm præceperat in Batrachomyomachia sua Græculus auctor, quicumque fuit: illæ mihi, quasi violatæ maiestatis dixerunt diem, & vltione acerrima, hoc est, longissimo silentio, de impudentia nostra supplicium sumere statuerunt. Exinde non nisi in biduum paullò mitiores sum expertus; cum præissent vtique multa verborum lenocinia, & prensassem vocibus adeò in obsequium calamistratis; vt redimere ferreas compedes, & duritiem à silicibus possent amoliri. Impetraui nimirum breuem haud auersi Numinis vsurã ad Icona Adulationis effingendum, in Aulica Venatione indicatum, mox ad ingenium rediere. Nunc demum per te Virum integerrimũ, nobis sunt placabiliores factæ: puto, tam gratioso oratori non potuisse pernegare. Tibi igitur debetur vni sacrum Carmen; quod

quod, ne prorsus contemnam, haud quidem illud præstat, quia ego condiderim, homo, vt tu vis, plusculum eo in genere à prima Iuuenta exercitatus: verum quia ipse intercesseris, atque obtinueris; quippè nec tibi ingratũ, qui poposcisti, nec pio Parente, quẽ pro virili cantat, planè indignum. In posterũ cum quid eiusmodi ab irato Choro extorquendum erit; neminem alium mihi pacificatorem, præter te, malo. Præstò enim ille tibi sit, quem minus obsequentem à celeberrima Bibliotheca, abs te magnis sumptibus apud Augustinianos Sodales excitata, possis prohibere. Vale in Vrbe.

LXIII. *Romæ.*

Iulio Cæsari Stellæ Comiti, Pauli V. ab intimo Cubiculo, Io: Baptista Laurus S.D.

CRede mihi, Stella Comes humanissime, cum essem Tuderti, nihil propius est factum, quàm vt cultissimas Musas tuas peracri Iambo, hoc est, ciuilitatum aculeis obarmato prouocarem, quæ mihi tamdiu Nuptiale tuum Carmen in Burghesium, cui & ego tanto antè proluseram, differrent. Et sanè obtinuerat apud me, quod coram di-

xeras

xeras te in illius vestibulo præfatum: fore vtolim concepta, quamquam emissa post tres menses fœtura, ac fortuitò eò vsque dilata, homines legendi percupidos nancisceretur, neque scriptionum eiusmodi amplius aceruo delassatos. Cum prius tam multi, varia cãtuũ modulatione, quasi Pyrrhica Chorea indicta, ad præliares Nuptias prosiluissent. Hodie demum cum maximè nubilum est Cælum, perindè atque ægrè ferat, Pontificiæ Alæ asseclas, vna cum sanctissimo Hierarcha, in Tusculanum commigrasse, Stellæ à vobis, vel meridie, cum est sudum, clariores, sunt redditæ. Nam tuo Carmini Io: Baptistæ, Fratris tui, Elegia adiuncta erat, quam in suam ad Episcopatum Bitunti consecrationem decantarat. Nihil ea potest fieri emunctius, elegantius, religiosius. Tanti verò illa non apud me modò, sed etiam apud omnes germanæ latinitatis æstimatores, atque animæ in negotio plurimum oculatos, futura est; quanti & Roberti Card. Bellarmini ad Angelum Epis. Theanensem Nepotem Parænesis; Io. Victorij Roscij de Episcopo perelegans Oratio; & Ioãnis Gualterij, Burgentium Antistitis, ad se inauguratum præscripta Admonitio haud ita pridem fuit. Eam amicis ad Ecclesiarum fastigia identidem euectis, Animarum pa-

ro segetem; nec vnquam in manus sumam, nisi beneficij tui, Stella præstãtissime memor: cui gratias ingentes habeo, tibique, & amplissimo Fratri, gentilitias Stellas propitias ac fauentes continenter precor. In Vrbe.

LXIV. *Neapolim.*

Io: Baptista Laurus S.D. Laurentio Mancino Abbati.

LOngè opinionem meam fefellerunt nõnullorum præpostera iudicia, qui arbitrati sunt à nobis Mineruam, quod dicitur, Athenis violatam. Taceo de loquendi formis, à Christianis Scriptoribus passim vsurpatis. illud non debeo, quod vni mihi fraudi fuerit, non paullò liberius, sed vberius ea per succenturiatum militem pronunciasse, quæ à compluribus noueram multò antè diuulgata. Haud tamen malæ caussæ, Antesignanis nostris ita decernentibus, patrocinari volui. Nam alios, qui, in legendis nostris, tenebras in oculis videntur ferre, adeò nihil moror; vt, qua ipsi nos verberant, eadem ego illos æquius castigatione verberandos putem: quibus, si qua lux affulsit, palustris, vt appellat Persius, verè fuit. Sed non vacat, Laurenti, litteris prolixioribus

tecum in præsens vti: cum immineat Tabellarius, & ex cohorte Aulica omnes à scribendo reuocent, præproperum hinc abitum Lauretum versus molientes. Puer quoque meus colligere sarcinulas habet, mulionibus tradendas. Vale mi Laurenti, cui multũ gratulor amplissimi Principis, Alex. Cardinalis à Monte-alto, effusissimam liberalitatem. Cælites benè faxint vnico huius æui Mœcenati, qui tam munificè fortunis tuis, tuorumque, prospiciendum putat.

Litterarum Pontificiarum, quibus Vrbis nostræ nobilitati pariter, atque vtilitati paternè consultum ijt proximè Paulus V. exemplũ Theodorus reddet. Perusiæ proponentur publicè, & tanquam inflato classico, indormientes nostrorum animos ad rem familiarem studiosius comparandam, excitabunt. Vale iterum, expeditiore nũc Via ad nos reuersurus, quàm cum olim per caussam virium à morbo recuperandarum, istuc concessisti, vsus es, & quidem curante Viro sapientissimo, Philippo Philonardo Card. Ex Vrbe Roma.

Gaspari

LXV. *Perusia.*

Gaspari Matthæio V.C. nunc vtriusque Signat. Refer. Io:Baptista Laurus S.D.

QVod inter deambulandum hodie narrare tibi institueram, & cuius gratia exemplar Inscriptionis ad fossam Bracchianam requirebam; te postridie ad Thrasymenum Lacum profecturo, vt animum à grauissimis Iurisprudentiæ, artiumque studijs parumper leues, dicam planius per Epistolam; enixè cupiens, cum illic fueris, alicui tuorum negotium des, vt describat, & ad me Romam mittat, qui talium manipulum ad V.C. Suueertium meum paro, Selectis Christiani Orbis Delicijs additurũ.

Cum Laci Thrasymeni Emissariũ, labe interna soli interclusum, prohibuisset per plures annos exitum aquis; excreuerat adeò Lacus, & super-stagnauerat, vt nõ solum vicini campi, ac vineta occuparentur, & piscatio, quæ solet esse admodum copiosa & quæstuosa, impediretur; verum etiam Oppida, quæ in Insulis Thrasymeni, & ad ripam in continenti sita sunt, inundarentur ad eam altitudinem, vt incolis, domos ingredi volentibus, non nisi per fenestras, ostij vice, pateret

teret aditus. Neque tantæ calamitati opera Cardinalium nonnullorum, qui Legationi Perusinæ præfuerant, aut aliorum à Clemente VIII. vt id curarent vnum, transmissorum, remedium vllum adhibitum fuerat. Tandem missus est ab eodem Pontifice Maphæus Barberinus, tunc Cameræ Apostolicæ Præsidens Clericus, nunc verò Cardinalis, qui anno M. DC. I I. quatuor mensium spatio, in pristinam formam Emissarium restituit, & securius aduersus imminentes terræ labes, & Chasmata, nouo addito diuerticulo, reddidit: vti ex Epigraphe conijcies, à Viro disertissimo concepta, & ipsius iussu ad Emissarij ostium in marmore incisa; in qua tamen, quæ fuit Principis modestia, nullam de se mentionem fecit. Ac ne cura exscripti Lapidis non tibi, Gaspar humanissime, fœneret, ego Principis eiusdem ROSA te donatum volo, vna cum Bonciarianis litteris, vt ad Dulcium, suauissimis. Vale iterum atque iterum, & nostræ obseruantiæ semper memineris. Cras me, Superis addiuuantibus, ad Card. Proauunculum tuum. Cui, Tuderti cum fuero, verbis quàm potero officiosissimis plurimam ex te; in Vrbe, Mario dicam Patri. Perusiæ ex Aedibus.

Ἔμφυτον ἐκπροχέον πλοῦτον καὶ ἥδυμον ὀσμὴν,
Ὄμμασι πορφυρέῳ χρώματι χάρμα φέρον,
Φαιδροσύνην πεδίου, πάντων κλέος ἔξοχον ἀνθῶν,
Ἀνθηροῦ ἔαρος κόσμον, ἔρωτε κορῶν,
Ὀξυτάτων τὸ Ῥόδον φρουρᾷ περίφραξεν ἀκανθῶν,
Φίλτατον ὡς ἔργον ζηλοτυποῦσα φύσις:
Καὶ τάχα τῷ φύλακας παρέφυσεν, θῆκε δ' ἀλουργὸν
Ἄνθεσι βουλομένη τὸν βασιλῆα λόμεν.
Ὀλβίζεις ἔπλεσι ἀρχὸν φρουρούμενον; ἀμφοῖν
ὡς Ῥόδον. ἀμφοτέρων κῦδος ἐφημέριον.

INgenitas qua pandit opes, & odore superbit,
Et splendore oculos Muricis exhilarat,
Camporum iubar eximiũ, Iuuenumq; voluptas
Insignis florum gloria, Veris honor:
Spinarum Natura Rosam munimine cinxit,
Vt rem, cuius amor sollicitum cor habet:
Forsan & hanc positis custodibus induit ostro,
Vtpote Reginam floribus esse velit.
Vt fœlix colitur septus Rex milite, floret
Ceu Rosa. vtrique rapit, qua dedit hora decus.

Bononiam.

M. Ant. Bonc. Francisco Dulcio. S.

O Verè vernum, verè roseum, imò melleum ac nectareũ Epigramma, Dulci suauissime,

quod fruendum nobis appoſuiſti, à communi Domino,græca pariter, latinaque conditura laboratum. Id verò cum alter aurium mearum Anagnoſtes,græcè pluſculum intelligens, græcè antea mihi guſtandum exhibuiſſet; in mentem venerat conari,ſi poſſem quoquo modo repræſentare Atticas illas Veneres Gratijs latinis, tum remittere ad Illuſtriſſimum Patrem, alijs indutum veſtibus infantem. Vbi verò & latinos gerentem habitus,& pari paſſu incedentem conſpexi (valeat Philoſophus) eodem temporis momento, & dolui meam vicem, ſpe fruſtratus reueſtiendi, & gauiſus ſum vicem illius,aptiore,quàm ego facere potuiſſem, veſte conſpecta. Mens rurſus inciderat euocare Muſas Etruſcas, & tertium illi habitum concinnare. Sed veritus ſum,ne aut me non agnoſcerent, diu illarum conſuetudine intermiſſa, aut ne non bonam mihi operam nauarent, poſt-habitæ latinis, Maſſinium noſtrum, cum redierit, rogare in animo habeo, ſiue ille diutius cunctabitur, Narduccium, aut Chryſaldum. Apagè qui dicunt, ex Principum Aulis exulare Muſas. exulant vnde non aluntur, ſiue vbi cuiuſpiam ipſæ altrices non fuere. Ingenuos, magnanimos alumnos ſuos nunquam deſerunt, ſed his ſemper adſiſtunt,obſequio paratæ. Raros, in-
quies

quies, huiusmodi sit inuenire Principes doctos, liberales, elegantes. Non est dubium, raros. nempe quia raros Calliopa & Minerua aluit. Propè libet hoc loco instituere querimoniam aduersus Principes Age Dulci, diuina, aduersus quos? Nempe inquis, aduersus hostes Musarum; Imò, inquam, aduersus earumdem cultores, atque amicos. Nam si cum opibus, dignitate, potentia bonas quoque Artes sibi vindicant; quid obsecro priuatis nobis relinquunt, in quo eminere, gloriari, saltem acquiescere possimus? Id verò si Principes efficere pergant, & Cardinalis Barberini exemplum sequantur; quis non censeat fore actũ de priuatis eisdẽ ingenijs, eisdẽ famelicis litteratis? Nã si Epistolã scribere, si dictare Orationem, si pangere Carmen, si quiduis mittere in litteras græcè pariter, ac latinè tam poterit (exempli gratia) meus Antistes, quàm ego facere soleam; quis non intelligit facile fore, vt nos frigeamus, & minore apud Principem in honore, ac pretio simus? Hæc, inquam, se se obtulerat calenti calamo querimonia, quam post paullum refrigerata mens, non admisit, experientia reclamante. Itaque desino, votum reponens pro querela. Dominis meis Illustrissimis Legato, & Prolegato fœlicem, ac prosperum precor Sacrosanctum Redem-

M 2 ptoris

ptoris nouum Natalem. Tu etiam atque etiam vale, Dulci dulcissime. Te Laurus & Saluucius saluere iubent. Ego Bertolanum & alios Lucenses. Perusiæ postridie Non. Ianuarij M. DC. XIII.

LXVI. *In Vaticanum.*

Constantino Caietano Abbati,

Pauli V. à sacris litterarum monimentis,

Io:Baptista Laurus S.D.

QVàm multa præter opinionem, adeò & contra votum accidunt! Abbas reuerendissime. heri vesperi cum me domum recepissem, nihil habui potius, quàm vt tibi Dionem conquirerem, quo Clariss. Comes ab Arcu in dies aliquot vti cupiebat. Quid verò censes? Bibliothecam diligenter excussi, omnia scrinia, omnes arculas subuerti: nusquam tamen Nicæus, aut Xiphilinus saltem inueniri potuit. At at recordatus sum, Volumen vtrumque abstulisse secum Tybur Tiberium Fontium meum, Cardinalis Priuli Iathrum, qui eò hoc æstatis commigrauit, & vt Romanæ Historiæ continuata post Galenos suos lectione, tempus falleret, indè nos fefellit, ipe nunc reperiendi destitutos: quique cõmoditati Libri oblitus eram, eius fortasse

tasse in discrimen fides apud te adducitur, cui, de me iampridem optimè merito, in re longè maioris ponderis semper gratificari cupiam. Igitur dabis veniam culpam ingenuè fatenti; quam redimere precibus non par fuerat, nisi fuissem temerè pollicitus. Repræsentare equidem tunc potero, cum non erit vsus, & veluti æs alienum dissoluere, cum non reposcetur. Sed quo tibi arctiùs deuinciar, nomenque haud facilè expungendum tuis rationibus accedat; Rosvveydum in triduum à te expecto, vt post doctissimam velitationem tuam recognoscam. Amo te de Monasteriologia, à V C. Carolo Stengelio tuo nomini dicata. Miræi Benedictinis Originibus adiunxi, vt muneribus carissimorum capitum me identidem oblectem. Vale Vir acutissime, & eruditionis tuæ face Antiquitatem perge illustrare, cui nostro æuo propitius Castor affulsisti. Ex Aedib. in Vrbe.

LXVII. *Romæ.*

Aloysio Capponio Cardinali, nunc Archiepisc. Rauennati, Io: Baptista Laurus S. D.

NIhil non debeo Horatio Mancino Abbati, qui in me amando, tuendo, de me-

rendo, nullum seruat modum. Mitto dicere, quàm dulci me officiorum sarcina apud Principes Lenium & Lantem non semel onerauerit: voluit id etiam nuper apud Te Cardinalis amplissime, cuius patrocinium, ac beneuolentiam sperare quidem propter ingenitam tibi humanitatem, potui, præstare aliquid, quo ea haud planè indignus viderer, non potui. Nam pro oblato illo ingenioli nostri fœtu adeò habere gratiam nullam debuisti; vt magnæ mercedis loco fuerit, quod Vir grauissimus nugacem, & linguacem non reieceris. Quid autem iucundissimus Senex de me tibi insusurrauit, nescio, an facile credideris, quod dicturus sum: cùm magnum pudorem incussit, vbi renarrauit, tum excidit iam illud mihi, qui referri in felicius rationarium, ex quo in hanc militiam me volens mancipaui, vix somniare sum ausus. Honorificè nimis quidam de me & sentiunt, & loquuntur; sed quibus perbellè imponat Amor, & quorum errore si tantisper delector, paullò tamen post hinc me grauiter obiurgo ipsum, qui gregalis in litteris notæ, virtutis dumtaxat cutem, nunquam intima viscera scrutatus sim. Ne verò Cardinalis humanissime, commendatione adductus Horatiana eò prolabaris, quo & tua te benignitas vltrò impellat; egoque interim sustinendo oneri im-

impar,cogam dependere de suo, quicumque de tenuitate nostra alijs plusculũ polliceantur: sponte hac te Epistola præmonitum volo,tuum vt potius mihi amorem serues, quã alienam gratiam eblandiaris. Hanc non exambiam propter humilitatem, quæ & in immerentem non proficiscatur; illum tua deferat humanitas, cuius amabiles nexus nostra ferre imbecillitas non recuset. Vale in Vrbe.

LXVIII. *Louanium.*

Erycio Puteano V.C. Io:Baptista Laurus S.D.

NEc cumulatiorem pietatem erga Bonciarium,popularem meum,tui olim peramantem,præstare queas,Clarissime Puteane:nec ego plus officiorum à quoquam efflagitare; quàm vt litterarium xeniolum, quod humanitati tuæ defero, non repudies. Iam tu decennio ante ex Italia nostra,quàm M.Antonius è viuis. Vigetnè verò tuus etiãnum erga hunc,atque illam Amor? En hunc & Hymenæus noster adit,qui nuper Burghesiorum & Vrsinorum Nuptijs castissimè præ lusit.In earumdem scriptiunculam mitto,studij aduersum te singularis, ac veteris obseruan-

nantiæ indicium meæ. Humanitatem & candorem tuum edita iampridem abs te scripta declararunt,& illustres Viri, è familia Archipræsulis Hydruntini, qui è Belgio nuper ad Vrbem rediji Exlegatus, coram testati sunt. Igitur oblatum tibi olim nomen, & recenti professione certius oppigneratum, seu mauis Bonciariani affectus heredem (nam euocare in hoc amicos Manes non dubitem)in tuis accenseas velim. porrò vtrinque vberem beneuolentis animi significationem debes; quam non tam constantiæ suadeat laus,quàm iubeat fides. Vale,Romæ.Prid.S.Lucæ.MDCXIX.

Romam.

Io:Baptistæ Lauro V.C. Erycius Puteanus S.D.

BOnciarium in te iampridem amo, mi Laure, qui tanti ingenium Viri nobis repræsentas; ingenium, verè dicam, Musarum. Sed illæ,tanquam nomine tuo captæ, propitium tibi Apollinem reddunt; imò aliquid iam Apollinis in pulcherrima Silua tua agnoscunt.Sanè generosus hic impetus est, nec argumento furor cedit. Quàm plerique hodie,qui carmen tentant,frigidi sunt?quàm

lan-

languidi in his sacris? Tu ignem præfers; vt si velis, ne obscurus quidem esse possis. Verè ignem: nam incalui. Hoc igitur tam bono affectu stimulatus scribo, & me tuum esse profiteor, quemadmodum Bonciarij fui; facturus vsque, vel quidquid constantiæ suadebit laus, vel fides iubebit. Vale Louanij. Postrid. Eid. Febr. M DC. XX.

Si Siluæ loco Epigramma admittis, hoc istud, Ethicum magis, quàm Poeticum, in ἀντιδῶρον accipies. Si pateris, per te ausim Clarissimos V V. Bonifacium Vãnozzium, & Bernardum Gulielmum salutare.

Est iam Romæ amicus quidam meus, & contubernalis nuper, Henricus Bonerus; huic vt faueas, rogo, imò hunc vt noscas, rogo. Est in Collegio Germanico nostræ gentis Iuuenis nomine Van Heisteren, is indicium faciet.

Vita Hominis Via.

Vt via, sic vita est, spinoso plena labore:
Dulcia sunt acidis, sunt bona mixta malis.
Ferre referre gradum, stare & labi, esse nec esse,
Hæ sunt humanæ sortis in Orbe vices.
Inconstans animus, fallax fortuna, caducum
Naturæ robur: quod sine labe decus?
Diuitias curæ comitantur, liuor honorem,
Pœna voluptatem, fit Libitina Venus.

His tamen abripimur votis, trahit error euntes,
Blanda per ambages semita cuique placet.
Dum fugis, inuenies obliquo calle laborem:
Aut dolor, aut dolus est: viuere, nulla quies.

Seculi Auaritia.

In nummis hominum pietas, & numen in auro;
Nil opus est ara; possidet arca Deum.

Σπουδαῖος ἐστιν ἄριστος.

LXIX. *Louanium.*

Erycio Puteano V. C. Io: Baptista Laurus S. D.

ACcepi litteras, & adiunctum Carmen, tanto vtrumque gratius, quanto illæ boni audaciam meam consuluisse visæ sunt, & hoc docebat breuiter, quod veterum elaborata Poëmata, perspicacibus ingenijs vix longo ambitu adumbrarunt. Sic mihi ex vero iudicanti, grauissimum accessit Maphæi Barberini Cardinalis, Viri cùm omni disciplinarum genere, tum poëtica vtriusque linguæ peritia excellentis, testimonium, qui famæ ac nominis tui studiosissimus est, nec secius Musarum nostrarum, ex quo à te non fuerunt improbatæ. Huius Odem aliquam transmisissem, nisi nonnullas Parisijs exscri-

ptas, vbi legatum Pontificium apud Henricum IV. Regem diutissimè egit, te iam vidisse existimarem. Henricum Bonerum tuum, cum se commodum Verona ad Vrbem contulisset, agnoram, oblatum à vetere Amico in Aula Quirinali; cui à perlectis tuis, me, meaque, nec quo solent Aulici more, largissimè detuli. Ex eo Vir humanissime, vbi ad vos redierit, de meo in te affectu ac fide, non herclè melius, quàm si adesses ipse, cognoscere licebit. Totum enim me candidissimo Boneri ingenio aperui, & veram mentis huius, in tui amorem exardescentis, imaginem expressi. Addet, quàm multa in studijs velim, quæ tu præstas: quantum eadem apud me gelascant, dum ciuilitates feruent, quibus tu comites adiungis Musas, nouos quotidie Orbi fœtus progignentes. De ijs sermo hic mihi frequens cum Viris doctissimis, Petro Denores, Gulielmo, Vannozzio, Chifellio, Bartholino, alijs, apud quos gratiam in dies maiorem colligam; quo Amicitiæ nostræ Genius, à te, veri candoris Mysta, effusius ac religiosius coletur, Vale V.C. Romæ.

Io:

LXX. *Romæ.*

Io: Baptista Laurus S.D. V.C. Henrico Bonero Ruræmondano.

TE profectò, Volumen iterum euolui, ac diligenter excussi, sicubi Imago Bonciariana delitesceret, quæ per compactoris incuriam, quippè nullo numerorum indiculo præsignata, turbatis folijs sese adglutinasset, & properantium oculos effugisset. frustra. Itaque suspicatus sum, loco motam, atque subductam; cum permultis librum commodauerim, quorum aliquis minus bona reddidit fide. Vide autem, quantæ mihi curæ fuerit votum tuum. sciebam in meis schedijs Epistolæ exemplum reperiri, quam Bonciarius olim ipse ad Perottum dederat de sui ipsius Imagine à Pictore expressa, à seque descripta. Ea continuò ad manum, quæ quia perlepida, & elegans visa est, afferri eam ad te iussi, vt hominis simulacrum animo saltem comprehenderes, cuius spectandi desiderium iniecerat habita à Puteano in meis litteris commemoratio. Elegiam cupio meo tradas Puero, quam dixeras te ad Barberi-

num

num concepiſſe: porrò gratiam humaniſſimi Principis,& Muſarum maximi cultoris, meliore ratione non poteras aucupari, quàm per Muſas. Vale, E Muſæolo, appetẽte nocte.

Cum ſuaderem hodie, vt ad geminum probitatis ac ſapientiæ exemplar, Galeatium Sanuitalem Archiepiſcopum & Ioannem Baptiſtam Agucchium te conferres, excidit mihi per quos facilis poſſet ad horum notitiam tibi aditus patere. Nominaui tres, quatuor, in his Ioannem Ciampolum & Camillum Venantium, homini, qui has tibi reddidit. Huic ſi indicaueris diei tempus, quod commodum fore dixeris ad exeundum, ex condicto aderit, & fidelem operam hoſpiti amabiliſſimo præſtabit. Vale iterum.

Sentinum.

M. Antonius Bonciarius Torquato Perotto S.

DVbito quantum debeam tibi, vel potius debeam necne, Torquate humaniſſime, quod effigiem mei pingendam, & palam domi habendam tibi putaueris. Nam ex altera parte dubium eſſe non poteſt, quin hoc ſingularis beneuolentiæ argumentum ſit,

sit, velle ob oculos in conspectu habere imaginem amici, & cum eodem absente, tanquam cum præsente quodammodo versari. Habet enim frequens ille occursus, & amabilis ille coniectus oculorum non inanem speciem, domesticæ cuiusdam consuetudinis, congressusque familiaris. præsertim si quod quandoque opusculum hominis fuerit ad manum (esse autem frequenter tibi audio Perotte) ac loqui, iocari, ludere iubeatur, tanquam filius ante parentem. Ex altera parte quot incommoda ea res mihi pepererit, atque in dies pariat, breuiter ausculta. Primũ Frater Angelus tuus, & Pater Innocentius meus dies ipsos quindecim iteratis precibus me fatigarunt per se ipsos, per amicos, per cognatos, per dominos etiam meos, vt me paterer in tabula dipingi, quod ego aliquot ante annos multis flagitantibus obstinatè negaueram, nec isti vnquam à me impetrarunt, sed callido commento sic extorserunt. Laurus mihi amicissimus, ab eisdem (sicut postea comperi) sollicitatus, & subornatus, scio, inquit, M. Antoni, datum esse pictori negotium effingendi os tuum, quoquomodo liceat, vel orantis in Tẽplo, vel sedentis in Academia, in concione, in congressu, vel denique in lectulo decumbentis, & dormientis: differre rem (at non diu tamen) diligentia

gentia, ſagacitate, ſolertia tua potes; vitare autem, & effugere prorſus non potes. Quin ego video, inquit, periculum imminere, ſi pergas ipſe abnuere pertinaciter, ne ſimulacrum tui diſtortius, & fœdiùs effingant, quã fortuna deformauit. Ad hæc tales inſuper adiecit precum machinas, & pondera rationum, quibus tandem expugnatus eſt pudor meus: nihil Hercules dicam dolo Torquate. Cum Pictor ad condictam horam præſtò fuiſſet, atque aduerſum me conſediſſet conſidentem, vix prima oris lineamenta deſignauerat, cum mihi primum ex totis artubus ſudor frigidus manare cœpit, deinde tam vehementer, & tam ſubitò cohorrui, vt me ſtatim lectulo credere opus fuerit, & pictorem dimittere, tantum opere inchoato. Cauſſam ſubiti horroris Medico indaganti, & ex me requirenti, nihil habui aliud, quod reſponderem, quàm quod etiam in præſens memini tunc mihi accidiſſe. Cum ſenſi artificem expedire arma, & conari quodammodo abducere formam meam, viſus ſum adimi egomet mihi, & paullatim deficiens, alio quopiam transferri: quantum tabulæ color dabat, tantum mihi & coloris, & corporis perire videbatur, ita ſcilicet exieram, & eram extra me magnam partem; cum me animus etiam, & memoria deſeruit. Oblangui ego

pro-

propter eam caussam dies aliquot continenter,&,ne me fabulam narrare tibi putes, ad testimonia meorum pictoris ipsius fides accedit;qui me quartodecimo tandem post die validum factum,rursus inuasit, & redditum mihi pristinum vigorem felicius rapuit, nihil amittenti. Quàm me autem scienter, & proxime ad naturam effigiauerit;iudex iudicauit pariter sciens, & incorruptus, infans triennis Nepotulus meus, qui ad tabulam forte conspectam subitò cucurrit, & patruũ blandiens compellabat. Audisti primum incommodum, quod tua mihi sedulitas creauit,& id multiplex, longum, molestum circa renascentem.cognosce nunc quid obuenerit, & identidem obueniat adulto. Nosti Torquate,pulchritudinem meam; ista tibi effigies ad viuum repræsentat; mihi nec tabulæ vllæ,nec specula indicare potuerunt.Sed habeo tamen formæ admodum honestæ certissimum testimonium. Me,quacumque incedam,& vbicumque compaream, matronæ, puellæ,virgunculæ,ac fœminæ planè omnes præsertim iuniores, præsertim pulchriores, tam curiosè,intentèque spectant, respectãt, contemplantur, quasi nihil vnquam adspexerint magis mirandum.Ex eo factum est, vt pleræque imaginem mei ad istud exemplũ, quod tu primus efformandum curasti, par-

tim

tim tela repictam, partim cera expressam, habere secum voluerint, aliæ in aperto, atque propatulo, si aut viduæ sunt, aut natu grandiores; aliæ occultius, atque latentius, si viros habent, eosque Zelotypos, aut nimis suspicaces. Intelligis ex hoc quantum mihi, & quantum illis impendeat periculorum; qua quidem formidine, & cura caruissemus, tu si quiesses Perotte, neque nos tam indulgenter, atque adeò tam flagranter amares, vt ista etiam effigie indigeres in ardoris alimen um. Denique facis in eo etiam mihi ali quam iniuriam, quod pluris penniculum alienum, quàm pennam meam æstimare videris: non contentus videlicet alterutro Iconum, quem aut ego scripseram ad Scottum, aut Musa cantauit in Bello Litteratorum, ex quibus alterum ipse tuis vidisti oculis, alterum (sic mihi persuadeo) Petrolinus ab se visum ore facundo, ac lepido tibi repinxit. Versus vereor vt meminerim: experiri certum est, vt garrula epistola minus molestè in cantu desinat, quæ à querela sumpsit initium, sic igitur in Quinto.

------- ex adytis erumpit homuncio quale
Credo equidem non ipsa suum Natura fatetur
Esse opus, ingeniti vestigia nulla decoris
Agnoscens ipsi non agnoscenda parenti
Effigies adeò primæ sub flore Iuuentæ
Mulctauit fortuna virum. Lacero ore cruentos,

N In-

Infossosque oculos (quamquam Vulcanus in illis
Ardeat) obscura damnarunt nubila nocte.
Torua riget, tumidas si quandò exsurgit in iras,
Occursu factura fugas, frons. cetera lenis
Grata renidenti spondet solatia vultu.
Exossata manus, digitoque informis adunco,
Vt retinere tenax, ita prendere tarda. nec agri
Sustentare pedes, vel humo se attollere possunt,
Quamuis exiguo libratam pondere molem.

Breui huncetiam nugacem filium à me habebitis, si Calliopæ parturienti bona Iuno præstò fuerit. Angelellum meum volo coram à vobis, & Mercatum nostrum per litteras meo nomine salutari. Fabrino pariter vbi, vbi est, vel dicite, vel mittite salutem; omnes in Domino valete. Perusiæ iij. idus Septembris M. DC. X.

Romam.

Io: Baptistæ Lauro suo V. C. Erycius Puteanus. S.D.

Plurimum te amo, mi Laure, qui & mea caussa meos complecteris. iam debet humanitati tuæ Bonerus, nec minus ego obstrictus sum: debet tam magnis Viris, quibus obstringi, magnum ego honorem puto. O ingens vero nomen Illustrissimi & Reuerendissimi Cardinalis Barberini! hic ille

ille Vir est, qui illustrare seculum suum potuit, clarior nescio, diuiniorque dignitate, an doctrina; virtute, an humanitate. Ergò & calamo offerre animum meum audebo. fiet, mi Laure, ac tua vtar manu, vt in manus eius litteræ meæ veniant. Sed munusculum aliquod simul mittere cupio, nec inanes venient. mittere quoque ad te Syntagmation meum de Stipendio Militiæ Romanæ. Hoc expecta, me amantem ama, & caussa mea complecti Bonerum perge. Et Vannozzium & Gulielmum, Viros optimos, clarissimosque saluere iubeo. Vale Louanij in Arce.

LXX. *Romæ.*

V. C. Angelo Gryllo Abbati Io: Baptista Laurus S. D.

A Quo die de Casinatis Montis augustissimo secessu sermo inter nos est habitus; non facilè crederes, Pater Reuerendissime, quanta animo meo iniecta cupiditas fuerit, antiquissimum Patris vestri Cœnobium perlustrandi, quæque illic spiritus saginandi pabula à vestris veræ Sapientiæ alumnis præbeantur, degustandi. Quoties enim hic ambitiosorum atque inuidentium

nonnullorum ingenia contemplor,qui illud vnum spectant, vt sese, aliosque intestino dissidio continenter lacerent; & vbi satis ad insectationem, & derisum Virtutis excubarunt, malarum Artium venena diffundant, quæ incorruptis antea moribus morbum inhalent suum: venit illicò in mentem Mercurij, aut Persei alarum, quibus in sublime elatus, auferã me ab his Gorgonibus,& aliquò deuolem, vbi aulicæ huius graueolentiæ nihil suboleat. Quandò igitur Casinatem commorationem mirificè laudasti, expedi nobis,quæso Pater,pennas ad hoc fastigium.Ei de meliore nota nos commenda, qui illic Antistes imperat, vt paucorum dierum hospiti Bibliothecam, & arcana quæque inspicere,ac scrutari liceat.Nec gratuitam fore humanitatem ipsius aut tuam, audeo polliceri; quæ æterna gratiarum actione,à nobis postmodo litteris tradenda,pensabitur.Vale.

LXXII. *Montem Casinatem.*

Roberto Vbaldino Cardinali, Episcopo Politiano, Io:Baptista Laurus S.D.

EXcusarem pluribus hanc vel fiduciam vel audaciã, Vbaldine Cardinalis Illu-

strif-

ftrissime;nisi is, à quo hæ litteræ tibi fuerunt redditæ, nostri memoriam, quæ apud te fortassis exoleuerat, renouasset. Vndeuiginti sunt anni, ex quo te Perusiæ studiorum gratia diuersantem ego, atque Honorius, cum ille nondum à seculi stipendijs ad Benedictinos defecisset, fide, studio atque obseruantia singulari colebamus. Vtinam viuerent, quos ego testes locupletissimos haberem, tibi deditissimi, Palettarius, Maffius, Anfidæus: sed quibus adeò non indiget generosus iste animus; vt neminē litterariæ cuiusuis notæ à se reijciat: olim autē vtcūque cognitos vltrò admittat, & perhumaniter complectatur. Itaque neque diuturna tua apud Galliarum Regem pro Pontifice commoratio, neque beatæ purpuræ collatus fulgor mores suauissimos immutarunt; quin comitate, facundia, ac sanctissimo virtutum lenocinio omnes ad te allicis, &, sublato quasi beneficentiæ vexillo, palam vniuersos inuitas. Mihi verò quamquam ijdem tuæ benignitatis paterent fontes, idemque Honorius sæpius ad te auctor adeundi fuerit; semper tamen siue metus quidam intempestiuus, siue pudor subrusticus deterruit. At nunc cognita istuc migratione vestra, quò & meus iampridem anhelat animus, vbi & adolescentiæ vestræ dulcis recordatio feriatos à negotijs animos

iucundissimè excipiet: non putaui prætermittendam occasionem verecundiæ abijciendæ, meique prodendi tibi, Patrone antiquissime: sequestro præsertim capite amicissimo, coram quo de huius cordis specu tantum erga claritudinem tuam obsequij antehac eduxi; quantum in posterum neque tu facilè mente concipere, neque ego scriptis vllis meis, aut Musis demum tuis, quibus Iunior vsque adeò fauentibus es vsus, explicare possim. Vale ex Vrbe.

LXXIII. *Genuam*.

Stephano Saulio Vtr. Signat. Referend. Io: Baptista Laurus S.D.

EX quo Roma discessisti, Sauli humanissime, semel à te accepi litteras; cum ego iterum ac tertiò scripserim, sollicitus valdè de tua valetudine, de qua hinc non belli rumores ferebantur. Quarè nunc summoperè gaudeo, certior factus cùm de incolumitate, tum de redeundi consilio sub exitum Mensis huius ad nos: teque ante ad Lauretanam Aedem profecturum, vbi tantisper decreueris intersistere, dum Cardinalis Iustinianus eo perueniat, quo, biennio quoque

exacto,

exacto, in tota vita Princeps religiosissimus condixit sibi. Vide autem, ecqua in re aduentu illuc tuo abuti velim. Epistolam ad eumdem inuolui tibi, quam statim à cōgressu offeres: cumque in ea sit de quadam officij purgatiuncula: cupio de studio, obseruantiaque mea non minora prædices, quàm de tua, nec enim audaculus dici verear, qui in hoc paria tecum facere contendam. Cedam quidem libens tibi fortuna, maiorum promeritis, nobilitate, & præclaris animi dotibus; cui tu verò, fide, atque obsequio aduersus hunc Principem nunquam cedam. Bene vale. Romæ.

LXXIV. *Lauretum*

Benedicto Iustiniano Cardinali, Episcopo Portuensi, Io: Baptista Laurus S. D.

ROmanas litteras, priùs Genuam profectas, habes Laureti à Genuense, Cardinalis amplissime, easque faustam, ac felicem tibi istuc euenisse peregrinationem gratulantes. Miraberis, opinor, primùm, me tantū itineris voluisse Epistolam conficere; deinde id officij tecum iussisse obire, quod aut hic antè migrationem debebatur; aut ne debe-

batur quidem, præsertim ab homine, tibi maximis nominibus obstricto, quem probè nosses, quotidie vota pro tua incolumitate facturum; ac nunc de absente multo magis sollicitum, enixius Cælites, qui redeuntem sospitent, deprecaturum. Quamquam autem hoc tua mihi vltrò largiebatur humanitas: quia tamen ægrè tuleram, mihi, propter inualetudinem coram benè auspicari abitum non licuisse; quãdò de profectione Saulij isto versus factus eram certior, eo consilio, vt se tibi, Patrono optimo, ad Vrbem redeunti, adiungeret; vna opera ad ipsum, Genua abiturientem, dedi litteras, & ad te: quæ clientuli memoriam eodem articulo non ingratè renouarent, cum Saulius tui obseruentissimus obijceretur. Nec enim verendũ erat, ne nõ meæ paullò acceptiores redderẽtur litteræ, quas tantus Præsul, nostri magnoperè studiosus, exhibuisset; qui & austeritatem sermonis mei omnem sua lenitate mitigasset, atque importuni officij reas omninò amabiles effecisset. Ne igitur per bonam occasionem salutandi tui, putes mihi frustra oblatam. Quod si dicas, Genua vsque à nobis fuisse accersitam; dicas, vt voles cumque, ab extremis hominum Morinis. Profectò è longinquitate tanta incredibilem amorem, atque obseruantiam nostram erga tuam claritudi-

tudinem metiare necesse est; qua til perpetuò adesse cupimus, coram augustm vultum venerari, complecti manus, purpuram exosculari. Vale Romæ.

Rotam.

Io: Baptistæ Lauro V. C. M. Antonius Rota S. L.

EN tibi à Rota litteræ pro mor temporum, pro meo debito salutis nnciæ, Noui Anni auspices. Præsens auebam vtrũque, & re vera sperabam. Sed votum'ç spes dumtaxat fuit; non vna interueniente occupatione, quæ ire prohibuit. Quamobrem Laure humanissime, excusa, ac duplicis officj vicariam Epistolam, vel in magna turba salutantium, adeuntem excipe humaniter, & audi. Breuiloquentem esse, ac vbi affectus nostri memoriam renouarit, obsequium detulerit; nihil mutire præterea, retrò statin cedere iussimus. Ea nunc scriptionis causa, Vir Clarissime. Vale, ac Morãzani, Viri serió co lendi, beneuolentiam mihi conserua. Viterbij xxiiij. Decemb. M. DC. XIX.

Habes & hic N N. Hymenæum, cuius ille impressioni me præesse voluit. Non noui hominem; per te mihi notum cupio, vt scribere gratias possim. Vale iterum.

LXXV. *Viterbium.*

Io Baptista Laurus S. D. N. Antonio Rotæ V.C.

FVit mihi maiorem in modum gratum, quòd me Anni iam aduentantis, atque ineuntis prænuncia Epistola appellandum putaueris. Quamquam enim animum multò magis: mirum tamen quantum amo ciuilitates istas, modò latinis verbis nitidè efflorescāt. Ac suadere mihi nuper conabatur Belgarū addidissimus, amicus intimus, vt officiosarum litterarum quasi manipulum conficerem, quibus caperentur plurimum vtriusque Germaniæ populi; ad quos Aulicorum deliciæ nudum cœpissent adrepere, &, certissima spe gloriæ, posse hunc laborem sumi. Eam prouinciam, prolato tuarum exemplo, iubebo tibi Rota cultissime, deferri, quam splendidè obiturus es: mihi per occupationes non licet: habeboque nunc demum satis, si Centurionem alterum ante huius exitum hiemis extrusero. N. vix de fama noui, de cuius Epithalamio nudius quintus mecum locutus est Reuerendissimus Apostolici Palatij Magister. Ago gratias, legamque per otium, & aceruo aliorum addam. Opinor,

nor, Muſas videri propè iam effœtas, & nauſeantes; tam multis editis, ac tanto poſt interuallo. Ego primus omniũ (abſit verbo inuidia) in ſcenam produxi, & Theatrũ alijs reſeraui, mox non illibenter cedens, me, obducto velo, nequa fortè Nuptiarum cernerem cadauera, vltrò occultaui. Hæc ſtatim à tuis, vt imminentis Anni exordia, lætitijs omnibus cumulatiſſima, meis inaugurantibus litteris, vnà cum rotundiſſima, oblata nobis Poëſi, ingredereris. Vale, Romæ xxv. Decembris M.DC.XIX.

NIHIL

Kal. Ian.

IAnus adeſt feſtæ poſcunt ſua dona Kalendæ:
Munus abeſt, feſtis quod poſſim offerre Kalendis;
Siccine Caſtalius nobis exaruit humor?
Vſq; adeò ingenij noſtri eſt exhauſta facultas,
Immunem vt videat redeuntis Ianitor anni?
Quod nuſquam eſt potius noua per veſtigia quæram.
Ecce autem partes ſe ſe dum verſat in omnes,
Inuenit mea Muſa NIHIL: ne deſpice munus;
Nam Nihil eſt gemmis, Nihil eſt pretioſius auro.
Huc animum huc igitur vultus aduerte benignos:
Res ea nunc canitur, quæ nulli audita priorum,
Auſonij & Graij dixerunt cetera Vates.
Auſoniæ indictum Nihil eſt, Græcæq; Camenæ.
E Cælo quacunque Ceres ſua proſpicit arua,

Aut

Aut Genitor liquidis Orbem complectitur vlnis
Oceanus, Nihil interitus & originis expers:
Immortale Nihil Nihil omni ex parte beatum.
Conspectu lucis Nihil est iucundius almæ,
Vere Nihil, Nihil irriguo formosius horto,
Floridius pratis, Zephyri clementius aura.
Nobilius Nihil est magnorum sanguine Regum.
Firmius est adamante Nihil, chalybumq; metallis.
Felix cui Nihil est (fuerant hæc vota Tibullo)
Non timet insidias; fures, incendia temnit,
Sollicitas sequitur nullo sub iudice lites
Ille ipse, intrepidis qui subijcit omnia plantis,
Zenonis sapiens Nihil admiratur, & optat
Socraticique gregis fuit ista scientia quondam
Scire Nihil: studio cui nunc incumbitur vni:
Nec quidquam in ludo mauult didicisse Iuuentus;
Ad magnas quia ducit opes & culmen honorum.
Nosce Nihil, nosces, fertur quod Pythagoreæ
Grano hærere fabæ, cui vox adiuncta negantis.
Multi Mercurio freti duce, viscera terræ
Dura liquefaciunt, simul & patrimonia miscent,
Arcano instantes operi, & carbonibus atris.
Qui tandem exhausti damnis fractique labore
Inueniunt atque inuentum Nihil vsq; requirunt.
Hoc dimetiri non vlla decempeda possit,
Non numeret, Lybiæ numerum qui callet arenæ.
Vel Phœbo ignotum Nihil est: Nihil altius Astris.
Tuque, tibi licet eximium sit mentis acumen,
Omnem in naturam penetrans, & in abdita rerum,
Pace tua Memmi, Nihil ignorare videris:
Sole tamen Nihil est, & puro clarius igni,
Tange Nihil, dicesque Nihil sine corpore tangi.
Cerne Nihil, cerni dices Nihil absque colore.
Surdum audit, loquiturque Nihil sine voce, volatque
Absque ope pennarum, & graditur sine cruribus vllis.
Absque loco, motuque Nihil per inane vagatur,

Hu-

Humano generi vtilius Nihil arte medendi.
Ne rombos igitur, neu thessala murmura tentet,
Idalia vacuum traiectus arundine pectus;
Neu legat Idæo Dictæum in vertice gramen:
Vulneribus sæui Nihil auxiliatur Amoris.
Vexerit & quamuis trans mæstas portitor vndas,
Ad Superos imo Nihil hunc reuocabit ab Orco.
Inferni Nihil inflectit præcordia Regis,
Parcarumq; colos & inexorabile pensum.
Obruta Phlegræis campis Titania pubes
Fulmineo sensit Nihil esse potentius ictu.
Porrigitur magni Nihil extra mœnia mundi,
Dijque Nihil metuunt. Quid longo carmine plura
Commemorem? Virtute Nihil præstantius ipsa,
Splendidiusque Nihil: Nihil est Ioue deniq; maius.
Sed tempus finem argutis imponere nugis;
Ne tibi, si multa laudem mea munera charta,
De Nihilo Nihili pariant fastidia versus.

LXXVI. *In Vaticanum.*

Io: Baptista Laurus S. D. Gregorio Donato Sacri Palatij Apostolici Promagistro.

FVit longè auspicatissimus hesternus dies, in quo per otium congredi inter nos licuit. Placuit iudicij tui candor, nostri æui scriptoribus personam detrahens, & laudes cuique citra fucum attribuens; nihilque prorsus erat, in quo à te dissiderem; nisi quod tuarum litterarum eruditam facilitatem, & feli-

felicissimum Tullianæ dictionis fluxum, ne attingebas quidem. Cum ego contra, vel vnā D. Thomæ scriptis, quæ vos nuper formis æneis ad speciem elegantibus, ad vsum fidelissimis, excudistis, præfixam epistolam lucubrationibus multorum anteferrem. Ecquid enim potest ea fieri limatius, pressius, argutius? ac nos alias te insignem Theologum, nunc facūdum Oratorem prædicamus. Propterea mirari non debes, si vigilias nostras paullò timidius tibi, singularis iudicij viro, excutiendas damus. Igitur Epistolarum nostrarum Volumen alterum, cognosce, cense, subscribe. Romanos typos Transrhenanis vltrò prætulimus, quod hic malimus Aiaces nostros in spongiam incumbere; quàm alibi per insaniam gloriari. Nec verò vt quàm primum legas, vrgebo; cum tua fœnerare nobis queat comperendinatio. Rogabo potius, veniam vt des, qui tibi molestiam tantā in rebus maioris ponderis occupatissimo, exhibemus. Sed non committam, vt in vestibulo me adeò verbositatis damnes, cuius verba in toto opere sine penu, & pecunia, quod prouerbio fertur, agniturus sis. Vale in Vrbe.

Ale-

LXXVII. *Romæ.*

Alexandro Buccabelæ Doct. Theol. Io: Baptista Laurus S. D.

EN tibi Viri acutissimi Libra Astronomica, mi Alexander, cuius nun quidem alterum & alterum examen, qud in rem meam facere est visum, inspexi. E Reuerendissimus Gaspar Pallonius per me fruatur, licet, cui te illam debere indicasti, ego disputationi vniuersæ otium paulò vberius reseruaui, tuo iterum vsurus libro, nisi interim mihi aliunde compararo. Didissem etiam pluſculum suauissimæ lectioni, sed noctem propemodum totam Nicolai Trigautij Belgæ litteris impendimus, quas anno superiore Goa ad nos misit, iisdem responsum meditantes, & quæpiam in mundiore charta describentes, quæ ille contracto admodum & perturbato charactere exarauit, de Nouatis apud Sinas atque Iaponios suos rebus. Non es oblitus, opinor, hominis quadriennio ante Romam ex India profecti, qui & hic edidit de Christiana expeditione apud Sinas suscepta à PP. Soc. Iesu Libros quinque, ex Matthæi Ricij Maceratensis commentarijs depromptos,

prompto,quos Princeps meus, cui ille dono dederat,tibi in aliquot dies vtendos tradidit.Is vt institutæ ad v.Id.April.1618.nauigationis ordinem ex Olissipone ad Aequatorem renarrauit,tum incommoda, difficultatesque in Christiana re promouenda, & pleraque de Iaponicæ Ecclesiæ statu persecutus est, verbum subdit de obseruatis sub finem eiusdem anni Cometis duobus: quos,ait,visos eodem propè tempore, præcessitque alter alterum diebus fermè xiv.vterque è Scorpij domicilio egressus, prior ad meridem,ad Aquilonem posterior deflexit,qui & adhuc apparebat,dum scriberet 20. Decembris; sed prior subobscurior emergere cœperat xj Nouemb.Quibus perlectis litteris,venit in mentem subuereri, an illi ipsi Cometæ forent, qui hic à nobis per idem tempus conspecti sunt. Et quamquam in hanc magis propendeo partem,eosdem videlicet fuisse; quia tamen in præsens minus vacat rem istam acutius indagare; pergratū feceris, si PP. Horatij Grassij aut Christophori Granbergerij sententiam exquisieris. Hæc,relictis studiis, ante foculum lacernatus,dictaui Puero cum Epistola,cuius hic inserui exemplum,N.nomine ad eumdem Belgam, sodali cuidam reddendam, qui Goam mittat.Ex Aedibus xxj.Ian. M. DC. XX.

Ni-

Goam.

Nicolao Trigautio Belgæ.

QVas litteras xxvij.Deceb. MDCXIIX. ad me dedisti,eas x. Ianuarij ineuntis huius MDCXX. accepi, quæ haud quidem tui oblitum,quod suspicabaris, me valdè delectarunt. Nulla enim negotiorum moles interuenire queat tanta,quæ Virorũ, pro Christiana Republica laborantium,memoriam à nobis vnquam eripiat. Est cur potius te amemus plurimum, quòd maximo locorum interuallo à nobis disiunctus, inter tot nauigationis incommoda, ægritudines, & apud Sinas atque Iaponios tuos exhausta pericula, nostri memineris; qui tamen studium istuc tuum flagrantissimum in Domini Verbo disseminando & hic coram multis laudauimus, & absentes absenti multò felicius euenire in dies precati sumus. Gratissima etiam fuit breuis & succincta narratio vberioris Commentarij, quem de rerum vestrarum statu propediem te in lucem emissurum,significasti. Deus Optimus te istic incolumẽ seruet & iucunda relatu vtiliter scribentem,& perpessu aspera fortiter sustinen-

tem, quem ego vero affectu in eodem diligo, cuique, si quid tua, tuorumque Sodalium caussa possim, ex animo defero. Dat. Romæ XXI. Ian. M D C X X.

LXXVIII. *Perusiam.*

Neapolioni Comitolo Episcopo Perusino Io: Baptista Laurus S. D.

PEssimi ominis instar habueram, Præsulum nostri æui decus, quod vixdum sublato nostri litterarij exercitus vexillo, te iubente, receptui canere, & in castra tantisper retrudere necesse fuit. Adeòne, aiebam, imperitè concinnaui, tam malè rei militaris peritus, vt probro esse debeat Centurionis nomen? en æquissimis studijs reclamabunt ordines, detractoque cingulo, ac paludamento, merito iure exauthorabunt. Verum planè contra quàm suspicabar euenit. quia nempè quartus Decuriæ quartæ miles, haud ita graphicè in conferta acie incedere posse videbatur, fuit in tempore reuocandus: proindè vestra maturiore disciplina instructus, decentius ambulat, tantaque cum securitate, vt, si quæ hostiles obsistant turmæ, certæ spem victoriæ sibi pollicens, discrimen quod

vis

vis alacriter aditurus sit. Ergò mirandum in modum amo te de tam effusa beneficentia, Pater; cui haud, opinor, excidit eius temporis recordatio, cum copiolas nostras in hoc exerceres, in hoc educeres, vt in acie Statarij aliquandò militis decora consequeremur. Per te nunc illud est: sub te quæ meruimus stipendia, Thrasonicis velitationibus, submotis verè prædicamus; dumtaxat fatentes, siquid profecimus, per quem profecimus, & in quem Epinicia, & pœanes nostri verè refundi habeant. Deus Opt. Max. viridem istam senectutem, Antistes integerrime, atque doctissime, Perusinæ Ecclesiæ, è cuius re plurimum est tua longæuitas, sospitet quàm diutissimè. Tuderti.

LXXIX. *Viterbium.*

Io: Baptista Laurus S. D. Fabiano Dominico.

QVo die mihi abs te litteras Theodorus noster attulit, tot me Epistolarū sepserant acerui, quibus pro Principe responderi necesse erat; vt tuas aperire non vacauerit. Quarè seposueram, vt postridie, leuatus illo onere, resumerem, & per otium rescriberem. Iusseram verò te per eumdem Theodorum saluere, cui abeunti verbum exciderat de M. Antonij Rotæ ino-

pinato interitu, idque in primis tibi ad nos scribendi ansam præbuisse, quo sanè verbo, tanquam iaculo, cum animus meus confoderetur, obiecit in tempore vtcumque clypeum, ne ictus penetraret altiùs, quæ imminebat cogitatio concipiendi ad diuersos diuersorum litteras argumentorum; ac sic tũ quidem summa cute hæsit vulnus, quod postmodum, dimisso Tabellario, recurrens grauiter mentem sauciauit. Itaque requirenti tuas, ex quibus rem propius cognoscerem, nullæ repertæ sunt, quæ hoc ipso mihi perierunt, quòd, ne in reliquas chartas abderentur, alio in pluteo composueram, & studueram anxiè, ne perirent. Ceterum quantum suspicor, vltrò se meis oculis abduxere, ne me iterum iacturæ, quam in M. Antonio mansuetiores fecerunt Musæ, admonerent; & venturas arbitror aliquandò ad manum, cum mœror resederit, & grauissimum dolorem ferre mitiùs didicero: quamquam plus satis in miseriarum ludo mihi videor edoctus. Mitto clades antiquas meorum, & non meorum, ne, quæ propè iam elanguit, acerbam calamitatum memoriam refricem. Vel nuper, cum huc ab Vrbe profectionem adornarem, inscendenti currum renunciatum est; Perusiæ Rodulphum Caiidonium meum vixisse, cuius ego ingenium, ad quod-

uis

uis disciplinarum genus factum, millies exosculatus eram, cuique parem demum videram à Gymnasiarchis nostræ Ciuitatis relatam gratiam, qui ad profitendas publicè humaniores Artes honorificè, post Quirinū Cnoglerum Austrium, sponté euocarant: quod pulcherrimum munus eo ipso die, quo aggredi statuerat, septimum & vigesimum agens annum, Musis indignantibus, è viuorum contubernio subreptus est; è suggesto propè ad pheretrum translatus. Quamobrē intra paucos dies amisi duos exquisitæ eruditionis Viros, mei peramantes, alterum altero iuniorem. Nam M. Antonium Rotam nostrum vsque adeò firmis vtentem viribus, ingenio festiuo, hilari, atque arguto præditum, ac vix quadragenario maiorem, quænam morbi vis tam properè extinxit? Quis nobis turbo, quod gelu hunc edecumatæ virtutis florem decoxit? quàm doleo vehementer, me, quod potueram, non crebrius eius per litteras expetisse sermones? Quas enim pauculas, at mirificè disertas, & veris eloquentiæ luminibus insignes, ad me dedit, veluti vniones, seruabo in scriniolo, cuius si tu Dominice, nobis quamplurimas curaueris, fortasse vtrisq; fœnerari ad gloriam posset, siquam tamen ab studioso famæ calamo, si minus culto, expectare fas est. Sed non per-

gam vlteriùs mœrorem nostrum exagitare. Soluerunt illi, quod debuerant, nil iam Naturæ legibus obnoxij, aut Cælestibus vllis. Nos, mi Dominice, obfirmatis aduersum luctũ animis, vt amorem inter nos mutuũ, sic valetudinem diligenter tueamur. Vale. Tudere Postridie Kal. Maij 1620.

LXXX. *Romam.*

Petro Francisco Paulo V.C. Io:Baptista Laurus S. D.

ODarum tuarum Volumen alterum, in quo vsque adeò sapienter ludit Etrusca Venus, contigit mihi nuper legere apud Francuccium, vtriusque nostrum amantissimum, cum in Collegium Græcorum diuertissem, quos ille sanctioris doctrinæ penu copiosè nutrit. De libro quidnam sentiam, quantumque fuerim in singulis exosculatus lepores vndique Gratijs scatentes, vndique elegantibus aculeis vellicantes, de eodem Francuccio audies, qui non modò sententiæ nostræ, quæcumque ab erecto in tui admirationem animo proficisci potuit, locuples testis erit: verum etiam ipse, de cuius iudicio placere tibi admodum queas, constanter affirmabit: in vniuersa illa Odarum serie nihil

hil reperiri non sanum, lepidum, argutum, emendatum. Equidem tribuebam antea multum eo in genere Coppettæ atque Alberto meis, non tam quia cum ambobus ius Patriæ mihi commune erat; quàm quia à vestræ disciplinæ coryphæis in meliorum classem relatos sciebam. Nunc si ijdem reuiuiscant, tuarumque Musarum festiuitates & seria contemplentur, liquet deierare, cessuros vltro tibi, tanquam Cycno Fulicas. Sed mitto priuatim illud tecum, quod nulla fuci suspicione vsurpare vulgò licet, idque plausu litteratorũ accedente, à quorum sensu meus qui discrepet? & quibus, si ex consuetudine veterum Comitiorum tabula circumferretur, haud dubie puncto apposito, centuriatim omnes tibi suffragarentur. Enimuerò Pars haud ita pridem edita legentis adeò sitim non sedauit, vt vehementer accenderit, nihilque in hoc otio Tiburtino malim, quàm priorem degustare. Eius tu Vir humanissime, ne ad alium frustra sit eundum, valdè cupio mihi copiam legendæ facias. neque homini tui studiosissimo paucarum horarum inuidere voluptatem decet: sicut nec à Musis tuis nouas libationes auertere. quibus veluti alias è Græcia, aut Latio profectas semper colui; ita Etruscis tuis thymiama eò vberius debeo, quo illas iam sum expertus ceteris

canere suauius, grandius, rotundius. Fac valeas, & Paulo Sabello tuo, Principi Excellentissimo, cui decretum audio à Ferdinando Imperatore Legationis apud Paulum V. obeundæ munus, nostræ memoriam obseruantiæ in tempore quàm officiosissimè subijcias. Tibure Id. Maijs. MDCXX.

LXXXI. *In Collegium Romanum.*

Bernardino Stephonio è Soc. Iesu Io: Baptista Laurus S. D.

NVnquam mihi auspicatior illuxisset dies, si cum heri à te Vir doctissime, digressus sum, nō offendissem domi, quod lætitiæ magnam partem euertit, indignissimèque corrupit. Accersiuerat me sub prandium Alexander Cardinalis Vrsinus, qui biduo ante è Bracciano redierat; & quia præ festinatione (nam sub ipsum abeundi tempus nostræ illi obuenerant litteræ) respondere non potuerat; coram purgarat se mihi; quæ generosi Principis prodigiosa humanitas visa est, deque celebratis Sororis Nuptijs non vulgares gratias habuerat, relaturus omninò, vbi quidpiā è re mea fore indicasse. Pomeridianis horis me ad te contuleram, donoque dederā alia typis descripta Carmina,

quæ

quæ immodicis onerasse laudibus non contẽtus, tantũ Encomicorũ in Centuriã priorem nostram effuderas, vt iam os amplius non haberem, quod pudorem illum, quem tam honorifica prædicatione adsperseras, deuorare posset. Quarè confusus animi, & incredibili elatus gaudio recesseram. idque dum domi in pectus altius demitto, &, vt par huic aliquãdò sim, lucubrationibus alijs deinceps promendis, posteritatis calculo fortasse magis dignis, non humili cogitatione mecum agito: Ecce Puer lamentabundus offert se mihi: indignum facinus, exclamans, Here, admisit Abrius. Abrius, inquam, hominum, quantum viuunt, ingratissimus, à te supra ceteros amicorum, laudibus & beneficijs auctus, heu quali, quantaque ignominia Virgines à te profectas Gratias affecit, & vitio illato, in ganeum relegauit? Cui ego, rem nulla circuitione vsus expedi, & quodnam sit hoc flagitij, haud cũctanter aperi. Volumen, subdit, Carminum tuorum, Furia nescio qua percitus, non aliter ac Medea Absyrtum Fratrẽ, aut Agaue Mater Penteum discerpsit ac lacerauit. Non potui, fateor, ad rem nefariã non commoueri, etsi subrisi paullò post, atq; Abrij, an ebrij? intemperias excusaui. Quin adieci, merito id factum iure, & perceptam antea intemperantius voluptatem tam vbe-

rem,

rem, tam profusam, aliqua tristitiæ nubecula debuisse redimi, & Anuli iacturam reijciendam non fuisse, vt Fortunæ fauentis onus, temulentus gaudio animus ferendo esset: quam tum demum deprehenderam nobis ad eam diem in pœnam pepercisse. Hoc ego ludibrium, Vir ornatissime, nostris scriptis, à te plusnimio dilaudatis, obiectum, potui de industria, vni mihi proditum, celare alios, & vltronea obliuione delere. Consultò autem illud exposui tibi, posthac vt in nostris fœtubus exornandis parcior sis; ne, admota laude, veluti fascino quopiam, infantuli proximè in lucem exituri, sublædantur. Vale ex Aedibus. Romæ.

Io: Baptistæ Lauro V.C. Leuinus Hielius S.P.D.

VTinam, Vir Doctissime, cuius nomine hæc à me diuertit epistola: ex eiusdem præscripto comparatis auxilijs instructa, appelleret ad manus tuas. Næ tu tantundem in ea perlegenda laudum tuarum gratulationis haurires: quantum in præsentia leuaminis tibi transmittere in animo est. Quibus, Deus immortalis, adspersam salibus, quibus leporibus litam, quibus aut sententijs ornatam,

aut distinctam luminibus, quàm ponderosã, quàm rerum omnium plenam orationem offenderes? Verùm quæ ingenij mei vel angusta capacitas est, vel perceptio incontinens; vt ab aureo eloquentiæ fonte parum liquoris imbiberim: minimum effundere necesse habeo. Parendum tamen est aut ad obsequiũ erga clarissimum virum, aut ad solatium amici. Quorsum ista? inquis; pluribus te non moror. Conueneram sub hodiernum diluculum vtriusq; nostri amantissimum, Bernardinum Stephonium: quem Tusculum iam iam cogitantem subaudieram pridie. Deprehendi hominem expeditissimum, planèq; paratum ad iter; adeò vt penè insalutatus abscesserit. Detineo tantisper, dum ex auri, argentique venis, vt moris est, eius ab ore fluentibus aliquid suffurer; quod animi mei medullam imbuat, ac recreet; cum ecce tuæ nos interpellant litteræ. Is, qua est comitate, quod tua, ait, cum venia fiat; Amici occurrendum est commodo & voluntati. Litteras accipit, resignat, perlegit: puerumq; recurrere va cuum iubet. Tum risu in me conuerso, tuum, inquit, erit meis partibus non deesse. Laurus noster, vt cetera, non minus hæc ornatè, quàm lepidè. Mox altiùs repetita oratione, quantas & quales faces meum in pectus iniecerit, pereã, si tibi enarrauerim, concepta illa implora-
tione

tione non adhibita, ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι. Demũ decursi sermonis ad calcem; En Lauri litteras tuo nunc sinu reconde in domicilium tuum. Quod meis verbis respondeas, è multis, quæ de me hoc tempore accepisti, sollers delige. Me vt officio soluas, præproperam Tusculum concedendi festinationem caussare. Communis amici solatus orbitatem, salutem ei adscribe quàm plurimam. Tunc valere me iusso, confestim sese abstulit intra conclaue. Domum lymphatus reuertor; quippe quem aut Mænadum, Corybantûmque ritu oratio planè volubilis, & concitata coniecisset in flammas: aut suppressa amici calamitas, cuius ab inspectione præcepti prohiberet religio; ceriti, laruatique speciem incerto & fluctuanti animo indidisset. Cubiculum, exhausto propemodum spiritu, fanaticus adhuc ingredior: litterisque tuis identidem lectitandis animo nubes detergens, tandem resipisco. Qui fit, mi Laure, vt Abrij ad furias, tua bacchatim carmina discerpentis, tantoperè commouearis? Consilij certè non tam eges, quàm abundas: illud tamen animaduertas velim, Musas, immortali patre natas, mortalitatis legibus obnoxias esse non posse. Virgines, easque acceptissimas Cælo Gratias, è fœdis Intemperiarum vnguibus multò formo-

mosiores emergere. Exegisti tu quidem *are perennius Monumentum*. tuum nomen immortalitati inseruisti non semel. Typis non tam cōmendatos ingenij partus, quam gloriæ tuæ famam propagatam rere. Quid si exemplar vnum, aut alterum temulenti hominis laniena addicatur? nonnè Inuidiæ deuotam, & constitutam hostiam melius arbitreris? nempe, vt cetera eius extra Imperij metas, nullis terrarum finibus coërceantur. Quod si, vt optimus ait præceptor, *Dignum laude virum Musa vetat mori* vatem ipsum, cuius munere *Spiritus & vita redit bonis post mortem Ducibus*; patiatur *Longa vrgeri nocte, & impunè liuidas obliuiones carpere*? tuus *Hic meret æra Liber Sosiis: hic & mare transit*. Quid si ad infames impudentiæ scopulos affligatur: num propterea ea laude careat; *Et longum noto Scriptori prorogat æuum*? Si quod procudisti carmen; aureis omnium iudicio exarandum est litteris; num ab vna Abrij inuidentia liuentibus aspergatur notis? fuerit hæc ingrati hominis inconsulta temeritas: num eius propterea obliteretur memoria? quin potius illud audiat; *Laudetur, vigeat, placeat, relegatur, ametur.*

At quo tandem Iudice? Alexandro; quem tuis tute litteris appellas; Cardinalis Vrsi-

ni

ni testimonium instar omnium esto : cuius nec dignitas mentiri, nec fallere claritas, nec decipi sapientia potest. Stephonium verò nostrum hoc in loco non laudo ; cuius in tua carmina congesta præconia nec ego recensere possim, si velim ; & si forte quis possit, nolit omninò ; vt consulat modestiæ tuæ. Neque vero tuis, vt ais, fœtibus in lucem proximè exituris à tanti Viri laudatione, velut ab aliqua aspersione fascini, timendum est ; cum ea, quæ tu castissime Musarum interpres, scriptis semel mandaueris τῶν ἀποτροπαίων ratione aduersus inuidiæ veneficia circumferri queant ; quicquid ebrietas Abrij moliatur, quidquid sonniet. Quo in genere tibi indiligenti esse nefas autuma. Noui multa penes te seposita, eaque omnium expectatione dignissima. Qualem, quæso, intemperantiæ suspicionem incurras: si eorum exortum in dies protrahas; quæ cum ab omnibus auidissimè expectentur, nullo vnquam tēpore occasura sint? Quæ in animum tuū ornamenta præ ceteris liberaliter adiecit, & cumulauit Deus: memineris nō tibi vni, sed communi beneficio cumulata. Adeò vt, si ea hominum societati deneges ; idem facias ærarium publicè expilanti. Verum video me istiusmodi parergis tabulæ appingendis, Epistolæ terminos transilire.

Nolim

Nolim existimes hanc quasi παραινετικὴν appendiculam admotam ei, quo vitæ magistro commodius vtar. A Stephonio eam tibi renuncio salutem, quam sperare potes maximam. Ceterum me tibi constantissimè addictum puta. Valetudinem tuam cura diligenter: prospice immortalitati, atque iterum Vale. Ex Aedibus In Vrbe.

LXXXII. *Romæ.*

Io:Baptista Laurus S.D. Torquato Perotto.

ATtulit mihi Puer tuus latinam Odem; quam cupiebam, concinnam, viuidam, & è viridarijs Sacrarum Historiarum petitis flosculis elegantissimè adspersam. Quanta legerim cum voluptate, testis est Comitolus Antistes Perusinus, qui Romanum otiũ, sic enim appellat, ijsdẽ vacãs sacratioribus Musis, suauissimè traducit, cui ostendi, & apud quem Clariss. Barclai sententiam non reticui: colligenda omninò esse tam præclara carmina, & ad alendam Spiritus religiosi curam, in publicum proferenda. Statui autem, vbi ad vos accessero, meum quoque arietem admouere, vt petentibus rem honestis-

stissimam Barberinus Princeps diutius non debeat; ac permittat euulgari, quæ ab inuito tandem, Hymnorum eiusmodi quotquot appetentes sumus, extorquebimus, publicabimus, nec habebimus gratiã. De eo tamẽ nolim Perotte, verbum vllũ, dum litteras in hunc fasciculum coniectas ipsi ex me reddes. Ausus sum, vti vides, nimis verbosas & inanes ad occupatissimum, rudes ad sapientissimum. Sed legi nimirum apud Homerum, Menelaum & ignauum, & inuocatum ad Agamẽnonis, hoc est, Viri præstantissimi cenam fidenter accessisse, quod reprehendat fortasse aliquis; perinde atque hominem frugi ad bonum dumtaxat deceat adire. Perfugium vero mihi vtcunque fuerit in Homerico exemplo, & nequaquam opinor ἐθελοντὰς nostræ; verum suæ rationẽ humanitatis duxerit humanissimus Barberinus. Vale ex Aedibus V. C. Odoardo Santarello salutem meis verbis nunciari velim.

LXXXIII. *Romæ*.

Maphæo Barberino Cardinali Io.Baptista Laurus S. D.

Libet apud te, Princeps doctissime, idemque humanissime, non tam producere oblectationis gratia Mimos quosdam, è plebecula

becula litteratorum nuper exortos, more veterum, procurrentes cum caniſtris florulentis, & obuium quemque conuicijs laceſſentes: quàm per ludum, iocumque refellere ludibria quæpiam, in Nuptialem fœturam noſtram congeſta, Tibi certè, iudicij acerrimi Viro, non improbatam, ne quid in me ſpecioſius recantem, qui, vt fucatis circumueniri laudibus æquo animo non fero; ita, cum mea Viris doctis, hoc eſt, tui ſimilibus propono excutienda, eoſdem ad Rheni fluuij ingenium inprimis voco, qui Celtarũ infantes nothos abſorbebat; incolumi Matris pudicitia ſuſceptos, blandè ac ſalutariter complectebatur. In meo autem ſcripto illud vapulat plurimum, quod ſapientum aures ſuboffendit minus. Ob id verò, inquies tibi neglectui habendas puta ſtultas ſciolorum voces; alioqui fruſtra Cancros rectè ingredi doceas. Audio: ſed Romano flumini vllam conflari iniuriam, non poſſum pati; quamuis Iuuenes plus potos iurè excuſauerim, qui in lauto conuiuio referti cibo, & vino languidi, eructare probra in Tiberim debuere, cuius aqua ſibi tum perſanctè interdixerant. Velim tamen pro tua ſapientia ſtatuas, quàm immerito illi in crimen vocent, quæ ego, calamo licet feſtinante, Poëmatium tumultuarium exor-

sus, tamen certo consilio confinxi. Facio Tiberim cum Hierarcha interdiu colloquentem. Negant benè, Virgiliano exemplo permoti, à quo temerè non fuerat recedendum: apud quem idem Tiberis Aeneam in somnis alloquitur. Indecorum autem videri, personas fictas meridiana in luce cum veris cõgredi, & fabulari. Quæ quidem obiectio non leuis momenti ab ijs censeatur esse, qui Græca non norint, vndè meliora expiscatus est Maro. Mitto dicere, Aeneæ magno curarum æstu fluctuanti, mox & dormienti, spectrum illud offerri aliter non decuisse. Quemadmodum enim exagitato curis animo perfacilè obrepit somnus: sic bonum Numen sub idem tempus per speciẽ aliquam iucundiorem, afferre præsidium ac leuamen solet. Ceterum Homerus, cuius meditata omnia præclarè commendauit antiquitas, & eximiæ semper sibi laudi duxit æmulari, aut adumbrare posteritas, Xanthum fluuium in vigesimo primo Iliados Lib. pugnanti Achilli interdiu opponit; cum prælium aduersus Troianos maximè incalesceret; qui Apollinem deinde increpat, quod Iouis mandata neglexerit, præcipientis, vt Troianis tantisper opitularetur, dum noctesceret.

Ὢ πόποι ἀργυρότοξε Διὸς τέκος, οὐ σύγε βουλὰς
Εἰρύσαο Κρονίωνος, ὅ τοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλε

Τρωσὶ

Τρωσὶ παριστάμεναι καὶ ἀμυνέμεν, αἴ κεν ἔλθῃ,
Δεῖλος ὀψὲ δύων, σκιάσῃ δ' ἐρίβωλον ἄρουραν:

Rursus Achilli laboranti eodem die affuerunt Neptunus & Minerua, qui

------ δέμας δ' ἄνδρεσσιν ἐΐκτην.

Ac Deorum descripta pugna, neque dum die in vesperam inclinante:

Εἱστήκει δ' ὁ γέρων Πρίαμος θείου ἐπὶ πύργου,
Ἐς δ' ἐνόησ' Ἀχιλῆα πελώριον.

Quod per tenebras haud sanè licuisset, seni vtique. Et Agenor ab Apolline excitatus, priusquàm in Achillem stricto gladio prorueret, cum multa secum locutus esset, adiecit demum:

Ἑσπέριος δ' ἂν ἔπειτα λοεσσάμενος ποταμοῖο
Ἱδρῶ ἀπὸ ψυχθεὶς, ποτὶ Ἴλιον ἀπονεοίμην.

Possem etiam de Acheloo commemorare, qui apud Nasonem, vt ad se diuertat, Theseum inuitat, & vim amicè infert, sui alueũ fluminis intumescere præcipiens. Possem de Pado in Alaricũ cõuicia apud Claudianũ effundente. Sed quid plura hoc loco subijciam tibi, qui sexcenta eiusmodi exempla è Græcis & Latinis habes in numerato? quibus religio non fuit, Præsides fluminum (vt de reliquis Dijs taceam) ingeniosè ex machina cum hominibus inducere loquentes, die procedente ipso, nec prospectu tenebris adempto, siue vt Homericè exprimam:

P 2 ἦ

------ ἢ ἠὼς, ἢ δείλης, ἢ μέσον ἦμαρ.

Neque enim æquum ſemper fuit, Veſpertilionibus ſimiles, aut laneis, quod aiunt, pedibus noctu Deos obambulare, & ſuauiſſimũ ſomnum à dormientibus excutere. Atqui in hoc fortaſſis cenſores mei, verum iam edocti, non ſint amplius durorum Capitonum filij. In altero conſultius turbent ὀλιγωτῶν μυκτῆρες: quod Tiberim ad Arnum longè minorem fluuium, retorto præſertim curſu, adduxerim, cum ex Apennino pari fermè interuallo originem trahant. Sed hallucinantur profectò, dum Currus, quem multo apparatu deſcripſimus, inſignioribus appictis rebus Burgheſiorum, rationem nullam habent. Hi verò, præter quàm quod omnes elidunt τὰς μηχανὰς, ad quædam in Tragœdijs Sophoclis, & Aeſchyli, vt putantur, errata inſolenter exclamarent, O Cælum, ò Maria Neptuni, quẽ in præſens oblæſæ Tiberis Maieſtatis vindicem accerſant. Videntur autem ignorare, Florentiam ad Romæ imaginem olim exædificatam; quodque inter cetera Nomina Floralibus fuerat Vrbi impoſitum, idem poſtmodum Florentiæ obtigiſſe. Quippè Anthuſam rectè appelles Florã aut Florentiam: quæ vocabuli communicatio cur non & honori Vrſinorum, nunc vocet ad populos, profluentis Arni accolas, Tiberi-

num

num Patrem? Verum tam obliquo, inquiunt, traiectu, non potuit, non debuit: quasi, Aquila & Dracone præeuntibus, quadriga inuectus, Triptolemi aut Medeæ ritu, vehi per aërem nequiuerit, vel humi repens, Serpentis Epidaurij more: vel concitato curulium vectationum impetu præuolans, obire Latium, Vmbriam, Thusciam; & cum denique Florentia abesset propius, ad sui ingenij μηχανὴν diuertere? vt omittam illud ex Heliodori libro tertio: agnosci Deos τῷ βαδίσματι πέλον, οὐ κατὰ διάστασιν τοῖν ποδοῖν, οὐδὲ μετάθεσιν ἀνυομένῳ, ἀλλὰ κατά τινα ῥύμην ἀέριον, καὶ ὁρμὴν ἀπαραπόδιστον, τεμνόντων μᾶλλον τὸ περιέχον ἢ διαπορευομένων. διὸ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν Θεῶν Αἰγύπτιοι τὼ πόδε ζευγνύντες, καὶ ὥσπερ ἑνοῦντες ἱστᾶσιν. Quod Homerus, vt Aegyptius minimè ignorauit; licet multi veluti αἴνιγμα prætereant libro decimo tertio Iliados, Aiacis Oilei filij de Neptuno dictum,

Ἴχνια γὰρ μετόπισθε ποδῶν ἠδὲ κνημάων.
Ῥεῖ' ἔγνων ἀπιόντος.

Quamobrem autem vitio vertatur nobis, quod datum Claudiano non est, qui ad Romæ Simulacrum, cuius tunc Aedes in Palatino cliuo cernebatur, perduxit Stiliconi gratulantes, Hispaniam, Britanniam, Africam, Italiam? Quas ego Prouincias si suis è sedibus feminarum habitu (volatúne, an

pedibus tantum terrarum emensas?) ad Vrbem euocassem, quibus me bibones illi scommatibus vellicassent? quos non pergam redarguere iam ῥιψασπίδας; ac nimis stultè facio, qui facilitate abutar tanta, Princeps amabilissime, ad delendas notas, ab indoctis inustas, quibus, non præter solitum, minus est frontis, & plus audaciæ, quàm eruditis. Quin igitur barbaros homunciones aculeis gentilitiarum Apum absterres, doctissimę Barberine? quod si Musæ agrestiores nostræ vrbanissimis tuis Mel aliquod propinarę non audent: obtrectatorum planè fumus in caussa est; quem vbi tua difflarit eruditioni par auctoritas; nos continuò, si non Pindaricis tuis æquales cantiones (quis enim elegantissimis illis pares meditari queat?) obseruantia certè erga amplitudinem tuam plurimum assurgentes, mittere in istum benignissimum sinum non verebimur. Valę, in Vrbę.

LXXXIV. *Romæ.*

Io: Baptista Laurus S. D. Felici Contelorio I.V.C.

ERgò acceptam iniuriam persequi nos vetas, qui non lacessentes, à syco-

phanta Cisalpino grauiter læsi fuimus.Haud profectò impetrares , nisi præclaram heri, citra cædem & sanguinem , vltionis capiendæ rationem didicissem, quam,ne in hoc Ianiculensi Rusculo planè obmutescam,nostra huc in dies aliquot translata Aula , docere te per litteras volui, Contelori. Ad ædes N. me contuleram , delaturus arguto seni patrocinium caussæ Cornelianæ: ac quia distinebatur non nihil , me in Bibliothecam abduci imperauit, vbi,si diutius expectandus foret, minùs molestè moram illam percoquerem. Igitur picturis, quibus Musæum abundabat,oblectari cœpi : pendebant quaquauersum elegantissimæ Tabellæ, quæ expressos ad viuum insigniores quosque Aulæ Dynastas repræsentabant . Dum singulorum effigies, quæ animo inhærebant, & vna artificium excellens contemplor, ac laudo: in altera atque altera nequeo risum cohibere . Quamobrem , inquam,decrepitus hic & recaluaster exprimitur , qui est formosissimus? quasi exerceat carbonariam Cupido, aut Helene transformetur in Hecubam . Quid item alius fastigiato vertice, impexis capillis , cute rugosa,& in aterrimum exusta colorem , opilonem & bubulcum agit?cum sit alioqui Vir adspectu hilari,&festiuo,Medicinæ deditus ,nec à Musis alienus.Itaq;ri-

debam pariter, atque indignabar, Pictoris existimans vitium, & incogitantiam, quod N. nostri certum consilium fuerat. Dimissis litigantibus homo sese ad me proripit: quid tu, inquit, modò superciliosus, modò risu diffluens inambulas, neque ab imaginibus oculos detorques? Ego autem: opportunè ades, frontis huius nubeculam discussurus, mihique, quid istuc rei sit, palam facturus, quarè mentitam adeò faciem horum vni & alteri affingi volueris. Rectè, inquit: quos ita deformes cernis, Aduersarij nostri sunt: nam malè de nobis meriti, benè pingi non debuerunt. Scilicet iniuriarum & contumeliarum fabros hisce picturis vlcisci soleo: ac vel ipsum Herculem, si probra in nos iaciat, non secus atque olim Celtæ, deformabo. Illud modestiæ nostræ est, etsi tale nihil promereantur, quòd à me prætereunte non conspuuntur: quo dedecore Constantiensis quidam Bataui oratoris effigiem cumulabat. Papæ, inquam, factum perplacet, æmulabor. Hoc edico iam, Quisquis imposterum contumeliosus in me sit, fingetur enormi naso, distorto ore, obliterabitur, conuicijs impetetur, lacerabitur; denique mentitum vultum nulla non labes, nulla non turpitudò inquinabit, ac frangar, si legem frangam. Ride, & Vale, mihique, vbi hinc
pedes

pedes auolaro, in instructa ad miraculum Viri doctissimi, humanissimique Io.Baptistæ Coccini Bibliotheca, sellam para. Ex Hortis Martialis. Kal. Iulij M.DC.XX.

Io: BaptistæLauro Theol. Felix Contelorius S.D.

PErlepidam vltionis capiendæ rationem tuis ex litteris didici, Laure, qua & ego vti statui, &, scio, alij, quibus factum renarraro, vsuri sunt. Quod verò tibi Musarum ac Mineruæ alumno Martialis, an Martiales? arrideant Horti, nec nouum mihi, qui viuax & robustum ingenium agnoui tuum, nec ab amœnioribus studijs, quæ inter grauissimas curas cumprimis alis, alienum. Bibliothecam Coccinianã, vbi ad nos redeas, reperies Voluminibus omnium generum, multò quàm antea, refertissimam, quorum adspectus longè tibi futurus est gratior, Laure, quàm Laurorum istic frequens Silua, quæ deambulantes, totam vt Romam vnico obtutu deuorent, æstimantque, egregiè defendit à Sole. Sed iam pro picturis ludicris, & contorto vultu hominum, facies inuersas exsibilantium, lege seriam scriptionem Ghisellij nostri ad te de te. quam nisi admit

tas, Centuriam non remittam. Vale. Ex Aedibus,& Cardinali Illustriss.communi Domino me veterem clientem etiam atque etiam commenda.in Vrbe. V.Idus Iunij.

Io: Baptistæ Lauro V.C. Henricus Chifellius S. D.

GRatulor tibi Vir doctissime, delicium nouum,& recentes ex amœnissimo ingenij tui viridario decerptos flores, qui me sapientiæ tuæ pratis inambulantem, delicatissima odorum fragrantia persuderunt. Legit mihi, si nescis, Felix Contelorius alteram tuarum Epistolarum Centuriam, & perlegit, & relegit; quo enim dulciora vina sunt, eò serius sitim abigunt; & suauissimus Musicæ concentus non vnica satiat auditione. Suspicio puritatem sermonis, sententiarum grauitatem, certantem cum eruditione doctrinam, suis condita salibus omnia, candida prorsus,atque concinna, quamque admodum paucis huius æui Scriptoribus contigisse video, summam in exprimendo,quod sentias,facilitatem; quæ nullatenus tamen in exilitatem vergat, verum tenuioribus ac vulgatis inimica formulis, decora in grauitate, æquabili vsque tenore perduret

duret. Nil herclè mirum, priorem tuam Centuriam à Germanis ac Belgis, ceterisque politioris litteraturæ fautoribus comiter exceptam, sollicitè nutriri: cum Tulliana facilitas, Senecæ grauitas, & Plinij suaues argutiæ, iucundissimo ad ingenij tui fornacem colliquata misto, nouo velut æris Corinthij fluxu, non vnam Vrbem, sed vniuersæ tractus Europæ irrigarit. Nec in speciem verba compono, aut amicitiæ quidquam tribuo, vel affectui. ea enim est animi tui modestia, quæ adulantium lenocinia respuat, ea doctrinæ excellentia, quæ his planè non indigeat. Quid differs? prodeat in lucem & hic partus; maturus est, Lauro dignus est; & gemmæ istæ singillatim amicis tuis abs te missæ, auidè simul expectantur vniuersæ. De Beraldi tui ac Veliæ Dialogismo, & Clarorum Virorum aptè contextis Elogijs, repeto, quæ nuperrimis ad te meis. Addo, ni in publicum das, alienæ subtrahis gloriæ, nouercaris tuæ. Vale feliciter. Dat. Romæ Pridie Non. Iunij. M.DC.XX.

LXXXV. *Tuderti.*

Marcello Lanti Cardinali Episcopo Tudertino Io: Baptista Laurus S. D.

IPso D. Romanæ Virginis peruigilio, quam tua mihi liberalis pietas, Princeps religiosissime, delatis iampridem eius vectigalibus, præcipuo cultu venerandam & colendam proposuit, superioribus mensibus (habitis meo more nocturnis appetentis diei supplicationibus, expensisque, quæ ad secundam vigiliam interseruntur narrationes) non ab re suspicari cœpi, vtrum ab idoneis scriptoribus illæ fuissent proditæ, quas Angelus Cæsius Episcopus, annis ab hinc viginti quatuor, in Ecclesia Tudertina recitari iusserat. Propterea quod in eum coniectæ Librum Sanctorũ Vitæ (modò vnã & alterã excipias) adeò videntur impolitæ, rudes ac subfrigidæ, vt non satis dignas putẽ, quæ pro solemni horariarum precum penso Cælitibus persoluantur. Illa enim animi, qui in Dei amorem rapi gestit, exarescat cogitatio necesse est, quæ nullis diuinarum illecebrarum veluti scaturiginibus irrigetur. Licet autem quorumdam vestri ordinis Patrum calculus nõ impro-

improbarit, à nobis tamen stat sapientissimi Cardinalis Baronij de refingendis ineptium Viographorum scriptis sententia; ad Tudertes verò spectantia, non ob aliud olim Cæsio permissa, nisi vt importunis pariter, ac pijs religiosi Præsulis obsecrationibus fieret satis. Neque nunc ego submonuerim, quid in illa serie immutandum, addendum, amputandùmue censeam, neque consuluerim in parte repurgandum, quod pænè in totum spongiam mereatur. Vnam D. Romanæ Vitam diligenter excussi, in qua cum minus quæpiam possem ferre, & Codex fortè perantiquus, Italicè conscriptus, se mihi obtulisset (pluribus enim coniecturis licuit assequi, tunc temporis in lucem datam, quo eius sanctitatis fama, recens à funere, per ora hominum volitabat) eam prolixiorem aliquantò, latino stylo leuiter strinxi, & per otium, animo meo gratificaturus, reconcinnaui. Quam visùm est tibi Princeps integerrime, legendam tradere, vt Romanam Tutelarem quondam tuam (etenim nobis transcripsisti, qui Prioratu Memminensi te vltrò exueras, vt clientulo tribueres) alio ornatu, alijsque oris lineamentis se tibi in conspectum dantem, ex interuallo recognoscas; tum hominis tibi addictissimi industriam non contemnas, qui eloquentiæ cala-

lami-

lamistratæ fucos mentis demissæ affectu redimere consueuit, ipsamque Virginem assiduis precibus sollicitat, vt valetudinem tuam diutissimè tueatur. Vale Ex Aedibus Idibus Septemb.

VITA S. ROMANAE VIRGINIS. EX CODICE ITALICO MS.

Claruit temporibus Constantini Imper. cum S. Siluester Romanæ Eccl. præesset.

Romana Virgo, quod Placidiano Patri, opulento sanè homini, res domestica Romæ prosperè cessisset, nomen sortita, eam Tudertini agri partem diu incoluit, qui Memminensis olim dicebatur, & ad ripas Tiberis Vrbis Veteris attingit fines. Porrò Placidianus ruri agens, quod impunè palam non liceret, clam Christianæ Religionis præceptis atque institutis, quos alebat in familia, erudiendos curabat. Romana verò auditis ijs aliquandò Euangelij verbis, quæ de abdicanda seculi cura, deque erogandis in pauperes diuitijs feruntur, Christi amore incredibiliter exarsit: ac quandò iam per ætatem nouerat; è Martyrum ac Virginum Choris Ecclesiæ spectari gloriam, nec sui sexus vllam in oculis Dei commendari,

quæ

quæ Mundi opes et ornamenta non contemneret; cum resciuisset etiam, Patrem, quod formosa esset & vnica, nubilem se se cuidam despondisse, mirè anxia qua ratione terrenis nuptijs præferre cælestes posset, lacrymis, precibusque Deum consuluit; hinc à Columba cælitus demissa salutatur, & vocibus Cæleste Oraculum testantibus, quid sibi agendum foret, præmonetur.

Ergo proiecto vestium ornatu, è paterna domo tacitè profugit, & in fidelium quorundam occulto conuictu Tuderti menses aliquot traduxit. Fortè per id tempus Constantini Imperatoris animus in sincera pietate maximè intepuerat, quam malorum Dæmonum administri opportunitatem nacti, Christianos quosque minis, & blanditijs auitæ superstitioni litare cogebant, in ipsumque totius veræ Religionis Antistitem irruere meditabantur. Quorum furori Siluester cedendum tantisper ratus, ne capite in vno vniuersa Christi Respublica periclitaretur, quod & Imperator longius ad Vrbe aberat, eadem relicta, in Soractem Montem secessit, vbi diurnis, nocturnisque vigilijs vnius Dei laudes multorum spiritus personabat. Huc quoque Romana, quanquã parum tutis itineribus, alacriter adrepsit, tum Christianorum latentium, & B. Ponti-

ficis

ficis pedes in primis deosculata, vbi omnes in Domino saluere iussit; subinde quotidianis omnium exemplis didicit, non tam disertè pro Euangelij professione tuenda esse disputandum, quàm fortiter pro amplificanda carnificum immanitati caput offerẽdum. In qua autem Soractis spelunca iacuerat, eandem, miraculis illustratam, posteri in Sacellum transformarunt.

Tandem Romana, fausta cum prece à conuentu dimissa, & à B. Pontifice constantiæ admonita, quo parentes, aliosque in Christianæ militiæ pugna acrius incitaret, in Memminensem se recepit; suosque ex interuallo reuisens, vberiore voluptate affecit, cum de cælesti, quam Siluester Pontifex in terris ageret, vita renarrauit. Huius plerique dictis & exemplo permoti se in siluam ac solitudinem ad latus fluminis abdidere, quod præruptis saxis ab vtraque ripa coërcetur, cui & imminet Cupressetum, odore feras venenatas ac pestiferas propellens. Atque hic vna cum fidelium cœtu Antistita Romana permulta edidit miracula; sed multo plura eiusdem consecuta sunt mortem, quam, febri acutissima decumbens, ad VII. Kal. Martias sanctissimam obiuit. Hoc deinde loco Templum cum Cœnobio, Virginis indito vocabulo, excitatum est, quod Monachi è

D. Be-

D. Benedicti familia obtinuere. in proximo delubrum cernebatur D. Gregorij Magni appellatione nobilitatum, in quo ante Pontificatum, incommodis & corporis macerationi sedulò studens, delituerat. sed procedente tempore cum Tudertium ille tractus scelleratorum hominum cædibus ac populationibus vastaretur, ipsaque adeò, quamuis structura firmissima, paullatim collaberetur Aedes (vt in quam Tiberis præter-fluens violentiùs incurrit) Tudertes Romanæ Virginis corpus in Vrbem religiosè transtulerunt, & in Ecclesia S. Fortunati, Ciuitatis Patroni, in arcula inclusum, honorificè recondiderunt.

LXXXVI. *Romam.*

Io: Baptista Laurus S.D. Antonio Rodulpho I.C.

RES ipsa loquitur, quantoperè abs te amici caussa fuerit aduigilatum. nempè hoc est mores à leuitate forensi incolumes seruare; magnificè præstare, modestè polliceri. Dormitatum ab alijs erat plus satis in pecunia mihi ab homine obærato qui tãtum non vertit solum, vindicanda. Tu officij atque operæ tantum adhibuisti, quan-

tum nunquam à quoquam sperare fuissem aufus. Nam quoties ille me ludificasset, occurrebat; damnabam vltrò, quod imprudens Perusiæ consilij cœperam; & vehementius indignabar, quòd videram istic omnia frustra per Augustinum acta, neque habita secius Florentiæ, Senis, atque in Oppidis Sfortianis, in quæ tanquam in arcem tutissimam nebulo concesserat. Vnus mihi Vulpeculam deprehendisti, quæ istuc se tutò adrepsisse putabatur; dum, misso clam viatore, in Sabellianum carcerem deportari iussisti; è quo exeundi facultas non detur, nisi prius vxor, & liberi sese vadimonio obstringant, & argentum ad certam diem repræsentent. Hoc pacto, quod aliena admiserat incogitantia, tua cura, diligentiaque sarcitum est;soluetque scelus iam bona fide,quod nimis diu nobis debet: pro quo tibi Rodulphe, vel cum soluere ille desierit, nunquam non debuero. Vale. Sed heus tu! ecquid hic vulgatum de Manfredoniæ Vrbe à Turcis direpta,ac deuastata? fac quæso, ne ignorem. Mitte expressam ære fluitantem Iocti Pictoris Nauim (ni Cymbam Alaroticam ab effigie appellare mauis) nunc in area, prius in propylæo Vaticanæ Basilicæ visendam; tum V.C.Pantheri Pantheræ Equitis Nouocomensis de Nauali Prælio absolutissi-

mum Volumen,&Iulij Cæsaris Capacij Elogia. Sub hos dies in Memminensi Rusculo meo effossus est Lapis characteribus planè rudibus,ac præ vetustate fugientibus inscriptus. Lege hic Epigraphem, quam Io:Baptistæ Guazzaronio excutiendam dedi. Vale iterum,Tudere Non.Septemb. M. DC. XX.

GALLICLES ET GALLIOLE FILIVS TERMIN
OS LAPIDARES DE OFICINA PANDIONIS
CALLISTI AVG. I. SVB MARTIALE SERVO
DONVM ERCVLI FF. EX ASIA GRAECIAE.

LXXXVII. *Romam.*

Porphyrio Feliciano Ep.Fulgin. Pauli V. à Secretis, Io:Baptista Laurus S. D.

ET incidunt persæpe tempora, quibus à caritatis officijs recedere, nisi grauissimo admisso piaculo, non liceat, & ego is sum,qui eiusmodi occasiones non facilè è manibus mihi elabi sinam, non tam (quod dicendum hic sit) vt laudabili rei operam nonnullam locem;quàm vt ex eo siue ad Virorum Principum notitiam adrepam; siue apud veteres Patronos memoriam mei in-

dormientem excitē. Ea propter cum tuæipsius Fulginatensis Parœciæ res agatur, pronior vtique ad iuuandum fueris magnus Curio, ac spectatissimæ religionis Antistes; & à me tui obseruantissimo ad id prouocari æquo animo patiere. Est hic femina in summum vitæ, ac pudicitiæ discrimen adducta; quæ cum in mariti aduersum se antea sæuientis, & perduellionis rei, manu,mancipioque, tabellari sententia Iudicis, esse desierit; nullumque Gynecæum, apud Fulginates sit, in quo, Virorū cōtubernio seiūctæ, tutò mulieres degant, inter Moniales Trinitarias citra flammeum cooptari velit. Illæ, Patres modò, qui ius istic in Familias Deo dicatas dicunt, ac tu Præsul, non abnuatis, admittendam censuere: solutis in præsens, præter ea, quæ in victum cultumque, quo ad vixerit, fore decernentur satis, donatiui nomine aureis centum quadraginta. Abs te igitur, & à Patribus ceteris Magdalena (id feminæ nomen) flagitat verius, quàm orat; vt in sacrum commilitium, vel cum seculi tessera, adscribi queat. Ego vniuersos rogo, obsecroque, & Pastoribus Ouiculam in Domino commendo, ab eodem amplissimum præmium pro tanto beneficio relaturis. Vale Fulginiæ. XI. Decembr. M, DC. XX.

Io:

LXXXVIII. *Pisas.*

Io:Baptista Laurus S.D. Sancti Ballarino I.V.C.

HEus tu Ballarine! quære calculũ, vnionem, margaritum, & siquid his potes candidius, preciosiusque; tum felici nota signa hunc diem, quem ab hinc annis duodequadraginta frustra expectatum, amicis nobis iucũdissimũ, Perusinæ Patriæ gloriosũ, singularis Cælitũ adduxit indulgentia. Diuturna fuit orbitas, amplissimum est, quod obtigit, vt ferè semper altius crescunt Arbores, quæ tardius. Sed iam cupimus ambo & tu scire, & ego significare, quid hisce litteris demum velim. Cæsarem Gherardium ex Academia Firmana, ne diutius Viri excellens doctrina ijs angustijs teneretur, quam ipsa Romanæ Curiæ expetere videbatur amplitudo, à Cardinali Burghesio Romam vltrò accersitum, & consilijs maximarum rerum præesse iussum, Paulus V. primis ineuntis Anni Comitijs in amplissimum Cardinalium Collegium cooptauit. Ciues autem nostros vbi tam repentè obiectum peruasit gaudium, cœpere omnes publicè,

priuatimque Patri beneficentissimo longæuitatem comprecari, Templa & domos laureis sertis coronare, Turres, mœnia, Palatium, vias excitata flamma distinguere. Incendijs verò tota Vrbe excitatis, strepitu, pulsuque campani æris continēti diffractus, defœcatiorque effectus aēr, illam confestim discussit luem, quæ in plurimos Iuniorum, mensibus superioribus fuerat debacchata. Quamobrem vna cum honorum incremento, incolumitas & salus manasse ad nostros visa est. Exinde in Aula Decemuirali, Magistratu, ac Tribunis Plebis referentibus, huc decretæ legationes: ac propediem expectantur, qui Vrbis nomine, qui Iureconsultorum Pontifici gratias agant, eidemque munificentiam, Cardinali dignitatis accessionem gratulentur. Tu quoque Ballarine, siue publica, siue tui ipsius caussa, plausum epistola, officiumque debes; quandò Illustrissimo Gherardio seges, ac materia data est virtutis exercendæ, promendæque in amicos peruęteres, clientes nouos, vberrimo cum fructu beneuolentiæ. Iamque ego qui vicem gratulantis sedulò functus sum; tu litteras quàm primum mitte obseruantiæ in ipsum, in nos amoris indices. Vale, Romæ Postrid. Id. Ianuarij. M. DC. XXI.

LXXXIX. *Romam*.

Io: Baptista Laurus S. D. Felici Benio Procuratori Generali Canon. Reg. S. Saluatoris.

PRæclaram tu quidem, amicitiaque nostra dignam, Beni amabilissime, operam sumpsisti; adlectis vndique tot exemplis, argumentisque, vnde luctum minuam, & dolorem penitus ex animo euellam: quamquã sic ad res aduersas & domestica funera iam occalluit, vt nullo clypeo curet obarmari, ac pro monstro habeat, si monstra cessent oboriri, quibus cũ queat in posterum depugnare. Incurrũt quotidie in oculos qui atrocioribus petãtur; & est mihi Vrbs, ad quã reuocor, Scena quædã theatralis, in qua, detractis modò personis, omnia video ad æqualitaté redigi; cũ eximius ducatur nemo, quem familiæ amplitudo, dignitas, opes, factio, valetudo eximat ab illa summi Choragi lege, cui, velis nolis, Scena inuersa, parendum est. Ac tu, obsecro, ride mecum, quod se in præsens calamo obijcit, & identidem amicis, vbi de humanæ Vitæ fabula, ac somnio sermo incidit, referre soleo.

Princeps quidam, adulta nocte, iam cenatus

tus cum obambularet Vrbem, in biuio homuncionem offendit, qui vino madidus, ronchos trahens, suauiter edormiebat crapulam. Is continuò ad congerrones, quibus stipabatur: placètne, inquit, periculum facere in isto ebrio, sitnè merum somnium hoc, quod tam fastuosè, & voluptuosè mortales viuimus? Illis annuentibus, stertentem in ædes regias adduci imperat, ac sordidis exutum pannis conchiliato lecto inferri, & conopæo byssino obuelari. Adfuere sub Aurorã in anteriore conclaui Lyristes, Citharœdus, Fistulator, vna cum cohorte musicè canentium. Eo concentu expergefactus, cernit aduolare cœtum nobilium puerorum, officiosè consalutantium, quibusque vellet indui vestibus, interrogantium. hæsitanti adferuntur preciosissimæ. Confluunt Aulici, in Lararium deducunt; litatur; interest, præstatque omnia, quorum à Cubiculi præfecto admonetur: mox adipale & opiparum prandium instruitur. A prandio cum folijs lusorijs plurimum pecuniarum apponitur, & calculi ad computandum. Somno se meridiano refouet. Sub vesperam exit in Hortos, auiarium inspicit, occultis subsilientium aquarum iaculationibus oblectatur. in cena lautè accipitur, potitat capacibus poculis, mero generosissimo proluitur. Prodeunt saltatriculæ

culæ, datur Mimus, Genius iterum largiter inuitatur; non multò post somnus arctissimè hominem complectitur. Tum Princeps splendidas detrahi vestes dormienti iubet, priores induci; eundemque in locum, quo antea iacuerat, reportari, vbi & reliquum noctis ad Galli cantum obdormiuit continenter. Experrectus cœpit secum beatam illam vitæ lautioris, quæ obuersabatur animo, imaginem reuoluere, ambiguus admodum, verane, an ficta ea fuisset ratio Principatus. Ceterum coniecturis, quas contulerat, accuratè perpensis: illud somnium fuisse pro certo sibi persuasit, quod tam celeriter euanuisset: & quarum rerum in peruigili adhuc vestigia inhærebant, eas coniugi, liberis, & vt in quemque inciderat amicorum, veluti somniasset, festiuè denarrauit. Ridesnè suauem hominem? quem sanè minus fefellerat rerum humanarum animaduersa conditio, nisi mentem in vino perdidisset. Enimverò memoria repetamus, Beni, quantum vtrique nostrum Bononiæ, Florentiæ, Romæ, alibi secundis Numinibus felicitatis affluxerit, quàm tu honorificè vbique locorum habitus, quàm ego non inglorius. Fuerit certè temporis multum, annorum plurimum, seculum denique. Sed quæ tandem æui præuolantis particula nunc ambobus adblanditur?

tur?

tur? vnica porrò nebulonis illius diecula æquat sexcentas nostras. Omnium enim, quæ ad hanc vsque diem risu, fletuque excepimus, vel nos iam cepit obliuio, vel, ea sensim obrepēte, post paullò capiemur: tantū honestè acta superior ætas, qu od verissimè scripsisti, cum æternitate contendet. Quarè demus operam, mi Beni, vt, quod superest vitæ spatium, nullo virtutis præconio vacet. Ac tu quidē, dū Christianā doctrinam profiteris ac præstas, & facūdum Ecclesiasten agis, maiorumque tuorum exempla pro viribus æmularis, in his Lucā Benium, qui Cōcilio Constantiensi Legatus interfuit; cum Petrum huius fratrem, Abbatiæ Auellanæ integerrimum Antistitem, quam & Petri Damiani Cardinalis sanctitas illustrauit: perge nos docere solida, quæ ætatem non reformident, perge immortalibus præceptis eos erudire, quibus propediem contingat æternitas. Quid ni dixerim propediem? quantula enim est huius vitæ summa? vt iam contingat longior senectus, quam quotocuique contingere videmus? Vale feliciter, Paulum Benium iubeo saluere, te Comites Fratres Gaspar, & Io: Baptista. Perusiæ.

Io-

XC. *Romæ.*

Iosepho Hieronymo Besoræ Canonico Ilerdensi Io: Baptista Laurus S. D.

LOngum interuallũ est, ex quo tuis fruor libris, humanissime Besora, quorum nũc remitto alterum cum vicarijs litteris: etsi decebat ad te me proficisci ipsum, & negligentiam meam coram tibi purgare; qui nos tanta officij liberalitate anteuerteris, & comitatis propè flumine obrueris. Vt omittam vera illa sincerissimi amoris non indicia, sed certissima argumenta, quæ à Barcinonensi Cælo Romam vsque allata, eo die in nos vberrimè effuderas, quo Princeps meus Duci vestro, Hispaniarum Regis Oratori, recens huc aduecto, felicem aduentum gratulaturus accessit. Verum non soleo, mi Besora, per ambitionis rimulas candidum Amicitiæ florem ostentare; vt temerè alij decerpant, aut odor paullatim diffluat, atque euanescat. Tui similium affectum in sinu foueo, &, vbi aliqua videor promeritus, expromo, & palam facio, tuum tamen nunquam in plenum promereri queam, nisi benè de tuis Vigilijs & sentiendo, & loquendo,

ex quo ciuilitatem amœnissimus congressus tuus, & eloquentiam disertissima Oratio testata est. Debebatur nimirum tot Poëticis certaminibus, in id Volumen congestis, aliqua Pithus commendatio, qua, tãquam oleo facundiæ sapienter emollientis, Hispani Athletæ imbuerentur. Factum abs te peregregiè, & in B. Theresam tui præconij flammā nullius non pectus ardet, nullius non pietas exæstuat. Illa me suo patrocinio seruet, quæ à te cultissimè laudata ad te redit; meque in CAPITOLIO Rycquij mei, te non inuito, ea conditione relinquit, vt sicubi veterum Deorum, Dearumque nomina intercurrant, religiosè inuertam & Romanum illud ex Antiquorum scriptis aptè concinnatum, ad Cæleste transferam; in quo vtinam, mi Besora, aliquandò vna triumphemus. Ex Aedibus. In Vrbe.

Io: B. Lauro Theol. S. D. *Romæ.* Iosephus Hieronymus Besora Canon. Ilerdensis.

ALterum remisisti librū, suauissimè Laure, & quidem cum fœnore. beasti me litteris vicarijs. eas illarum Centuriæ omni-

ninò geminas cognoui, quam à te Perusiæ editam superioribus annis cum vidi, in tui mihi nondum de facie noti amorem ita exarsi, nihil vt duxerim antiquius, simul atque ad Vrbem, Orbis Theatrum, accessi, quàm te videre, & alloqui. Et accidit quidem percommodè, vt Illustrissimus Marcellus Lantes, quem honoris caussa nomino, patronus tuus, Cardinalis non mea solum, sed omni omnium prædicatione maior, Mœcenatem meum subitò inuiserit, quæ mihi perbella fuit occasio diu contractam sitim explendi. Hausi igitur tantum suauitatis ex tuo humanissimo congressu, vt nectar etiam & ambrosiam præ tuo suauissimo sermone despicatui duxissem. quò si mihi quotidie daretur frui, quis me fortunatior? Sed excusatio tamen, cur me præsentem præsens nō cōuenias, hoc præsertim æstu, minimè necessaria; qua me ipsum purgarem, si fas arbitrarer apud amicum, quem non ambitio, non cupido; sed ipsa humanitas conciliauit. Laudes, quas, vt amplissima munera, plena manu in me congeris, non agnosco: amplector animum, qui illas profundere, vel potiùs perdere suadet. Rycquij eruditissimo Commentario tuo arbitratu per me, vt meis omnibus, licet abutaris; immò vteris, si fidem in calce epistolæ consignatam aliquandò liberas

beras. O vtinam citò, mi Laure. Laurea donabit cælestis Apollo. Hæc raptim, vt vides, in medio aulæ strepitu Musis non admodum amico; animo curis non soluto; è Bibliotheca, heu copiosa, exsul. ad quam cum redibo, vereor, vt alumnum me suum agnoscant Musæ. Sed te, illarum Ocellum, sequestrem adhibebo. Vale, & me amantem redama. Ex Aedibus Illustrissimi & Excellentissimi Ducis Alburquerquij, Regis Catholici Oratoris.

XCI. *Neocastrum.*

Petro Francisco Montorio Episcopo Neocastrensi, Nunc Coloniæ Agrippinæ Nuncio Apostolico, Io: Baptista Laurus S. D.

NIhil omninò tam præter opinionem omnium accidit, quam Pauli V. Pontificis interitus. Nono enim ab hinc die è Quirinali ad D. Petri, qui colitur in Monte Aureo, gestatus est, & aquæ poculum, cum ad eos Fontes constitisset, quos è Braccianensi agro vberrimè deduxerat, auidè exhausit. tametsi pridie eius diei Agnetis Fanum petens, extra Portam Piam, non semel fracto & debilitato animo in lectica iacuerit

cuerit,& antè ipsā Diuæ Aram spiritus orā-tem pænè defecerit. Decubuit itaque morbo breuissimo, & nudius tertius sub occasū fermè Solis,in Aedibus Quirinalibus, haud dū septuagenarius ex hac vita migrauit.Hæret etiānū attonita Vrbs, vixque amissū credit, quē totos quindecim annos & eò amplius, in quibus Pontificatū gessit,firmissima semper vsū valetudine admirata est : cuius mortis nuncius cū prius quodammodo vulgatus sit, quàm prostratæ ac deploratæ valetudinis rumor auditus : quis non videat fore vt tota simul doloris orta magnitudo pondere grauiore in Vrbem incumbat ? Ergò Opt. atque Sanctissimo Antistite viduata, tumultu vniuersa feruet, & consilia de Legationibus in Galliam &Hispan iam decernendis, augendaque re familiari Patrum nonnullorum, recens in amplissimum ordinem relatorum, nec-opinato & repentino obitu discussa, perhumaniter dolet. Ad Comitia Cardinales conuolant, coacti vim frigorum hiememque hoc anno teterrimam excipere, quam nos, toties Ciuitatem perreptando discurrendo, quamuis pellitis obtecti curribus, vix sustinemus, qui & niuibus acerrimis, geluque continenti propè obriguimus. Faxit Deus, vt ad Christianæ Reipub.otium & tranquillitatem prouehendam, tuendam-

que

que optimus omnium, isque quàm citissimè deligatur Pontifex, Germaniæ atque Italiæ rationibus ita exigentibus, imò ipsius iam Vrbis, à qua perduelles ac factiosi abesse propius putantur. Tu verò Montori nobilissime, si futuri Hierarchæ Inaugurationi interesse in animum inducas (ac venies, quæ tuorum morum suauitas est, vitæ candor, & sapientia, ab augustissimo Senatu expectatissimus) te oro, vt valetudini diligentissimè seruias. Tempestas perfrigida est, rerum varietas, Cæli mutatio nusquam maior, & per interregnum quid non moliatur furiosorum amentia? Lectica commodissimè gestaberis, legesque per otium Carmen Chronographicum, quod *henrICVs bonerVs rVræ MonDanVs* meus heri ad me attulit. Christus Dominus amplitudinem tuã sospitet, Præsul amabilissime. Romæ Pridie Kal. Februarij. M. DC. XXI.

Chronostica Vrbis nænia In Pauli V. Burghesij Pont. Max. obitum.

roMa DeCVs perII penItVs; regIna qVIetIs,
IaM VIDVata pIo prInCIpe bVrghesIo,
qVo MItIs regnante fVI: perIIqVe CaDentI;
totaqVe ego InterII; DVM CapVt InterIIt.

solLa

soLà taMen perII : heI! terrIs seD paVLVs abIVIt,
neC perIIt ; qVaMVIs DesIIt orbe frVI .
Mors IpsI, bona VIta fVIt. per sIDera VICtor
IVIt, DIs gratVs, sIC orItVr MorIens .
heV ! MIhI seD qVIs erIt, spes & noVa paCIs orIgo.
DeposVIt Veteres nVnC Mea tVrba togas .
est InDVta sagIs , strICtIs VersatVr In arMIs .
DoneC sIt rVrsVM partVs, & ortVs honos .
heM ! noVVs ortVs aDest; phœnICe resVrgo renato,
eXsVrgo nato , qVæ MorIente CaDo :

XCII. *Mediolanum*

Io: Baptista Laurus S. D. Hieronymo Bossio V. C.

GRegorius Cybò vtriusque nostrum amantissimus, tuas mihi nuper legendas dedit, in quibus post honorificam mei appellationem, de litteris ad me scriptis memineras, quas, vt verum fatear, nullus vidi. Censesnè Vir Clarissime, aulicæ militiæ non iam tyronem (octauus annus agitur, ex quo sum Romæ) piaculum tantum fuisse admissurum? præsertim cum magnas gratias deberem humanitati tuæ, qua impulsus (nam quid putem aliud?) in tuis Epistolarum elegantissimarum libris nomen meum titulis tam insignibus exornaueris. Expostularem

cum Bonciario ac Massinio, si viuerent, hanc iniuriam, qui de amplissimo testimonio, & beneuolentia tua me celassent, nisi debitionem hanc in Iosephum Hieronymum Besoram Barcinonensem refudissem; qui in familia Hispaniarum Oratoris ad mansuetiores subindè Musas à Theologico puluere deficere consueuit. Is scilicet iampridem de tuo volumine nos amare cœpit, & de Centurione nostro, nescio vnde accersiuerit, quibus in locis, & qua in Aula versaremur, didicit. Quandò verò singularis ad Gregorium in tuo Libro pertinebat Epistola; continuò à me interrogatur, ecquid rerum agas, quã dudum ipse ad te scripserit. Profectò erubuit cessator egregius, meoque suasu purgationẽ ad te cum salutatione ex me amicissima est exorsus. Cui tu vicẽ perquàm officiosam regessisti, me voluptate summa cumulasti: qui ex Voluminum censu, abs te editorum, tam altè de eruditione tua sentio, quàm Pythagoras, Herculani pedis figura inspecta, conijcere potuit de enormi corpore. Hæc ad te Vir præstantissime, dum armorum strepitu circumsonant omnia, & per interregnum consultius Marti, quàm Apollini litatur. Gaudeo, quòd Cardinalibus vndecumque ad Pontificia comitia confluentibus, licebit

de

de facie propius nosse, verissimum virtutis, ac probitas exemplar, FEDERICVM BORROMAEVM Archipræsulem Mediolanensem, cui olim Philippus Vvannemakerus meus Triumphum obtulit, & iure, qui sic Barbariem, augustissima istic Litteratorum Legione instructa, & in pugnam missa, feliciter expugnauit. Vale, & Io: Bap. Saccum, ac Iacobum Antonium Carolum mihi saluta, & si quos istic præterea nosti, amantes mei. Romæ VIII. Februarij M. DC. XXI.

XCIII. *Romam.*

Io: Baptista Laurus S. D. Gauconi Gaukemâ Canonico Aquisgranensi.

AMo te de humanissima salutatione, quã in Perotti litteris proximè abs te legi; idem de Antuerpiensibus indicauit, quarum vt exemplum peterem, ea ad te mihi nunc scribendi caussa, Nec enim totus à Gratiarum cœtu videbor alienus, si vos Gratiarum Symmystas in hoc otio congerrones habuero. A Chifellio nostro etiam binas expecto, & quas Pridie Non. Iulij anno superiore ad me scripsit, &, puto, in itinere,

cum huc veni, perierunt; & quas Iunio ineunte Io:Baptista Laurus à Rhegio Iulio abstulit sibi, in vtrísque verò nos ad publicanda Clarorũ Virorum Elogia cohortabatur. Fuluius Corradus meus eas magnoperè expetit, cui alias, in quibus de Iocastæ fletibus Henricus meminit, ostendi, & Lacippiade donaui. Eidem Carmen ad Lucernulam nostram legito, quam vereor vt oleat, nullo quippè studio à nobis conceptum, atque elucubratum. Io. Nicolao Leontio Theol. Perusino, qui istuc propediem iter est arrepturus, Apocalypsim Bohemicam dabo ad te referendam. Vale, mi Gaukema, & Virum Clarissimum Herculem Rangonium meo nomine plurimum saluere iube. Perusiæ.

Ad Lucernam Hymnus.

Hem nocturna comes, lumẽ cui torta laborãt
Stamina, cui Pallas dat pabula pinguis oliui.
Qua sine terrificam mortalia pectora noctem
Horrescũt, nec dulce vidẽt, nec amabile quidquã.
Obscurique Lares tumulos, & fœda sepulchra
Ve-

Verius exhibeant, nos æquem lumine cassis.
Tu frãgis nebularũ agmen, quod claustra Polorũ
Occupat, illustras spatia intercepta viarum;
Nox rubet igne tuo, flammarumque æmula Cæli,
Lunaris longè clarum iubar obruis Astri.
Per te tutus iter multa de nocte Viator
Carpit. si aërei sis fixa in vertice mali,
Aut te celsa Pharos longinqua per æquora mittat;
Nauifragum per te securus nauita pontum
Findit, & adductis vehitur trans littora remis
An fueris dux certa mihi, si arcana beatæ
Templa subire velim Sophiæ, Phœbumuè ciere?
Peruigiles impende operas, a quandàque sceptris
Otia nostra foue. Moris tu conscia nostri,
Agnoscis parcum somni, & fortasse frequentes
Excubias quereris; cum te propiora fatigent
Spicula, & assiduum doleant Ellychnia morsum.
Hinc cernis, quàm cara mihi, quàm fida puteris
Assecla. Pieridum post ludicra, sidera calcas
Vsque adeò cognata tibi. spatiaris Olympo
Mecum vna, mediisque faces scrutaris in Astris
Fax ipsa, ipsa Astrum. Subeam si concaua terræ;
Quid mihi Vulcanus radiantes ingerat ignes?
Discimus haud segnes squallentibus obsita venis
Ossa metallorum; Naturæque abdita caussis
Indeprensa suis, te trudimus auspice in auras.
Sis felix radiata comes, nec pectus amicum
Desere. sic viuo tibi floreat angulus auro,
Os melius, linguamq; vocem (nam flãma perennẽ

Fota oleo emittit vocem) dignata deinceps
Luce noua calami, celebraberis hospita lucis.

Perusiam

Io: Baptistæ Lauro V. C. Gauco Gaukema Frisius Canon. Aquisgranensis.

PRo tuo affectu ad me scribis Vir Clarissime, ego pro obseruantia, qua te colo, singulari; tametsi occupationibus nunc præter modum impeditus. Breuibus ago gratias de litteris, atque elegantissimo Carmine ingentes, immortales, & particulam Epistolarum Suueertij libens exscribo. Meam, inquit, Elegiam Lauro placuisse, gaudeo. Epitaphium ipsius pro Lipsio habebit locum in Floribus, exemplum Puteano misi, necnō Epistolas; qui hoc modo rescripsit. Lauri Carmina venam habent, Epistolæ & doctæ, & elegantes sunt, dignæ legi (breue & verissimum testimonium) Flores tui opportuni erunt. Ver instat aut est, spirante iam Fauonio: imò Fauonius tu eris Pater ipse Florum. De stipendio Militari apud Romanos: item de Pecunia antiqua edo. Geminum Syntagma est, & videbis, quod hactenus fuit ignoratum. Iam credo accepisti à Suueertio, qui & Iudicium tuum, Laure, expectat, Gasparis Geuartij Antuerpiensis, quod tui Apollinis cor-

cortina plurimũ probet, Siluam in Statuam Equestrem Henrici IV. Parisijs in nouo Sequanæ ponte erectam. Lege & hic eiusdem Geuartij Carmen in Periscelidem, siue Fasciam cruralem, ordinis militaris apud Britannos Symbolum, quæ Friderico Comiti Palatino Praga fugienti excidit. Vale V.C. &, quod es facturus mutuò, tuum mihi amorem serua. Romæ.

DVm noua fœmineus bellator subdere Regna
Sperat, & Austriacis audet cõcurrere signis:
Martius haud illi fulgentem baltheus ensem
Nexuit, aut rigidum strinxerunt cingula pectus;
(Pro pudor!) imbelli Redimicula Mollia gestat
Crure, Caledonijs dignissima symbola regnis.
Quo, Vesane ruis? non te mouet ominis horror?
Scilicet hæc teneræ pedibus delapsa puellæ
Fascia, Regales agitat dum læta choreas,
Festaque lasciuo celebrat conuiuia plausu:
Hac tu crura ligans, galeæq; oblitus & hastæ
In turmas aciemq; ruis, Martemque lacessis?
Non cum fœmineis tibi res, Friderice, choreis,
Virgineas nec crede manus: hic cruda Virorum
Prælia. Quid tractas Mauortia semiuir arma?
Quid Diadema tibi speras, frontisque superbæ
Vincula? Fœmineum Caliga seruare Ligamen
Haud potes. Exuuijs gaudet Bucqoius opimis:
Fasciolam rapuit Iouis armiger Vngue Britãnã.

XCIV. *Romam.*

Scipioni Cobellutio Cardinali S. Susannæ Io: Baptista Laurus S. D.

ENimuerò humanitatis memor, quam istic egregiam mihi, singularemque præstitisti, Cardinalis eruditissime, non sum veritus Centuriæ, recens à nobis in lucem datæ, exemplum mittere, meæ aduersum te pignus obseruantiæ. Ignosces autem, si tui suffragio nominis alicubi quæsitus est Libello splendor. Ego quoque lucis tantulum à Sole istius purpuræ mutuatus sum, ad hoc vel Manibus Ansidæi, mei olim valdè amantis, & tui valdè reuerentis, admodum hortantibus: ac prodire malui alieno non improbatus calculo, qui me candidè damnassem meo. Vale, Perusiæ.

Perusiam.

Io: Baptistæ Lauro.

ADmodum Reuerende Domine. Planè nihil erat, quod verereris tuis me litteris adire: cum non solum mea beneuolentia erga te fiduciam tibi tribueret, sed etiam eru-

eruditio tua: quo nomine Centuriam ipsam libenter vidi, legamque libentius. Interim tibi de munere gratias ago, velimque cogites, & fauere me plurimum laudi tuæ, ne que tui iuuandi occasionem omissurum. Vale, Ex Vrbe.

Tui studiosus

Scipio Card. S. Susannæ.

XCV. *In Vaticanum.*

V. C. Petro Pauono Pontificij Cubiculi Præfecto Io: Baptista Laurus S. D.

O Vim magnam Numinis sacrosancti, quæ ALEXANDRVM LVDOVISIVM, quinquennio ante, eòq; nondũ expleto Cardinalem creatum, tãto ac tam repentino omnium consensu Romanum Pontificem declarauit. Propemodum Interregni moram non sensimus, qui festinantibus Virtutum ipsius legionibus liberam concessam aream cum voluptate adspicimus, Christianorum Imperatorem triumphali in solio recens collocatum submissè veneramur, lætisque acclamationibus litterario munusculo,

lo tantum non salutatum accedimus, (hortetur licet prodigiosa in altissimo fastigio humanitas) qui tamen, vt per Te nobis sanctissimos dumtaxat osculari pedes fas sit, hac præcursoria epistola à tua singulari comitate petere non dubitamus. Vtinam verò Pontificiæ Alæ nonnullam nauare operam Centurio hic possit meus! nec despero: sublato LVDOVISIAE beneficentiæ vexillo, & plaudentibus Sericatorum, qui GREGORIANAM maiestatem circumuallant, honorarijs cohortibus: quibus nullius rei seges copiosior affluit, quàm sinceræ probitatis, bonarum Artium, morumque castissimorũ annona ferax. Iam GREGORIVM seriò agnoscimus Christiana in specula peruigilem, qui non ob Pontificiæ modò ornamentum Aulæ Clarorum Virorum delectum habuit; sed etiam præstantissimarum dotium ornatissimo Nepoti par Theatrum patefecit; cui postridie suæ Inaugurationis, purpuram, Roma præ gaudio temulenta, atque efflagitante indulsit: tanto ante incomparabili eius sapientiæ, modestiæque debitam; quanto ipsi ad eam iter nullæ aliorum eblânditæ commendationes munierunt. Est igitur cur huic seculo vehementer felicitatem tantam gratuler, quam perpetuam fore augu-

ror,

ror, idque à Deo Opt. assiduis precibus contendo: tum te Vir Clarissime, enixè rogo vt, quum Pontificiæ celsitudinis limina adeunda censueris, nobis indices, audaciamq; nostram boni consulas; & qua facilitate priorē Centurionē olim admiseras, eadē alterum tibi excipiendum putes, vel quia Perusinis, tui iampridem obseruantissimis, tantulum gratiæ negare non debes; vel quia me, quod Paulo V. Pōtifice superstite sæpius sum expertus, non vulgariter amas. Vale in Vrbe X. Kal. Martij. M.DC.XXI.

XCVI. *Antuerpiam.*

V.C. Francisco Suueertio Io: Baptista Laurus S. D.

MAturius omninò, quàm aut opinabamur, aut ferebat tempestas anni, quæ Tibur, & algidiora loca consultius suadet, ad Vrbē remigrauimus. continuò autem ad me Gaukema humanissimus, qui autographas litteras tuas ostēdit, ac Geuartij rotūdissimū Carmen, quod ego auidè perlegi, planèq; œstro illo cōcuti, atque abripi sum visus, quod videbam incubuisse animo & Siluā florentissimam meditantis, & Statuam magni Henrici, longè supra Domitiani Equum, graphi-

phicè adornantis, cultissimè exprimentis. Quid quæris? festiuissimam dictionis feliciter assurgentis varietatem sum admiratus. Hominem per te iubeo saluere, &, si pateris, Aubertum Miræum, cui iampridem obsequij, atque affectus aliquod indicium debeo cùm ob eius scripta, tum ob grauissimum Card. S. Susannæ testimonium. Cupio vterque, te internuncio, me sui amantissimum esse intelligat. Accepi & litteras à Cl. Puteano nudiusquartus, amoris & suauitatum plenas. Syntagmata illa de Stipendio & Pecunia auidè hic expetit eruditorũ cohors, ego de schedijs meis iudicium, sed cui minimum imponat amor. Siquid ad te amicius, hoc est, liberius; caue nos celaueris. vel enim posthac eo in genere verbum nullum, vel vberius vernaculæ scriptioni, parcius latinæ operam dabimus. quod certè rationes aliorum ac meæ crebrius postulãt, & hæc Aula magis probat. Fac Valeas, & me ames. Romæ,

Gauconi quæpiam Iuuenilium meorum ad te dedi, quibus tu, ac Geuartius æstiuum tædium discutiatis, si non arcessant maius. Exoleuit ab hinc decennium Typis descripta Calx, & exoticum argumentum veterem, púto, obliterauit gratiam.

Hæc quoque Selectis Christiani Orbis Delicijs

licijs tuis, quas mirificè auctas te breui publicaturũ Gauco significauit, adijcias velim, oblitus eidem tradere, cũ superioribus diebus alia Ludo-feria marmorũ Lemmata à me accepit. Nostrates excogitauere, quæ Nathanis Chytræi, & Laurentij Schraderi notitiam effugerunt, neque tibi indicata, sunt in his pleraque hauddum vulgata, paucula verò & nostra: ac si otio abundem, mille talia curare tibi queam, fietque ad Epigraphas tuas accessio non pœnitenda. Vale. iterum.

Perusiæ.

Io. Pauli Lancelotti I.C. Clariss. Tumulus.

QVi fuerim, & quid viuens egerim, fortè si quæras; Hominem scito fuisse me, quem parandis fluxæ vitæ commodis intentum, nec-opinantem Mors oppressit. Tu si sapis, aliena stultitia ad tuum compendium vtere; idem enim te citò manet casus. Quamdiu vixerim, quàue morte obierim, ego nec diuinare potui, & tua nihil interest scire.

Horatius Lancelottus filius posuit.

Romæ in D. Petri ad Vincula.

D O M

HIeronymo Agucchio Bononiensi S.R.E Presbytero Cardinali S. Petri ad Vincula, qui Philippi Segæ Cardinalis Placentini Auunculi præclaras virtutes æmulatus, cum Apostolicæ sedi viginti ferè annos varijs in locis operam strenuè nauasset, ac multiplicem etiamtum munerum, curarumque molem in Vrbe sustineret, Vir verè magnus

magnus, ad summa quæque natus, ab optimo gratissimoque Pontifice Clemente Octauo amplissimæ dignitatis insignia, bonorum omnium votis diutius fruenda, consecutus est. Io: Baptista Agucchius Protonotarius Apostolicus Fratri Optimo P.

Vixit annos L. Menses III. obijt eadem die, qua Leo PP. XI. xxij. Aprilis. M. DC. V.

Ad fossam Braechianam (Cauam Bracchij vulgò appellant) propè Thrasymenum Perusiæ Lacum, vide Epistolam 65.

Clement VIII. Pont. Opt. Max.

VEtus emissarium, chasmate pluribus in locis interclusum, penitus adaperuit, opere concamerato muniuit, puteum profundissimum effodit, illinc, vbi soli vitium maius, deflectens, nouum tramitem, veteri certum subsidium, durissimo perforato lapide, patefecit; vt agros & oppida Thrasymeni super-stagnantibus aquis obruta, pristino cultui, ac decori restitueret. Anno M.DC.II. Pontificatus XI.

Romæ,

HIppolyto Feltrio à Ruuere Marchioni, positis olim ad Naupactum militiæ rudimentis claro, religione, prudentia, & incul patissimi exempli laudè conspicuo, asperis ac secundis rebus æquè probato. qui scriptis heredibus Liuia Vrbinatium Ducis vxore, & Lucretia filiabus, annum agens LXVI. hic immortalitatem corpore, anima iam adeptus, expectat. Marcellus Lantes Card. Fabricius Verallus Card. Iulianus Feltrius à Ruuere Abbas Frater Testam. execut. poni mand. M.DC. XX.

Perusiæ,

QVisquis es, ne te non terreat communis mortalitatis reputatio, Io: Paulum Laurum specta, qui comitate obuia, mira ingenij dexteritate, probitate inprimis

primis ac morum castimonia suorum sibi Ciuium animos, & nõ suorum arctissimè deuinxit, vel à prima adolescentia honoribus, quos Patria in filium benemer. conferre potuit, laudabiliter perfunctus. Hunc tamen febris acutissima, Liuoris mali satelles, alterum & trigesimum agentem annum, bonis reclamantibus, sæuissimè intercepit. Obijt XVI. Kal. Octob. M.DC.XVI. Vincentius Balestrinus Auunculus Nep. amabiliss. P.

Lapis haud ita perantiquus, in quo gladij aliquot extant aristis obuallati.

Rus colit, eiectis opulenta ex Valle colonis
Arbylus, & cultæ semina mandat humo.
Altùm fortè screat, malasque exfibulat ambas;
Auulsos dentes terra subacta capit.
Horruit, & subito deiectus funere mussat;
Cum Cerere obueniet num tua Cadme, seges?
E tumulo hinc cernis fruges consurgere, & enses.
Sic cum Triptolemo Martia glæba facit.

Marci Negronis Patricij Carnutensis Aedes

Fœda depopulatione à furibus corrasas, qui Lares ipsos si obuolitassent oculis, clepsissent, nequiores in hoc Lemuribus, qui res domesticas inuertunt, distrahunt, ludibria, non prædas meditantur; easdem liberalissimè reconcinnatas, ac splendidè instructas Carbo Filius publicæ commoditati D.

Romæ in Basilica Lateranensi.

Quisquis sepulchrum vides Alexandri Burgij Mutilianensis Burgentium Episcopi, huius Basilicæ Vicarij, næ tu Mausoleum quocumque ære perennius videres, si monumentum posuissent litteræ, quas sicut viuens coluit, candidusque arbiter extimauit, ita mortuum certatim eædem lamentatæ sunt; si quatuor summi Pont. alijq; Principes Viri, quibus operam, fidemq; probauit suã; Si amicorum dolor ac vota, de quibus benè merendo diem nunquam perdidit. Interim omnium nomine Philippus & Claudius fratris filij, maiori pietate, quàm pompa mœrentes merenti posuerunt. Obijt Anno Domini M.DC.XVIII. ætatis suæ LXIV.

Ro-

Romæ In D. Alexij in Auentino.

METello Bicho Patritio Senensi Tit. S.Alexij Card. amplifs. cuius par nobilitati virtus Pauli V. Pont. Max. beneficio, è Suanensi Episcopatu ad Romanæ purpuræ lucem, tum ad Senensis Archiepiscopatus euecta fastigium, clarissima, sed breuissima effulsit. Vincentius & Bernardinus præerepto Fratri mœstiss. posuere: hoc tamen vno triste mitigant desiderium, quod virtutis illustrissimæ extinctæ cinis etiamnum purpurat. Obijt annos natus LX. xviij. Kal. Iulij M.DC.XIX.

Mediolani.

IAcobo Alifero, Hieronymi & Claræ Moronæ F. Patricio ac I.C. Coll. Med. Patrono Causarum Clarissimo Iudici, æquissimo difficillimis Reipub. temporibus Annonæ bis Præfecto prouidentiss. Regio summæ integritatis Senatori, qui cunctis his honoribus cum omnium laude per functus in Prætura Ticinensi mortalitatem cum omnium mœrore exuit. Vix. an. LIX. Ob. Prid. Id. Ian. M.DC.XV.

Andreas & Martinus Fratres Iuris CC. ex Coll. Med. Parenti & Collegæ Opt. mœstiss. P.P.

Naues in portu Ligurum naufragio disiectæ.

HIc vbi veliuolis siluescunt æquora malis,
  Et Ligur indomitas aggere frænat aquas;
Non audita prius discit stridere procella,
  Totaque sub ratibus murmurat vnda maris.
En collisa bibunt inimicum transtra furorem,
  En rapit aduectas impia Doris opes.
Qui clausas lusistis aquas, horrescite nautæ:
  Clausa vel in portu non habet vnda fidem.

Alexan-

Romæ in D. Mariæ de Populo.

ALexandro Magio Patricio Bononiensi, morum grauitate, & innocentia conspicuo, præter insignem in vtriusq; Iurisprudentiæ laude præstantiam, omnis politioris doctrinæ cognitione ornatissimo, qui Bononiæ & Maceraiæ publicè plures annos professus, mox Bonifacij Cardinalis Prolegatus, mirum eruditionis, vigilantiæ, integritatis specimen dedit. Faniforunæ Vrbem pari virtute rexit, demum in Vrbem reuersus varijs in Congregationibus probi, doctique Viri munere egregiè perfunctus, in ipso honorum limine immatura est morte præreptus. Idem Bonifacius Card. Beuilaqua amico incomparabili; Ioannes Magius Fratri dulcissimo P.P.

In D. Andreæ de Valle.

SAnctus Sebastianus, Miles Christi fortissimus, sagittis Diocletiani iussu configitur, virgis cæditur, in Cloacam deijcitur, inde à Lucina Matrona Romana, eius in somnis monitu, eximitur, & in Callisti Cœmeterio conditur, facti indicem plebs olim venerabunda Aediculam excitauit, cuius hic nuper Altare Maius cum apside stetit. Hanc Sixtus V. P. M. ea lege æquari solo permisit, vt illius pars nouæ Aedis ambitu includeretur, ad retinendam loci religionem, reique memoriam, Maphæus S. R. E. Presbyter Cardinalis Barberinus, Signaturæ Iustitiæ Præfectus, hoc voluit extare Monumentum.

Anno salutis M.DC.XVI.

Ad Pontem Acutum, siue à Cotibus denominatum, non longè ab Vrbe Tudertina.

MArcello tit. SS. Quirici & Iulittæ Card. Lanti Episc. Tudertini vigilantiss. & beneficentiss. Quod inter alia suis apud Paulum V. Pont. Opt. Max. affinem suffragijs Camerali ac publ. ære conl. retentoque Pontem hunc per annos supra CC. Tyberis impetu disiectum, Filis plerisque fornicibus, præter vnum, omnibus extructis; cura præcipua, omnium commoditati reficiundum curauit, Tudert. ob grati animi testimonium B.M.P.P.

M.DC.XIV.

In Eundem Pontem.

CEsserat insanis Tyberis Pons obrutus vndis,
Nec Tuderi hinc solidæ spes erat vlla viæ.
Addita purpureo virtus Romana galero,
Frustratum ante alios LANTIS adegit opus.
Tybris prius Pons iste tuam est vim passus inultus:
Par modò te Pontis vimque, iugumque pati.

Romæ in D. Mariæ de Populo.

IOanni Baptistæ Millino V. I. C. quem ob eius religionem, prudentiam, iustitiam, meritaq; ergo sedem Apostolicam Sixtus IV. Pont. Max. congratulantibus omnibus in numerum Cardinalium retulit. Petrus Millinus fratri B. M. P.

Is vbi Legatus post mortem Galeacij Ducis Insubrium, Ligurumque res turbatas composuisset, LXXIII. ætatis anno moritur, incredibili de se apud omnes desiderio relicto. Vale, qui legis, & opta, vt multi huic Viro persimiles humano dentur generi. Obijt A. d. M. CCCC. LXXVIII. Non. Kal.

Ibidem.

PEtro Millino Iureconsulto Comiti Palatino, omnibus honoribus Vrbis ac pluribus Legationibus summa felicitate & sapientia functo, Celsus & Marius piè parenti B. M. P.

Hic patriæ, amicis, naturæ ac Superis, quæ debuit, ad extremum vsque persoluit. vix an. LXXVII. m. ij. d. xxi. An. D. M. CCCC. LXXXIII. xij Kal. Aprilis moritur.

Merces vitæ Laus. Perusiæ.

BAlionus Monteuibianus clarissimorum Ciuium optimus, & optimorum clariss. Patriam Iuris disciplina illustrauit, Remp. multis in rebus iuuit, Romæ Consistorialibus Aduocationibus claruit, inde in cœtum receptus Diuorum, æuo fruitur sempiterno.

Obijt à partu Virg. M. D. XI. cum ætatis annum ageret LXXX.

Lucæ

Lucæ Benio Eugubino, Sigismundi Imper. liberalitate Equiti, in Constantiensi Concilio, in quo Martinus V. Columna Pontif. creatus est, Legato; pro Vrbini ac Feltrensium Comitibus apud IV. summos Pontif. Oratori; Perusiæ Præsidi, per quem & eius Ciuitatis iura in familiam Beniam perpetuò deriuata, Federicus Filius Mantuæ, Promarchio & Senator Mediolanen. Patri opt. pos. Benij Comites Abauo clariss. instaurar.

Romæ in D. Clementis.

ALoysio Guarnerio Iacobi Ant. F Vincentij Lauri Card. Montis Reg. ex Sor. Nep. optimæ spei adolescenti, Iulius Cæsar Guarnerius Episc. Campaniensis patruus mœrens P. Obijt V. Kal. Iun. anno sal. MDXCV. æt. xiiij.

D. O. M.

VIncentio Lauro Philosopho, Poëtæ, Oratori, Latinè & Græcè eloquentiss. omnique virtutum, ac ciuilitatum genere summis Principibus probatiss. quem Greg. XIII. Boncompagnus, anno à Iulianis Mensibus contractis altero, ad honorem purpuræ iam sexagenarium euexit. Obijt decennio post, trabeam immortalitatis beatiorem nactus, relicta herede Sodalitate Ministrantium Infirmis. Christophorus Laurus Tropiensi Perusinus, non longa serie affini, propius patrono beneficentiss. suæque initiationis arbitro, quem & Legatum in Angliam à Pio V. missum, est secutus, multis cum lacrymis P. M.D.XCII.

In D. Mariæ de Populo.
Infantis Tumul.

HEu matris crudele nefas, mea pignora partus,
Pignora delicijs parta, dolore neco.
Iusta dabam Patrui tumulo, lacrymasq; cadentes,
His lacrymis infans, hoc amor amne perit.
Me sæuam reddit pietas, dum funera ploro,
Infero, dum vitæ stamina necto, necem.
Prima dies nato non fulsit, & vltima venit,
Hoc vteri pondus funeris vrna veho.
I puer infelix Medeæ viscera quære,
Illa frui saltem luce oriente daret.

In Basilica Vaticana.
Innocentio VIII. Cybò Pont. Max.

ITalicæ Pacis perpetuo custodi; noui Orbis suo æuo inuenti gloria, Regi Hispaniarum Catholici nomine imposito; Crucis sacrosanctæ reperto titulo; Lancea, quæ Christi hausit latus, à Baiazete Turcarum Imper. dono missa, æternùm insigni, Monumentum, è vetere Basilica huc translatum, ALBERICVS Cybò Malaspina, Princeps Massæ, Ferentilli Dux, Marchio Carrariæ, Pronepos ornatius, augustiusque Pos. anno M. DC. XXI.

Saxoferrati.

PEtro Antonio Perotto Sentinati Rei Militaris scientia clariss. Qui cum, maxima Orbis parte honorificè peragrata, rebusq; in Belgio præclarè gestis, summam inde gloriam adeptus, aduersa valetudine vteretur, domum reuersus, magno bonorum incommodo, obijt XVIII. Kal. Sept. M. D. LXXXII. Vixit Ann. XLVII.

Belgiaminus Filius, Scipio Frater, Cornelius Bentiuolus B. M. P.

Perusiæ.
M. Antonij Bonciarij Epitaph.

ADeò sum visus infelix, vt nemo mecum sortem mutasset: adeò autem non fui, vt nec ego cum quoquam. Iustus est Deus. æquè singulis indulget, vt liberis Pater, infirmis vt Mater. Alia te, Hospes, volebam, & tu expectas; Qui, Vnde, Quàm diu. Sed frustra, propediem nobileñ futuras; Noa etiã si fueris, aut Salem. Licet obstupescas: hoc celerius iter conficies, quo plenior ibis annorum. Igitur coram. Tu roga vt Beati, quod potest; non vt tardi, quod non potest Vixit annos LX. Menses xi. obijt V. Idus Ianuarij. M. DC. XVI.

Aliud.

NOn ego, Hospes, deflendus tibi, ne erres. Tu à me leuandus. Mihi aduersus perpetuas hostes, Padagram, Chiragram, Cæcitatem, Paupertatem, Inuidiam, semper stetit inuicta Hilaritas. Diuæ illæ Cælestes donabant pugnanti

gnanti auxilium, vincenti triumphum. Mors ipsa est mihi, quàm fuerat vita, liberalior: ista vnum soli pedem non concessit; hæc quatuor indulget, plures pollicetur; istic diuturnos, alibi æuiternos. Quàm diu vixerim, quæris? hoc ego & viuens sciebam, Triginta duos annos & vnam Noctem. Abi, obi felix.

In S. Mariæ Maioris in Exquilino.

MArcello Cardinali Crescentio, qui ob insignẽ præstantis ingenij laudem xxv. natus annos à Clem. vij. Rotæ Auditor, deinde Episcopus factus, à Paulo iij. S. R. E. Presb. Card. creatus, Principum Virorum, Regumque in primis gratia & beneuolentia floruit: sub Iulio iij. Bononiæ perpetuus, Tridentini Concilij solus Apost. Sedis Legatus, in Orthodoxæ Fidei caussam cum totus incumberet graui morbo correptus, Veronæ decessit, anno æt. suæ LII. salutis human. M.D.LII. v. Kal. Iunij. Alex. Crescentius fratri benem. & sibi, posterisque suis T.F.

Marius Crescentius Hippolyti fil. Alex. nepos, Marij pronepos fecit. MDLXXXVII.

In Diui Augustini.

ALexandro Oliuæ Saxoferratensi Theologo Clariss. Eremitarum Beati Augustini ab infantia spei maximæ alumno, qui cum esset sui ordinis Generalis, ob singularem doctrinam & vitæ sanctimoniam Cardinalis à Pio II. ignorans creatus est.

Vt tibi sola dedit probitas, non gratia soli,
 Digno Cardineum nomine, reque decus:
Sic eadem indignis raptum dum tollit ad astra,
 Fœlix hoc, inquit, Principe Roma foret.

In D. Petri in Monte Aureo.

FVluius Corneus Episc. Portuensis Sacellum hoc ab Antonio Card. de Monte erectum, & à Iulio iij. Pont. M. Auunculo suo exornatum, in sui corporis sepulturam eligens, annuo perpetuo reddit, pro ornamentis Altari subministrandis, duobusq; anniuersarijs pro sua, & eiusdem Ant. de Monte anima celebrandis, locupletauit. Obijt die ij. Martij M.D.LDXXX. æt. suæ anno lxvi.

In D.Siluestri Montis Quirinalis.

OSsa Prosperi Farinacij I. C. Romani: natus die xxx. Octobris MDXXXXIIII.obijt ipso die obeuntis anni M. DC. XIIX.

Messanæ.

CHristophoro Lauro Perusino I.C. & Equiti Hierosolim.qui à Laurentio Celso,tum Perusiæ Vmbriæque Gubernatore adolescens ad Romanam aulam transductus, fide, prudentia, integritate, varijsque ingenij suauitatibus tres sibi ampliss.Principes in primis conciliauit, Vincentium Laurum Tropiensem, Siluium Sabellum Romanum, Bonifacium Beuilaquam Ferrariensem Carddd. Tamen deinde, deposita Vicarij Mamertini persona, in itinere Melitensi difficillimo contracto morbo, sexagenario maior, ignobilem pagum sua sepultura illustrauit. Iulianus Castaneaceus popularis, nunc & Mamertinus, amico optimo P. ann. M.DC.XVII.

Romæ, in Aede D.Mariæ supra Mineruam.

FR. Michaëli Bonello Ord. Prædicatorum S.R.E. Cardinali Alexandrino, Episcopo Albanen. Pij V. ex eodem Ordine sanctiss.Pont.Sororis Nepoti, ab eoque ad grauissima Sedis Apost. negotia moderanda adhibito Legato, sacri fœderis iciendi caussa adReges in Galliam, Hispaniam, Lusitaniam; cunctis à se pro Rep.susceptis strenuè ac feliciter perfuncto, religionis, prudentiæ, integritatis, eximiæque virtutis laude præstantissimo. Vixit annos L VI. Men.IV.Obijt IV. Kal. April. M. D. IIC. Quod illi monumentum ob Ioannem Aldobrandinum Fratrem in sacrum Collegium à Pio cooptatum, aliaque eius Auunculi in se, Familiamque suam merita Clemens VIII.P.M.instituerat, Petrus Card.Aldobrandinus S.R.E. Camerarius, gratam Patrui voluntatem secutus, Collegæ optimo posuit, anno M.DC.XI.

Perusiæ.

Blancæ Mariæ Beuilaquæ Tumulus.

BLanca mihi nomen, Comites vtrumque parentem
Collaltus Marrem dat, Beuilaqua Patrem.
Gignor ad Eridanum, præbet eunabula Thybris;
Menses vix quini dant, rapiuntque diem,
Et cado, Bethlemius cum crebrior occidit infans,
Candida purpureis mixta Puella choris.

Obijt an. MDCI. Bonifacius Card. Leg. Fratris Filiæ P.

Romæ Ad Hortos Palatinos.

MAriæ Virg. cognomento libera nos à pœnis Inferni D. cui Michaël Lantes Rom. annis ab hinc XXXIV. Sacellum hic in Aedicula loco humili, perangusto, miraculo tamen S Siluestri Papæ in Draconem, & S. Franciscæ Rom. Parietinis illustri excitarat: Eidem hanc Ædem in editiore exædificaram, ampliorem, ornatioremque Marcellus Frater S. R. E. Cardinalis à fundamentis extruxit. Anno sal. MDCXVII.

In D. Mariæ ad Mineruam.

LAesa Deta hoc tumulo tegitur, Florentina Matrona, Clementis viij Pont. Opt. Max. Mater, prudentia insignis, & pudicitia, fœlix Siluestro Aldobrandino Viro, multiplici prole honoribus, & probitate Filiorum omnium, vt non minus clara fœtibus esset, quàm virtutibus. Vixit ann. LIII. Men. ix. D. xiv. Ob jr. Prid. Non. Marr. M. D. LVII.

Petrus Aldobrandinus S. R. E. Cardinalis Camerarius monumentum hoc virtutis, à Clemente VIII. Pont. Opt. Max. inchoatum, absoluit, Auis meritissimis posuit.

Ibidem.

HIc qui filiorum tam illustri corona cingitur, Siluester Aldobrandinus est, Patricius Florentinus, Clemenris viij Pont. Opt. Max. Pater, à Principibus viris in aduersa etiam fortuna arduis negocijs certatim adhibitus, ciuis optimus, summusque Iurisconsul. quod ex laboribus pro Patria susceptis, & ex ingenij monumentis cognosces.

quàm verò fuerit prolis educandæ gnarus parens, dignitates natorum testantur. Vixit ann. LVIII. Men. VI. D. xiij. Obijt viij. Id. Iun.

In S. Mariæ in Vallicella

FRancisco Mariæ Taurusio Politiano, & Cæsari Baronio Sorano ex Congregatione Oratorij S. R. E. Presbb. Cardd. ne corpora disiungerentur in morte, quorum animi diuinis virtutibus insignes in vita coniunctissimi fuerant, eadem Congregatio vnum vtrique monumentum posuit. Taurusius vixit annos LXXXij. M. ix D. xiv. obijt iij. Id. Iunij MDCViij. Baronius vix. an. LXViij. M. viij. obijt Prid. Kal. Iulij MDCVII.

In D. Mariæ supra Mineruam.

I. C. R.

CAesari Magalotto Florentino, Roberti filio, equiti Hierosolymitano, Classis Pontificiæ prolegato, pietate aduersus Deum, fide erga Principes, officijs in amicos, virtute apud hostes apprime claro. vix. an. xl. mens. ix. obijt Id. Maij an. sal. M.D.LII.

Guido exercitus Ecclesiastici collateralis gener. Philippus Iulius curator classis Pontificiæ, Octauius Eques S. Stephani vnius alæ equitum præfectus Fratres mœstiss. posuere. Hac vna re in maximo luctu dolentes minus, quod suauiss. Fratri contigerit mori, dum inseruiret Clementi viij. Pont. Max. atque Petro Aldobrandino S. R. E. Cardinali Camerario ampliss. in quo munere quatuor ex eis se simul aliquando vixisse gloriantur.

In D. Gregorij in Monte Cælio.

FLaminio Guidiccionio Patricio Lucensi, qui foris strenuus, domi prudens, erecto vir ingenio, nauus, impiger, Principes virtute, pares officio, singulos vrbanitate demeruit, & sexagenario maior, emeritis aulæ, vitæque stipendijs, excessit. A. S. M. DC. XV. xvi. Kal. Aug. Lælius Guidiccionius Patruo beneficentissimo, celsiorem tumulum abnuenti P.

Ro-

In Templo Aræ Cæli.

RObertæ Vbaldæ nobili matronæ Perusinæ, & Nicolao ac Matthæo filijs Iureconsultiss. Baldi ataui Doctorum principis, fratrumque eius gloriam penè consecutis, Romæ virtutis merito patriciatum adeptis, doctrina, integritate ac rerum vsu à Paulo II. & Innoc. VIII. Pont. Maxx. & lirib. Iud. inter Rotæ xij. adlectis.

Quorum alter à Sixto IV. in summis rei Ecclesiasticæ difficultatibus ad Ludouicum xi. Gallorum Regem Orator missus, tantum muneris pro voto egit.

Alter vxore primum ducta, insigni prole auctus, inde religioni adscitus, ab Alex. vi. Nucerinæ, mox à Iul. II. Perusinæ Ecclesiæ præfectus, cum nec ambisset, neque quicquam cogitaret minus, plenus demũ honorib. plenus fama & annis octogenarius Matris ac Germani ossib. est illatus.

Io: Baptista Vbaldus tanta luce orbatus, ne qui domus ac patriæ decus, nomenq; auxerant, hic sine stemmate, sine mortis honore iacerent, Auiæ, patruo ac patri benemerent. & sibi P.M.D.XLIX. xij Kal. Maij.

Henricus

VAlesius Francisci F. Gallorum Rex Bononiam & Caletam ad Oceanum cepit; Belgis, Rheno flumini finitimis, maximo exercitu opem tulit: Romam, Senas, Parmam, Mirandulam defendit; pacem cum Philippo Hispaniarum Rege fecit; & prouincias victoriæ conditione ad imperium suum adiunctas, inaudita liberalitate restituit; quiete terra, marique parta, omnium felicissimus mortem obijt.

In D. Maria in Via.

INnocentio Bubalo de Cancellarijs Romanæ nobilitatis & virtutis viro, post Vrbium præturas ad Melitens. Insulam à Clemente VIII. cum extraord. potestate misso, mox ab eo Pontifice Episcopo Camertino, denique pro eodem apud Gall. Regem nuncium agenti S.R.E. Cardinali creato; quam Dignitatem dum acerrimo iudicio, incenso Ecclasiasticæ amplitudinis studio, intima doctrina, morum suauitate

suauitate singulari, vitæ innocentia sustinet, Romæ moritur anno Domini MDCX. iv. Kal. Aprilis ætatis suæ XLIV. Mutius frater & hæres P.

In D. Agnetis extra Portam Piam.

D. O. M.

ET Memoriæ Leonis xj. Summi Pont. Qui pro eximia sua in B. Agnetem pietate, Templum hoc restaurare, & illustrare aggressus, præcipuum Sacelli huius cultum elegantiamque moliebatur, nisi mors præpropera cœptis interuenisset. Petrus Iacobus Cima eiusdem Pontificis intimi cubiculi Præfectus idem Sacellum ornandum curaui voti sui, & perpetuæ erga optimum & omnibus optatissimum Principem obseruantiæ monumentum.
Anno sal. M DCIX.

In Templo societat. Ies.

FLamminij Plati Patritij Mediolanen. S.R.E. Card. Ossa hic iacent; cuius peritiam legum, opportunitatem consiliorum, studium religionis non hic disces; sepulcrali fide, posthumaque fama disces; si id curas, ab Rom. Rotæ Iudicibus, à Purpurator. Patrum Senatu, apud quos Collegæ incomparabilis admiratio in perpetuum viuet. Quod autem mortale fuit, Hieronymus Platus Comes Carpiniani, Eques S. Iacobi à Spatha in hoc suæ erga optimum patruum pietatis monumento composuit: Obijt An. Dom. MDCXIII. Etatis suæ LXIII.

Propè Massam Vmbriæ.

D. Petro Apostolo super Aquas, vetere loci, harum copia affluentis, cognomento, ne non par vbertas Christianæ frugis circumiectis pagis suppeteret, Marcellus Lantes Rom. Ep. Tudertin. Aedem cum Cœnobio à fundam. extrui iussit, & Socculatis ex arctiore Familia Franciscanorum, perpetuò operaturis attribuit. Ann. Domini M.DC.XVIII.

Tres

Canis Epitaph.

TRes, rapto Macrone, Canes aurata pererrant
Sidera; veh vobis Maior & Vrsa Minor.

Catellæ.

BEllinæ, Canum flosculo pulcherrimo, suauissimo, in Domini Domusque delicijs olim habitæ, quæ primo congressu Veneris Lucinam læuam experta, difficultate partus interijt, heu breuem voluptatem longa morte persoluens. Burattinus nunc demum animo, ceu corpore niger, quamquam dissimilis specie, amicus tamen & commensalis mœrens, maumatus inconsolabiles iterans, Muribus persequendis triduo abstinens Tum. P.

Romæ.

LÆlio Cantaliciensi Ciui Romano Protonot. Apostolico, qui maiorum suorum virtutem veterum Siciliæ Regum testificatione commendatam, & munificentia adauctam, probitatis, prudentiæ & comitatis accessione cumulauit. Testis Romana Curia, morum Iudex & magistra, quæ natum ad magna quæque ingenium erudiuit: Testis Aula S. R. E. Cardinalium Camerini primum, mox & Senensis, quorum cubiculis præfectus non minus fide Dominis, quàm facilitate ceteris satisfecit: Testis Pontificium Conclaue, quod semel atque iterum ingressus, in eo consummatæ prudentiæ theatro parem se magnis negotijs probauit: tandem Aulæ emeritus, quam animo tranquillitatem è diuturna nauigatione parabat, in mortis aliquandò portu nactus est. anno Domini M.DC.XIX. ætatis suæ LVII. Iosephus Carlutius hæres ex testamento Fratri benemerenti cum lacrymis posuit.

In Templo Aræ Cæli.

ARnulphus Rainalduccius nobilis Fanensis, olim Basil. Vaticanæ Canon. supra nonagesimum vitæ annum caligantes oculos breui cogitans morte claudendos, hic se in spem æternæ lucis ad nouissimum diem deponi iussit.

Iuliano

Ibidem.

IVliano ex vetere ac nobili Valentinorum, Oddorumque genere, Francisci Valentini & Bernardinæ Oddæ F. integerrimo, omnium horarum Viro; cum in Philosophia parum lucis, & in rerum humanarum tractatione multum miseriarum comperisset, summi boni fruendi cupiditate, honesta ab ijs missione tunc viuere se demum sensit, cum Deo vixit & sibi. Obijt an. sal. M.D.LXXXV. xi. Kal. Maij ætatis suæ LXXXIV.

Siste gradum Viator: si probus es, morere victurus,
Si improbus es, viue moriturus.

Lucretiæ Tullij Tusculani & Mariæ Salomoniæ F. animi candore, liberali forma, priscaque matronarum virtute ornatissimæ. Obijt an. sal. M.D.L.xi. Kal. Maij æt. s. xxix.

Non tibi promittas, decus ò Iuuenile, senectam;
Sæpe suum candens flos cadit ante diem.

Cæsar Valentin. IC. primicerius Sabinus Parentib. opt. p.c. An. sal. M.DC.XV.

In D. Gregorij in Monte Cælio.

POrtiæ Draghiæ Sanctacruciæ Romanæ, Matronæ lectissimæ, integerrimæ, piæ, in pauperes liberalissimæ, cuius prudentia spectata domi, probata Viro fides, nota propinquis alienisque affabilitas, iustas promerita lacrymas & monumentum est. Tarquinius Sanctacrucius coniux, Patricæ Marchio, qui cum ea annos viij. Mens. ac dies iv. concordissimè vixit, lugens dolensque cum mœstitudine posuit. Obijt viij. Kal. Martij ann. fun datæ sal. MDCXIV. ætatis suæ circiter LIV.

D. O. M.

MAriæ Stuartæ Scotorum Reginæ, Franciæ Dotariæ, Iacobi V. Scotorum Regis filiæ, & hæredi Vnicæ, Henrici vij. Anglorum Regis ex Margarita maiore natu filia, Iacobo iv. Regi Scotorum matrimonio copulata, pronepti, Eduardi iv. Anglorum Regis, ex Elizabetha filiarum suarum natu maxima abnepti, Francisci II. Gallorum Regis Coniugi, Coronæ Angliæ, dum vixit, certæ & indubitatæ hæredi, & Iacobi Magnæ Britanniæ Monar-

chæ potentiss. Matri. Stirpe verè Regia, & antiquissima prognata erat, maximis totius Europæ Principibus agnatione, & cognatione coniuncta, & exquisitissimis animi, & corporis dotibus & ornamentis cumulatissima. Verum (vt sunt variæ rerum humanarum vices) postquam annos plus minus viginti, in custodia detenta, fortiter & strenuè, sed frustra, cum maleuolorum obtrectationibus, timidorum suspicionibus, & Inimicorum capitalium insidijs conflictata esset; tandem inaudito, & infesto Regibus exemplo, securi percutitur, & contempto Mundo, deuicta morte, lassato carnifice, Christo seruatori animæ salutem, Iacobo filio spem Regni & posteritatis, & Vniuersis, cædis infaustæ spectatoribus exemplum patientiæ commendans, piè, patienter, intrepidè ceruicem Regiam securi maledictæ subiecit, & vitæ caducæ sortem, cum cœlestis Regni perennitate commutauit. vj. Idus Februarij anno Christi MDLXXXVII. Ætatis XLV.

In Templo Societat. Ies.

FRancisco Gueuaræ, Prouinciæ Patrimonij Prolegato summam indolem cultu ingenij, atque animi præter. uecto, patefacto ad honores bonis Artibus aditu, modoque imperij spe fata magni nominis, inter plausum stud iaque benè ominantium, in traiectu profluentis nona trieteride extincto. Ioannes Dux Bouinens. III. magnus Regni Senescallus Fratri suauiss. insepulti monumentum doloris. P. A. S. M DC. XXI.

Ferrariæ in D. Francisci.

D. O. M.

ALphonso Beuilaquæ Marchioni Fontanilis, Macasturnæ Comiti, fide, prudentia, fortitudine singulari, qui prima iuuenta ab Alphonsi II. Ferrariæ Ducis cubiculo in militiæ disciplinam profectus, sub Carolo Emanuele Allobrogum Duce Tyrocinij rudimenta deposuit. Bello Pannonio sub Rodulpho Cæsare in exercitu subsidiario. Canisium misso, parem honestissimis stipendijs virtutem exhibuit. Sub Ioanne Francisco Aldobrandino Coroatia expeditione Ecclesiastici exercitus Imperatore mille ac ducentorum

torum peditum agmen insigni cum laude duxit, a Venetis inter primarios Duces adlectus rebus trepidis Brixiæ, Bergomi, Cremæ vniuersas Reip. copias rexit. A Clemente viij. P.M. Priuilegijs amplifs. auctus. Ab Henrico iv. Gallorum Rege in Cubiculariorum ordinem relatus est. sub Paulo Quinto Pont. Max. primum apud Picentes inde apud Perusiuos, & Vmbros Castrorum præfecturam gessit. Bonifacius Beuilaqua S. R. E. Card. Fratri vnicè dilecto mœrens posuit. Vixit Ann. XLV. Obijt Ann. salutis M.DC.X.

In S. Mariæ supra Mineruam.

PEtro Sabinensi Episcopo, Cardinali Aldobrandino S.R.E. Camerario, Archiepiscopo Rauennati, magna apud Principes gratia & auctoritate, perpetua animi æquitate & constantia, domi forisque clarissimo, quartùm Legato, semper pio, liberali, magnifico, Principi optimo, Aldobrandina Familia sollemne funeris, publicum amoris dolorisque argumentum soluit iv. Kal. Iunij M.DC.XXI.

Ibidem.

QVisquis hæc spolia ingentis animæ vides, splendidum cape documentum mortalitatis tuæ: te Mors erudit, cum tales petit.

In D. Iacobi Hispanorum.

PHilippo Tertio Regi Catholico integerrimo, clementissimo, cuius Imperium vix æquauit obiens omnia Sol, Potentiam sola Religio superauit, Hispanorum Natio P.
iij. Non. Augusti M.DC.XXI.

Huc vsque, mi Suuecrti, calamo prouectus eram, non iam epistolam, sed fasciculum aliquandò obsignaturus. Cum ecce amici aliquot superueniunt, & consilium scilicet

licet ſcriptionis huius odorati, Inſcriptionũ magnam ſiluam afferunt, longè plures pollicentur, ac quaſi tum ſcribere inciperem, ita quiſque obtrudere incipiunt ſuas. At ego defeſſus iam ſcribendo, qui tam multas illeuiſſem chartis, ſecedere ipſos imperaui, & in aliud tempus ſarcinam illam Epigrapharũ reijcere. Cupidus interim admoneri; videârne vtiliter & cum laude hunc laborem ſumpturus. Et verò in Aula verſantem, in qua mortales mortalitatis propemodum obliti tam anxiè, vt cum Tacito dicam, inter abruptam contumaciam & deforme obſequium per iter, haud ambitione & periculis vacuũ, ad honores graſſantur, inſanire me aliquis exiſtimet, ſi ſepulcrales notas pergã eruere, quæ ipſorum breui auolantium, aut hominum breui intereuntium aſſiduè meminiſſe iubeant. Quanquam, alij quidquid garriant, aurea illa verba abs te vſurpata, meis auribus quotidie inerrant: *Si mœrorem vis vincere, circui ſepulcra, & paſſionis inuenies remedium; & maximas hominum fortunas vlterius cinerem videbis eſſe nihil.* Salue Suueerti à Lauro tuo. Ex Vrbe Roma.

V. C. An-

XCVII. *Neapolim.*

V.C. Andreæ Argolo Doct. Med.
Io:Baptista Laurus S.D.

SVperioribus diebus fui animo ita perturbato propter nonnullorũ, quos multis antea nominibus demerueram, peruicax aduersum me studium, vt nunquam libros æquè oderim, & scribendi consilia: deberem licet compluribus amicorum, & quidem insignium, tuis in primis Vir doctissime, litteris responsum. Neque nunc, puto, calamũ sumpsissem, qui ob interregnum in sicam, & gladium vertit, nisi Pontificijs Comitijs præter spem & opinionem meam impositus finis stimulasset, quæ nobis GREGORIVM Decimum quintum auspicatò Antistitẽ Sacrorum summum, maximo totius Vrbis atque Orbis gaudio, peperere. Ergò ALEXANDER LVDOVISIVS, Archiepiscopus Bononiensis, doctrina eximia Princeps, singulari Iurisprudentiæ laude, longoque Aulæ vsu rerum experientissimus, Cardinalium omnium votis salutariter in vnum coëuntibus, Petri nauim gubernandam suscepit, &, vt principia se dant, felicissimo cursu, & secundissimis ventis, quamquam Bohemici, ac

Tur-

Turcici Aquilones etiamnum fremant, vſurus videtur.Iam ne quid lætis triſte non miſceatur,& vt, quantas lubrica verſet fortuna vices, ſubinde rideas, qui,rationibus ex Orbium Cæleſtium conuerſione mutua altiſſimè petitis & excuſſis, rerum viciſſitudines omnium ſapientiſſimè, acutiſſimèque explorare conſueuiſti: Nox,quæ faſtigio ſupremæ dignitatis Ludouiſios admouit, Aldobrandinam familiam miſerè funeſtauit, extincto non ſine bonorum,ac pauperum, quos inſigni munificentia ſubleuabat,inconſolabili luctu,Petro Aldobrandino Card. Archipræſule Rauennate, quem lento morbo poſt biduum ſecutus eſt Ladislaus Aquinas Card.Epiſcopus Venafranus. Sed mortales non ſimus,ſi adſpicere, & perferre ipſi talia recuſemus. Viuamus hilariter,Argole amabiliſſime, & euanidæ, vt ſic dicam, felicitati ſtatim á gratulatione,&plauſu Epitaphium, & næniam paremus. Ex Vrbe xx. Februarij M. DC. XXI.

IIC. *Ruræmondam.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Henrico Bonero V.C.

TE ſoſpitē, vt ſpero,ad Belgas tuos perueniſſe,plurimum gaudeo, mi Bonere, quos ſermonum tuorum ſitientiſſimos fore

arbitror;cum tam multa, quæ proximè in Vrbe contigerunt, queas renarrare. Acgrè est,quod per initia Gregoriani Pontificatus hinc discesseris, nec tripudijs, & acclamationibus interfueris,quæ LVDOVICI LVDOVISII purpureas infulas excepere. Atq. hunc religione, ac iustitia longè instructissimum continuò Bononiensis Ecclesia Patrē salutauit;quemadmodum sub idem ferè tempus Aloysium Capponium Rauennas, Petrū Paulum Crescentium Vrbeuetana. Porrò Ben.Card. Iustiniani improuisus interitus, cui COSMVS Magnus Etruriæ Dux multò iunior funebri in stadio Florentiæ præluserat,noui Cardinalium habendi delectus Pontificem admonuit.Quarè innocentiæ,doctrinæ,ac nobilitatis in primis ducta ratione, Clarissimos Viros, in editissima Senatorij Ordinis specula assiduè vigilaturos, delegit, Ant.Caëtanum,Franc.Sacratum,Franc.Boncompagnum,& Hippolytum Aldobrandinū, (nam Lucij Sanseuerini Archiep.M.Antonij Gozadini,Vlpij Vlpiani dignitas post amplificabitur)qui omnes vna cum Guidone Bentiuolo,qui commodum è Gallijs redijt Exlegatus, pridie huius diei suarum Inaugurationū comitia splendidè in Vaticano obiere.Non est necesse,me tibi perscribere,quantus lætitiæ,dicamnè ? vortex vniuersam Vrbem

bem afflarit,tum quale Virtutis triumphantis,fortunæ triumphatæ,atque traductæ spectaculũ,bonis mirè fauentibus, publicè editum fuerit.Ceterum ab optimo & sapientissimo Hierarcha omnia regaliter, sapienter: nosti illud ἐν ὀλβίῳ ὀλβία πάντα, quid quæris ? nunquam Aula Genio oculatissimi Principis verius ac plausibilius litauit. Pergat sanè,vt instituit,censu ordines non distinguere,sed probitati,& honestis artibus ornamenta conferre, vt gloriosa, quod fore auguror,sit ad posteritatem prouocatio:quæ nullo liuore res prudenter gestas cãdido calculo adnotabit, ijsq. abundè verissimas laudes,atq; æternitatem persoluet.Fac valeas. Ex Vrbe Roma,IX.Kal.Maij M.DC.XXI.

Romam.

V.C. Io: Baptistæ Lauro Perus. S. P. D.

Doctiss. ac Perillustris Domine.

Litteras,quas iurè debeo,quia decedens promisi, en habes, obsequij & æterni adfectus mei veras testes; vtrumque tamen sæpissimè coram seriò professus sum, &

dum viuam, profitebor, quia comitate, virtute, & doctrina tua indissolubili voluntatum nexu me tibi obstrinxisti. Saluus & incolumis, Laribus propitijs Vialibus, post varias viarum molestias & per mille pericula belli, pridie Paschatis Coloniā Agrippinam Moguntia veni: ibidem aliquot dierum spatio, propter exspiratas Batauorum inducias, cōmoratus, vt commeatum mercatorum Antuerpiensium Francofurto haberem; sed frustra, ipsi enim per partes Luxemburgenses iter redeuntes instituerāt. sic v. post Paschatis die, sex acceptis in securiorem comitatū militibus, Ruræmundam meam versus profectus sum, & feliciter ad meos altero die perueni. Aquisgranum deinde cogitabam; sed præsentia bellici rumoris, seu potius tumoris, pericula me iturientem deterruerunt, imò detinuerunt. Nam in tanto metu Ciuitas modò versatur nostra, vt ne ad primum quidem lapidem passus proferre liceat. Sed visne quid noui? omnia huius Patriæ militum præsidia ante paucos dies circa Traiectum ad Mosam conuocata, & congregata sunt; sed subitò rursus singuli ad sua remissi, aliqui in alia transmissi: quarè verò hic motus fuerit, incertum est. Marchio Spinola victor, & expeditissimus Palatinatus domitor, summo Aulæ, totiusque populi triumpho, Bruxellæ re-

redux exceptus est:& omnia firmissima Principum protestantium fœdere, iam tandem pacata reliquit;milites eorundem exauthorati. Verum quisque Principum peccatum suum graue grauiore pecunia redimere coactus est. Ipsi autem Palatino (qui in Hollandiam fugit) induciæ ad xiv. Maij datæ sunt, antè quem elapsum diem vt compareat, & Cæsari pareat:sin minus, Palatinatus,quem prædem aufugiens reliquit,tum Imperatori Domino parebit nouo. Electoratus dignitaue Dux Bauarus(vt aiunt)decorabitur. Hagæ-Comitis tres nobiles Viri capite nuper plexi sunt,quos proditionem cuiusdam Prouinciolæ(die Betauu dictæ)in Batauia,ante plures annos molitos simul fuisse, falsò accusabant,&sic innocẽtes Viros,quid ni Triumviros?nocentes accusatores,& simul iudices, immeritæ morti adiudicarunt. De obitu Regis Hispaniarum non est,quod scribam; ne vobis memoriam refricem. Inter Filiam verò huius, & Angliæ Filium matrimonium contractum dicunt; quod si sit, Deus secundet, ad maiorem Christianæ Reipub. salutem,quem,vt Dominationi vestræ multos felices annos(quos sæpius iterans dextra computet)benignè impertiatur, rogo. Vale Vir Clariss. Ruræmundæ MDCXXI. Kal.Maij.

Tuus æterno cultu & adfectu

Henricus Bonerus.

IC. *Roma.*

Sfortiæ Marchioni Pallauicino S. D. Io:Baptista Laurus.

VIx vllis verbis assequi valeam, quantæ mihi voluptati fuerit, quod lucubrationes meas tanto affectu cõplectaris, lectites, adeò & laudibus liberalissimè extollas: si modò Frãciscus Laurus nõ falsa nobis renunciauit. Enimuerò facis pro ingenita tibi nobilitate, & cura erga bonas Artes singulari, qui aliqua non alieni à Musis ingenij scintilla prælucentes, tam candidè amandos, fouẽdosque putes. Quàm vellem posses verius de mediocritate nostra & sentire & loqui, qui ætate vsque adeò tenera sub Musarum vexillo strenuè militas, ab ijsdẽ amplissima gloriæ stipendia relaturus. Ac fuit aliquandò tempus, cum nos, ecquæ Artium foret præstantia laudandarum, non obscuro argumento videri potuimus intellexisse; sed nimirum Aulæ caligo quædam mirum quantum offecit ingenio, vitiumque oculis maximum intulit, ad abdita & retrusa nonnihil antea perspicacibus. Quarè in præsens, quemadmo-

modum cum Vmbris & Manibus Tireſiæ res dumtaxat erat, nec loca niſi tenebricoſa & funeſta incolebat: ſic auerſus à diſciplinarum luce meliorum, in ignorationis tenebris oberro, ac ſatis hactenus habui, ſi ignorantiam meam didici non ignorare. Tu verò adoleſcens nobiliſſime, perge ſtimulis longè in dies acrioribus ad ſumma virtutum eniti, maturiore vt ætate tui ſimilibus Principibus exemplo ſis. Neque ego ob illud vnum cumulatiſſimam tibi debeo gratiam, quod prolixam erga nos beneuolentiam & profitearis & præſtes: verum etiam quia cum Excellentiſſ. Duce, Fuluio Corneo, Patrono meo peruertere, neceſſitudo fraterna tibi intercedat, quem, ſcio, recens hæc deditiſſimæ voluntatis declaratio perinde delectarit, ac ſi rurſus in ipſius, hoc eſt, principis apud Perufinos Familiæ nomen auguſtiſſimum iurarem: cuius erga me, meoſque ingentia beneficia quàm diu mihi viuere contigerit, ita diu impreſſa in animo habiturus ſum. Vale ex Aedibus in Vrbe.

C. *In Tuſculanum*:

Alexandro Montalto Card. Epiſcopo Albanenſi Vicecancell. Io:Baptiſta Laurus S.D.

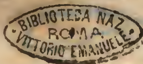
NEque nunc primum, neque vnquam mediocriter, ſed diu antè maximò flagraui ſtudio meæ tibi ſingularis erga Te Princeps Cardinalis, obſeruantiæ declarandæ. Iam cum amico homini deeſſe non poſſim enixè rogāti, te vt vel alieno, hoc eſt, ſuo adeam nomine, cur non eadem opera audere incipiam & meo? præſertim gnarus, non minus eſſe in te nobilitatis, quæ deterreat, quàm humanitatis, quæ alliciat. Agam igitur meam & Cæſaris Gualterij cauſſam, qui gratiæ atque auctoritati tuæ nullum non officiorum genus iampridem debet: ego verò impenſius debiturus ſum, ſi quibus litteris abſentem appello, ſpe prærepta hic te propius alloquendi, qui dies compluſculos in Tuſculano commoraturus diceris, eæ abs te non grauatè admittantur. Nam cum ob calores vitandos me ſuperiore Aeſtate in Patriam recepiſſem, ſæpius ad Ducem Corneum diuertere ſolebam (Plebanum enim ſeceſſum fortè Peruſinis Aedibus poſt-habuerat, quod mihi ab Aula ferianti periu-

cundum accidit) quicumque autem ad illum venticabamus, non ingrata sermonum varietate diei tædium plurimum lenire nitebamur. Nec semel Gualterij cogitata de hac Vrbe, à Tiberis exundationibus vindicanda, seriò ac meditatè inter nos excussimus. Quid quæris? Inuitati à Cæsare complures alij rerum eiusmodi acerrimi æstimatores (honoris gratia nomino Angelũ Iustinianum, & Io: Franciscum Martium ex Soc. Ies. tum Io: Thomam Giliolum, & Iosephum Nerium) rem totam coram Fuluio Duce, pariter acutissimè disputante, suis momentis examinare ac perpendere aggressi sunt. cum ego subindè multa in medium afferrem, quæ oculata fides hic factu fore difficilia suadebat, aut melior sensus aliquandò malè cessura non malè ominabatur. Quid tandem censes Viros eruditissimos statuisse? iuxta Gaulaterij sententiam pronunciarunt. nimirum videri optimum, si ingruentes Aquæ ad hunc prohiberentur modum. Vt vel ijsdem, ante quàm Vrbi propiores fierent, liberior pateret excursus; vel quædam flumina in Tiberim erumpentia, alicubi modicè detorquerentur; siue vndas ad certam regulam agerent ac moderarentur suas; & quà longe ab originibus coërcerentur in angustum, qua positis obicibus, recenti patefacto aditu, decliuiora in loca

corri-

corriuarent: siue vt singula hæc denique in vnum referrentur, quemadmodum ipsemet Cæsar quadriennio ante, scripto ad Patres aliquot ex Senatu vestro Commentariolo, luculenter docuit. Ceterum quam disputationem fortassis alius iusto volumine comprehensam in lucem emiserit; eandem sic contractam, & ad veri libellam reuocatam, hisce ego litteris tibi Princeps, testatissimam, atque exploratissimam obieci. Tibi, inquam, cuius anctoritate ab hinc quinquenniu m, Romano Populo flagitante, & permulta Cæsaris nominibus conducibilia annuente, ac stipulante, in publicas tabulas, quibus & Pauli V. calculus accessit, tota illa Tiberina ratio relata est. de qua (nisi, quod malim, Perettis vobis id Superi reseruarunt) te saltem auctore, à Pontifice aliquo inchoanda, perficiendaque, ne periculũ posthac ab Aquis ingruẽtib. Vrbi immineat, certissimũ auguriũ Cæsar capit. Alia Virgilius Geparius, cum redieris; qui vna cũ Grassij, & Gambergerij placitis, Gualterij opinionem comprobantibus, facere etiam Clariss. Entij Bentiuoli sententiam indicauit. Vale Cardinalis amplissime, & eorum conatibus, qui iuuare rempub. pro virili conantur, quantum potes studiosè faue, vel quia sic te decet Principem, Christiana in specula excubantem, vel quia ad beneficentiam natum sic decet Alexandrum. Romæ.

INDEX

INDEX EORVM, ad quos, siue à quibus missæ sunt Epistolæ.

A

Bar-

INDEX.

Fede-

Hen-

INDEX.

La-

FINIS.

latinam linguam propter Etruscos · p. 2 · 158.179
plures Joh. B. Lauri 6.
domus infesta spectris 119
Annulus sponsalitius quem Josephus dedit B. Mariae
27. et 122.
Sicilia mulier cum clypeo in loco, natantis 33
ridicula historia de homine magno naso 41
de meretrice a Philosopho decepta 143.
de aliquo qui Historiam antiquis verbis
et locutionibus edidit in Iprendria pag. 166.
Bonuarini p. 183 et 184.